

ΠΙΟΝΙΤΣΑ

79. Μάρτης - Απρίλης 1998

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΡΙΤΗ, ΤΕΥΧΟΣ 79 ΔΡΧ. 250
ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελ.
Ποιότητα ζωής. Ι. Λυμπερόπουλου	65
Νέοι Δήμοι - Δημ. εκλογές. Ν. Φασούλη	69
Η παλιά γέφυρα Αώου. Γ. Οικονόμου	75
Η καταστροφή της ξύλινης γέφυρας Α. Πετρονώτη	78
Μια θαυμάσια εκδήλωση Σ.Τ. Από την επέτειο της 25ης Μαρτίου Χ. Μήτσιου	79
80	
Ζερματινά Δημ. Τραγούδια Ι. Τσάγκα	84
Πυρσογιαννίτικο θαύμα.. Ν. Τσίπα	93
Παλιές φωτογραφίες Χρ. Παπαδημητρίου	96
Το αξιολόγο έργο των συλλόγων Θ. Πορφύρη	98
Μαθητές στη Ζωσιμαία Σχολή Αναστ. Ευθυμίου	102
Η χλωρίδα του τόπου μας. Θ. Ζιώγα	105
Η τριανταφυλλιά και τ' αηδόνι Π. Λαζαρόπουλου	111
Παιδική ζωγραφική Α. Πασχάλη	113
Ζήκος Δέδος	114
Τα κορακίστικα Α. Κολιού	115
Το χωριό μου Πεκλάρι, Β. Βουρδούκα	117
Μια αξιέπαινη πράξη. Θ. Πορφύρη	119
Σχόλια Σ.Τ. Α. Εξνεπίδη	121
Ειδήσεις - Κοινωνικά	122

(Εικ. εξωφ. Αναγν. Σχολή, Ζ. Δέδος)

**Εκδίδεται από Συντακτική
Επιτροπή**

**Ανδρέου Ηλίας
Ζώτος Θεόφιλος
Τουφίδης Σωτήρης
Τσιάγκης Ικαρος**

**Υπεύθυνος σύμφωνα
με το νόμο:**

**Σωτ. Τουφίδης
Κόνιτσα 44.100
Τηλ. (0655) 22.464, 22.212
Fax: (0655) 22.464**

**Γραφικές Τέχνες
ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ**

Βαλαωρίτου 25 - Ιωάννινα
Τηλ.-Fax: (0651) 77358

**Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού Δρχ. 1500
Εξωτερικού, Δολ. USA 20 Αυστραλ. 30
Αλληλογραφία - Συνδρομές - Εμβάσματα
στον υπεύθυνο του περιοδικού Σ. Τουφίδη
ή στο Βιβλιοπωλείο «ΕΛΕΓΕΙΟ» Θ. Ζώτου, Κόνιτσα**

ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Γιάννη Λυμπερόπουλου

Α. Η Κόνιτσα είναι συνυφασμένη στο μυαλό των περισσότερων Ελλήνων με την έννοια ότι είναι και πρωτεύουσα μιας επαρχίας από Μαστοροχώρια. Χωριά δηλαδή που βγάζανε χτιστάδες. Επαγγελματίες που μια περίοδο του χρόνου (συνήθως από τον Αν-γιώργη στον Αν-Δημήτρη) άφηναν τα χωριά του, φορτώνονταν όπως-όπως τα συνεργά τους και τράβαγαν για δουλειά, πούταν το χτίσιμο σπιτιών, εκκλησιών, γεφυριών κλπ, στην άλλη Ελλάδα, στα Βαλκάνια, στη Μικρά Ασία. Το βασικό υλικό που δούλευαν ήταν οι πέτρες, γιαυτό και σε πολλά μέρη της Ελλάδας τους έλεγαν “πετράδες” και αντίθεση με τους άλλους που δούλευαν πλίθες (οπτόπλινθους ή ωμόπλινθους).

Οι ομάδες αυτές των χτιστάδων - πετράδων πούχαν επικεφαλής ένα Πρωτομάστορα για να διαπραγματεύεται με τον πελάτη, να προγραμματίζει και τις περισσότερες φορές να σχεδιάζει το έργο, να κουμαντάρει την ομάδα και γενικά να έχει την ευθύνη του, λέγονταν Μπλούκια, Νταϊφάδες ή ισνάφια. Μιλούσαν τη δική τους “ιδιωματική” γλώσσα, τα κουδαρίτικα.

Περιλάβαιναν στους ανθρώπους τους όλες τις απαραίτητες ειδικότητες, παραδοσιακά είχαν καθιερωμένη εσωτερική πειθαρχία, ιεραρχία και κανόνες ζωής και πληρωμής, που σπάνια θα μπορούσε κανένας να σκεφτεί για να τους διαταράξει.

Στην άλλη Ελλάδα, υπήρχαν εδώ και κει μεμονωμένα χωριά που έβγαζαν χτιστάδες (Δυτική Μακεδονία, Τζουμέρκα, Λαγκάδια Γορτυνίας κλπ). Μαστοροχώρια όμως, ως ευρύτερη περιοχή, που αποτελούνταν από πολλά χωριά και με όλες τις ειδικότητες (πετράδες, ξυλουργοί - ταλιαδόροι, ζωγράφοι κλπ) μόνο η Επαρχία της Κόνιτσας είχε, κι όταν αναφέρονταν μ’ αυτό τον όρο τα παλιά χρόνια, εννοούσαν πάντοτε τα Μαστοροχώρια της επαρχίας μας.

Β. Το στέρεο, καλό, όμορφο σίγουρο κι αρχοντικό χτίσιμο με πέτρα του παλιού καιρού (χαρακτηριστικό των αρχοντόσπιτων, των εκκλησιών, των γιοφυριών, των δημόσιων κτιρίων κλπ) ήταν αναμφισβήτητα αυτό που είχε πελεκητή πέτρα, καλοδεμένα αγκωνάρια, καμάρες και θόλους. Όσο μπορούσαν οι παλιοί καλοί μαστόροι, αλλά και οι πελάτες, απόφευγαν το ξύλο γιατί τα ελληνικά ξύλα (έξω απ’ την καλή καστανιά και το κυπαρίσι) σαπίζουν, όταν δεν καίγονται.

Έτσι όταν ήθελαν αιώνιο ταβάνι έφτιαχναν θόλο. Κι όταν ήθελαν γερό κράτημα στα ανοίγματα (πόρτες - παράθυρα ,γιοφύρια..) έφτιαχναν καμάρες.

Φυσικά, όλα τα παραπάνω δεν εξασφάλιζαν την αντοχή μόνο της οικοδομής, έδιναν αέρα στο χτίσμα, έδιναν αρχοντιά και ποιότητα.

Γιαυτό κι ο καλός “Πετράς” βαθμολούνταν με βάση τα παραπάνω στοιχεία του χτισίματος. Και “ΚΑΛΟΥΣ ΠΕΤΡΑΔΕΣ” είχε πολλούς και ξακουστούς, επώ-

νυμους, που θα λέγαμε σήμερα, η επαρχία μας.

Γ. Όταν λοιπόν έρχεται κάποιος στην Κόνιτσα, και μέσα του έντονα ή μισοσβησμένα υπάρχει ο θρύλος ότι απ' την Κόνιτσα βγήκαν οι καλοί πετράδες, φυσικό είναι να περιμένει να ιδεί κάποια από τα δείγματα κείνης της καταπληκτικής παλιάς-πανάρχαιας τέχνης των πετράδων (που τον τελευταίο καιρό μας τη θύμισαν οι βορειοηπειρώτες που παλιότερα είχαν σπουδάσει και προ παντός δουλέψει στο Αργυρόκαστρο, που αν μη τι άλλο έμεινε ένα σωστό μνημείο, μοναδικό στους χώρους μας από το καθεστώς του Εμβέρ Χότζα).

Δυστυχώς, έξω από το μοναδικό γιοφύρι του Αώου, το ασύγκριτο έργο των μαστόρων της επαρχίας μας και προ παντός του μακαρίτη Ζιώγα Φρόντζου. Την εκκλησιά του Αγίου Νικολάου (που το χτίσιμό της ακόμα δεν αποφάσισαν να το αλλάξουν (να το "μοντερνίσουν"!!!) οι "αρμόδιοι", διαφωνούντες προφανώς με τον μακαρίτη Νικόλα Ζήση-Τάση και Χρίστο Γιόση. Την πόρτα της Σοφίας Κούσιου (παλιό σπίτι του νταλίμπεν) κλπ. Δεν υπάρχουν άλλα στοιχεία.

Οι παλιές πόρτες, τα παλιά σπίτια γκρεμίστηκαν. Το Παζάρι κάπκε κι ότι δεν κάπκε "εκμοντερνίστηκε" με την αντικατάσταση των προσόψεων από τσιμεντοδοκάρια και την κατεδάφιση των θόλων. Ευτυχώς που τώρα τελευταία κάποια νέα παιδιά βγάζουν στην επιφάνεια (κρυμμένους πραγματικά θησαυρούς) προσόψεις με καταπληκτικές καμάρες (Ζήδρος-Καρέπος κλπ) Κι αρχίζουμε να καταλαβαίνουμε όλοι. Τι μεγάλης αξίας μεσαιωνικό μνημείο και παραδοσιακής τέχνης θα ήταν το Παζάρι μας αν είχαν φροντίσει από καιρό να διατηρηθούν όλες αυτές οι προσόψεις των μαγαζιών. Να συντηρούνται οι παλιές, και να χτίζονται τα καινούργια μαγαζιά αντιγράφοντας το παλιό, το καταξιωμένο στυλ. Βέβαια στην κατάσταση που είμαστε σήμερα, δεν μας σώζει τίποτε άλλο έξω από μια ολοκληρωμένη μελέτη του Κέντρου της Κόνιτσας, του Παζαριού δηλαδή, που θα λάβει υπ' όψη της αυτή την παράδοση της Επαρχίας, που θα καλύψει όλες τις ασχήμιες και τις κακογουστιές των σημερινών μαγαζιών, που θα βοηθήσει τους ανθρώπους - πελάτες να κυκλοφορούν τις μέρες της βροχής και του ήλιου κάτω από στέγαστρα, που θα πείθει τον κάθε επισκέπτη της Κόνιτσας ότι πραγματικά βρίσκεται στην Πρωτεύουσα των Μαστοροχωριών.

Με κεφαλαία γράμματα θα ήθελα να τονίσω εδώ, πως η μελέτη που έγινε τον τελευταίο καιρό και οι προτάσεις που διατυπώθηκαν για την Αναμόρφωση του οικιστικού κέντρου και Ιστορικού πυρήνα Κόνιτσας από τους Αρχιτέκτοντες Αργύρη Πετρονώτη και Αθηνά Κούτση βρίσκονται αναμφισβήτητα μέσα στην παραπάνω γραμμή και στην ορθή κατεύθυνση.

Συμπληρωματικά θάθελα μόνο να διατυπώσω και τις παρακάτω σκέψεις μου σ' ότι αφορά την Κεντρική Πλατεία του Παζαριού.

Δ. Είναι ο χώρος που θέλει ριζική αναμόρφωση. Να αποκτήσει τη σωστή λειτουργικότητα. Να περιορίσει τις διαστάσεις του στο μέτρο του πληθυσμού της μι-

κρής πόλης κλείνοντας. Να προστατευτεί από το Βορριά (απ' όπου βάλλεται άνοιξη και φθινόπωρο και καθίσταται άχρηστη το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου) κλπ.

Μια μικρή πόλη, τον παλιότερο καιρό, είχε σαν τόπο "Συνάντησης" και "επικοινωνίας" (που την έχει απόλυτη ανάγκη η κοινωνία γνωστών μεταξύ τους ανθρώπων) την κυριακάτικη Εκκλησία. Στην Κόνιτσα, λόγω αποστάσεων, αλλά και λόγω "κλίσεων" του εδάφους, υπήρχαν δύο εκκλησίες που λειτουργούσαν (και λειτουργούν) κάθε Κυριακή. Για λόγους που δεν μπορούν να αναπτυχθούν εδώ η Κυριακάτικη συνάντηση στην Εκκλησία, με την "παλιά" έννοια έχει ατονήσει για να μην πούμε ότι έχει περιοριστεί στο ελάχιστο.

Η ανάγκη όμως για την "ανθρώπινη επαφή" παραμένει και επιτάχθηκε μάλιστα θάλεγα δε ότι αποτελεί "καθήκον" καθενός ανθρώπου που σκέφτεται την ενίσχυση αυτών των "ανθρωποκεντρικών τάσεων" μιας κοινωνίας που από χίλιους δυο λόγους σήμερα χωρίζεται, διαιρείται, σκορπίζεται και αποσυντίθεται σε εχθρικές μεταξύ τους μονάδες, να βρίσκει τρόπους και μέσα, που φέρνουν τους ανθρώπους σε επαφή μεταξύ τους, συναδελφώνουν, "εξαναγκάζουν" σε αλληλογνωριμία, σε διάλογο, σε βελτίωση των διανθρώπινων σχέσεων. Σε ανάδειξη της συλλογικής τους ταυτότητας και της κοινότητάς τους.

Προ ολίγων ετών, η Δημοτική Αρχή της Κόνιτσας, είχε την πραγματικά φαινή ιδέα να διαμορφώσει το μικρό χώρο πίσω από το Δημαρχείο και μπροστά στο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου σε πλατειούλα (χώρο ζωής) που με τον καιρό εξελίχθηκε σε τόπο συγκέντρωσης όλων των νέων της Κόνιτσας. Ο τόπος καθημερινής συνάντησης τους. Η πραγματικά μεγάλη του "Ακμή" δείχνει από την μια μεριά την καταλληλότητα του χώρου (διακριτικός, απόμερος μέσα στο Κέντρο κλπ) από την άλλη, την ανάγκη ανθρώπινης επαφής που έχουν οι Κονιτσιώτες, θα έλεγα ότι το "ζητούν", το "επιδιώκουν", το "φωνάζουν". Η ανάγκη αυτή, προτού δείχτεί από την σημερινή κατάσταση, δεν φαίνονταν. Η μάλλον δεν την βλέπαμε, δεν την συνειδητοποιούσαμε.

Είναι όμως φανερό, από ένα σωρό λόγους (κανόνες και κώδικες συμπεριφοράς, νοοτροπίας, θορύβων κλπ), ότι ο χώρος αυτός των νέων, δεν "πάει", δεν ταιριάζει στους μεγαλύτερους. Και συνεπώς θα πρέπει να αποκλειστεί σαν "τόπος συγκέντρωσης" των Κονιτσιωτών, μέσης και μεγαλύτερης ηλικίας. Ωστόσο η ανάγκη ανθρώπινης επαφής, με τη σωστή έννοια του όρου, στη μεγαλύτερη ηλικία, είναι πιο έντονη, αλλά και για λόγους που ανάγονται στην προσπάθεια "παραγωγής πολιτισμού" πιο αναγκαία, πιο επιβαλλόμενη. Ως χώρος συγκέντρωσης των μέσης και μεγαλύτερης ηλικίας ατόμων "κέντρο ζωής", θα λειτουργεί περισσότερο την ημέρα και λιγότερο την νύχτα (σε αντίθεση με ό,τι γίνεται στο χώρο των νέων) θα πρέπει να έχει κυρίαρχη θέση στην αγορά, να είναι ευκολοπροσέγγιστος και να παρέχει τη δυνατότητα της όσο το δυνατόν μεγαλύ-

τερης οπτικής εποπτείας των λαμβανόντων χώρα στην αγορά (σεριάνι).

Με όλα αυτά τα δεδομένα, ο χώρος που προτείνουμε για τη συγκεκριμένη παραπάνω λειτουργία, είναι το βορεινό μέρος της Κεντρικής Πλατείας. Μια επέκταση προς Ανατολάς του υπάρχοντος Κέντρου (Σωτ. Βακόλα) που θα προστατέψει την πλατεία από τον άγριο Βορριά της Κόνιτσας θα δίνει στην άχρωμη και αχανή τώρα πλατεία ένα φόντο, μία "προσωπικότητα", μία αρχή και ένα τέλος, ένα ευπρεπές εστιατόριο στην Αγορά για τους τουρίστες κλπ (για λεπτομέρειες βλ. Περιοδικό Κόνιτσα 1992, σελ. 256).

Κοντολογίς, θα μπορούσα ακόμα να πω, ότι η ύπαρξη τέτοιων "κέντρων ζωής" που δίνουν την δυνατότητα στον πληθυσμό του τόπου, αλλά και στον ξένο τουρίστα "συναντήσεως", "αίσθησης κοινωνικής συνύπαρξης" και παραγωγής πολιτισμού "βελτίωσης των διανθρώπινων σχέσεων" (θα το λέγαμε πιο απλά: "μαλάκωμα της αγριάδας του απομονωτισμού") κρίνει σε μεγάλο βαθμό και το γενικότερο θέμα της Επιβίωσης μιας πόλης, ανατρέποντας την ψυχολογία της φυγής και την "μυθοποίηση της μετανάστευσης", που κατατρέχει σήμερα μέχρι σημείου διάλυσης ή αποσύνθεσης όλους τους μικρούς οικισμούς, τις μικρές πόλεις.

Τιμητική Εκδήλωση

Την 1η Απριλίου η Ένωση Κονιτσιωτών Ιωαννίνων πραγματοποίησε στο εντευκτήριό της (Ασωπίου 12) εκδήλωση για να τιμήσει την προσφορά του περιοδικού "ΚΟΝΙΤΣΑ".

Εκτός από το Δ.Σ. της Ένωσης, παραβρέθηκαν στην εκδήλωση αρκετοί Κονιτσιώτες και η Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού.

Ο κ. Παναγιώτης Γκούντας αναφέρθηκε στην προσφορά του περιοδικού στην εισήγησή του και ο Πρόεδρος κ. Χρ. Ζακόπουλος απένειμε στα Μέλη της Συντ. Επιτροπής ειδικές πλακέτες. Ο υπεύθυνος του περιοδικού Σ. Τουφίδης έκανε μια σύντομη αναδρομή στην ιστορία του περιοδικού και ευχαρίστησε την Ένωση.

Μετά έλαβε το λόγο ο Ι. Τσιάγκης και οι παρευρισκόμενοι δοκίμασαν τους πικάντικους μεζέδες και το καλό κρασί του κ. Βαγγέλη Βέργου και της συζύγου του που κρατούν τον μπουφέ στο εντευκτήριο.

Τη ζεστή ατμόσφαιρα της εκδήλωσης συμπλήρωσε το μουσικό συγκρότημα του Κώστα Χαλκιά με σκοπούς της περιοχής μας.

Σημείωση: Η αίθουσα του Συλλόγου είναι διακοσμημένη με έργα λαϊκής τέχνης από την πλούσια συλλογή του Βαγγέλη Βέργου. Έχουμε τη γνώμη ότι η συλλογή αυτή πρέπει να κοσμήσει το Μουσείο στην Κόνιτσα. Ας επικοινωνήσει ο Δήμος με τον κάτοχό της για μια συνεννοήση.

ΟΙ ΝΕΟΙ ΔΗΜΟΙ ΜΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 11ΗΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

Του Νικ. Βασ. Φασούλη, Κοιν. Γραμματέα

Πριν από ένα χρόνο στο τεύχος του περιοδικού μας με αριθ. 73 είχαμε αναφερθεί στις συνενώσεις των Κοινοτήτων στην Επαρχία μας και είχαμε καταθέσει και τις ιδιαιτερότητες της περιοχής μας δημιουργώντας μέσα από το σχέδιο "Καποδίστριας" διευρυμένες Κοινότητες, σύμφωνα με τις υπάρχουσες γεωγραφικές ενότητες της Επαρχίας Κόνιτσας (άρθρο 1 παρ. 1 του Ν 1622/1986). Έτσι θα είχαμε 5-6 νέες Κοινότητες και ένα Δήμο, αυτόν της Κόνιτσας. Η παραπάνω πρόταση έχει την ευρεία κοινωνική αποδοχή των κατοίκων της Επαρχίας. Η ευθύνη για να μην γίνει αποδεκτή η πρότασή μας ανήκει κυρίως τόσο στο στενό τοπικό κυβερνητικό μηχανισμό, όσο και στη συλλογική ατολμία των εκλεγμένων της Τοπικής Αυτ/σης, αφού δεν κατάφεραν να διεκδικήσουν από κοινού εκείνο που η μεγάλη πλειοψηφία των κατοίκων της Επαρχίας ήθελε για τις συνενώσεις.

Ο νόμος 2539/1997 είναι πραγματικά, σύμφωνα με αυτόν η Επαρχία Κόνιτσας αποτελείται πλέον από δύο Δήμους και τρεις Κοινότητες. Οι Δήμοι είναι: 1. ο Δήμος της Κόνιτσας, που περιλαμβάνει τον υπάρχοντα δήμο και τις πρώην Κοινότητες Αγ. Βαρβάρας, Αγίας Παρασκευής, Αειτόπειρας, Αηδονοχωρίου, Αμαράντου, Αρμάτων, Γαναδιού, Ελεύθερου, Εξοχής, Ηλιόρραχης Καβασίλων, Καλλιθέας, Κλειδωνιάς, Μαζίου, Μελισσόπειρας, Μολίστης. Μολυβδο-

σκεπάστου, Μοναστηρίου, Νικάνορος, Πάδων, Παλαιοσελλίου, Πηγής, Πουρνιάς και Πύργου. 2. Ο Δήμος Μαστοροχωρίων, με έδρα την πρώην Κοινότητα Πυρσόγιαννης, που περιλαμβάνει τις πρώην Κοινότητες Ασημοχωρίου, Βούρμπιανης, Γοργοποτάμου, Δροσοπηγής, Καστανέας, Κεφαλοχωρίου, Λαγκάδας, Οξυάς, Πλαγιάς, Πληκατίου, Πυρσόγιαννης και Χιονάδων. 3. Οι Κοινότητες που παραμένουν όπως είχαν είναι η Κοινότητα Αετομηλίτσας, η Κοινότητα Διστράτου και η Κοινότητα Φούρκας.

Ο Δήμος Κόνιτσας, σύμφωνα με την απογραφή του έτους 1991, απογράφεται πληθυσμιακά με 6.572 κατοίκους και ο Δήμος Μαστοροχωρίων απογράφεται με 1913 κατοίκους. Αξίζει εδώ να αναφέρουμε ότι οι κάτοικοι των Κοινοτήτων και του Δήμου Κόνιτσας δεν χάνουν τα προνόμια των φοροαπαλλαγών απόκτησης πρώτης κατοικίας με πληθυσμό μεγαλύτερο των 5.000 κατοίκων και του ορίου των 2.000 κατοίκων για τις μεταβιβάσεις. Με το άρθρο 21 του Ν 2539/1997 ορίζεται ότι θα λαμβάνεται υπόψη για τις παραπάνω περιπτώσεις ο πληθυσμός που είχε ο Δήμος ή η Κοινότητα πριν την κατάργησή τους.

Όλες οι πρώην Κοινότητες μετά τις εκλογές της 11ης Οκτωβρίου και την εγκατάσταση των νέων Δημοτικών αρχών στους Δήμους θα ονομάζονται Δημοτικά Διαμερίσματα, π.χ. Δημοτικό

Διαμέρισμα Αμαράντου ή Δημοτικό
Διαμέρισμα Πλαγιάς.

Διοίκηση

Οι Δήμοι θα διοικούνται α) Από το Δημοτικό Συμβούλιο, β) Την Δημαρχιακή Επιτροπή και γ) τον Δήμαρχο.

Το Δημοτικό Συμβούλιο Κόνιτσας θα αποτελείται από 17 μέλη. Από αυτά 15 θα εκλεγούν από ψηφοδέλτια των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων των συνδυασμών της 11ης Οκτωβρίου και θα πληρωθούν με τους δύο εκλεγμένους δημαρχιακούς παρέδρους των Κοινοτήτων Αγ. Παρασκευής και Μазίου, αφού μόνο αυτές οι δύο πρώην Κοινότητες είχαν πληθυσμό πάνω από 300 κατοίκους και έχουν την δυνατότητα να εκπροσωπούνται στους Δήμους με δημοτικό σύμβουλο.

Το δημοτικό συμβούλιο του Δήμου Μαστοροχωρίων θα αποτελείται από 11 μέλη, που θα εκλεγούν όλα από τα ψηφοδέλτια των υποψηφίων δημοτικών συμβούλων των συνδυασμών.

Η Δημαρχιακή Επιτροπή του Δήμου Κόνιτσας θα είναι πενταμελής. Θα τη συγκροτούν ο Πρόεδρος της, που θα είναι ένας αντιδήμαρχος, που ορίζει ο Δήμαρχος και τέσσερα μέλη.

Η Δημαρχιακή Επιτροπή του Δήμου Μαστοροχωρίων θα είναι τριμελής, τον Πρόεδρό της, που θα είναι ο Δήμαρχος, και δύο μέλη, που εκλέγονται από το δημοτικό συμβούλιο κάθε δύο χρόνια.

Ο Δήμος Κόνιτσας εκλέγει δύο αντιδημάρχους, επειδή προέρχεται από συνένωση δέκα και πλέον ΟΤΑ και έχει πληθυσμό πάνω από 5.000 κατοίκους.

Ο Δήμος Μαστοροχωρίων δεν εκλέγει αντιδήμαρχο, αφού είναι δήμος με

λιγότερους από 2.000 κατοίκους.

Υποψηφιότητες

Το ψηφοδέλτιο κάθε συνδυασμού περιλαμβάνει α) τον υποψήφιο Δήμαρχο, β) Από 15 μέχρι 22 υποψηφίους δημο. συμβούλους για το Δήμο Κόνιτσας και από 11 μέχρι 16 υποψηφίους δημο. συμβούλους για το Δήμο Μαστοροχωρίων γ) Την ονομασία του Συμβουλίου Περιοχής και δ) Από 3 μέχρι 4 υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους για τα τριμελή τοπικά συμβούλια και από 5 μέχρι 7 για τα πενταμελή τοπικά συμβούλια. Ακόμα υπάρχει η δυνατότητα να θέσει υποψηφιότητα κάποιος συνδυασμός περιλαμβάνοντας μόνο 6 υποψηφιότητες από τα 25 δημοτικά διαμερίσματα για τα τριμελή συμβούλια για το Δήμο Κόνιτσας και 3 υποψηφιότητες από τα 12 δημοτικά διαμερίσματα για το Δήμο Μαστοροχωρίων.

Για τους δημοτικούς συμβούλους μπορεί κάθε ψηφοφόρος να σημειώσει μέχρι δύο σταυρούς και για τους υποψηφίους των τοπικών συμβουλίων σημειώνει ένα σταυρό προτίμησης.

Ο επιτυχών συνδυασμός, στην περίπτωση που θα υπάρχουν δύο υποψηφιότητες για τη δημοτική αρχή, παίρνει τα τρία πέμπτα του συνόλου των εδρών του δημοτικού συμβουλίου και τα δύο πέμπτα αυτών κατανέμονται στον επιλαχόντα συνδυασμό. Όταν θέσουν υποψηφιότητα περισσότεροι από δύο συνδυασμοί και την πρώτη Κυριακή των εκλογών δεν συγκεντρώσει κανένας την απόλυτη πλειοψηφία του 50% συν 1 των εγκύρων ψηφοδελτίων, οι εκλογές θα επαναληφθούν την επόμενη Κυριακή με τους δύο επικρατέστερους συν-

δυασμούς.

Τότε οι έδρες κατανέμονται ως εξής: Για τα 15μελή 8 συμβούλους από τον επιτυχόντα συνδυασμό 7 από τους άλλους συνδυασμούς και για τα 11μελή 6 συμβούλους και 5 αντίστοιχα.

Τοπικά Συμβούλια

Επειδή καινούργιοι όροι και ρόλοι μπαίνουν στην ζωή των χωριών μας με τη λειτουργία των τοπικών δημορχιακών συμβουλίων, περιληπτικά θα αναφερθούμε σ' αυτά, στη λειτουργία τους και τις αρμοδιότητές τους. Σε κάθε Δημοτικό Διαμέρισμα, πρώην κοινότητα, συνιστώνται υποχρεωτικά τοπικά Συμβούλια. Πρόεδρος των τοπικών Συμβουλίων είναι ο Πάρεδρος.

Στον δήμο Κόνιτσας, τα δημοτικά διαμερίσματα Αγ. Παρασκευής και Μазίου θα είναι 5μελή και ο δημορχιακός τους πάρεδρος, όπως προαναφέραμε, θα είναι και δημοτικός σύμβουλος. Όλα τα άλλα δημοτικά διαμερίσματα και στους δύο δήμους θα διοικούνται από τριμελείς επιτροπές. Πρόεδρος του τοπικού συμβουλίου θα είναι ο δημορχιακός πάρεδρος. Το τοπικό συμβούλιο είναι συλλογικό όργανο του δήμου και λειτουργεί στα πλαίσια της δημοτικής αποκέντρωσης μέσα στα όρια του αντίστοιχου διαμερίσματος. Το τοπικό συμβούλιο δεν είναι νομικό πρόσωπο, δεν έχει δική του νομική προσωπικότητα. Το ψηφοδέλτιο για την εκλογή των μελών των τοπικών συμβουλίων είναι κοινό με το ψηφοδέλτιο του συνδυασμού του κάθε υποψηφίου δημάρχου και δημορχικών συμβούλων. Κάθε συνδυασμός εκτυπώνει χωριστό ψηφοδέλτιο για κάθε τοπικό συμβούλιο. Η κατανομή των εδρών

του τοπικού συμβουλίου σε κάθε δημοτικό διαμέρισμα γίνεται αναλογικά μεταξύ όλων των συνδυασμών που συμμετέχουν στις εκλογές, άσχετα αν ανήκουν στους επιτυχόντες ή στους επιλαχόντες συνδυασμούς. Πρόεδρος τοπικού συμβουλίου εκλέγεται αυτός που θα συγκεντρώσει τον μεγαλύτερο αριθμό σταυρών προτίμησης από τον επιτυχόντα συνδυασμό, με τη διευκρίνιση ότι επιτυχών συνδυασμός για τα τοπικά συμβούλια δεν νοείται ο συνδυασμός που θα κερδίσει τις εκλογές στο δήμο, αλλά αυτός που θα πάρει τον μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στο δημοτικό διαμέρισμα. Ο πρόεδρος και τα μέλη του τοπικού συμβουλίου εκλέγονται για τέσσερα χρόνια από το σύνολο των εκλογέων του δημοτικού διαμερίσματος. Το τοπικό συμβούλιο εκφέρει γνώμη και διατυπώνει προτάσεις προς το δημοτικό συμβούλιο για όλα τα ζητήματα που ενδιαφέρουν το δημοτικό διαμέρισμα, όπως για εκτέλεση έργων, προγράμματα, για τη λειτουργία κέντρων διοικητικών, κοινωνικών και πολιτιστικών εξυπηρετήσεων του δήμου. Προτείνει στο δημοτικό συμβούλιο τον ορισμό μελών στα διοικητικά συμβούλια των νομικών προσώπων, ιδρυμάτων και επιχειρήσεων, που λειτουργούν στο δημοτικό διαμέρισμα. Παρακολουθεί την υλοποίηση των έργων και προγραμμάτων που εκτελούνται στο δημοτικό διαμέρισμα. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί με απόφασή του να αναθέσει στο τοπικό συμβούλιο αρμοδιότητες για θέματα κληροδοτημάτων του δημοτικού διαμερίσματος, για τον τρόπο διάθεσης βοσκησίμων εκτάσεων, για την εκμίσθωση χωρίς δημοπρασία δασικών εκτάσεων κ.α. Με τις ειδικές

αυτές αρμοδιότητες διασφαλίζονται πλήρως τα ειδικά ενδιαφέροντα και συμφέροντα των κατοίκων του κάθε δημοτικού διαμερίσματος.

Το τοπικό συμβούλιο συνεδριάζει και λειτουργεί μέσα στην εδαφική περιφέρεια του αντίστοιχου δημοτικού διαμερίσματος. Συγκαλείται σε συνεδρίαση από τον πρόεδρό του. Οι συνεδριάσεις είναι δημόσιες.

Οι αποφάσεις του όμως δεν είναι δεσμευτικές για το δημοτικό συμβούλιο.

Προσωπικό

Το προσωπικό των καταργούμενων Κοινοτήτων, δηλαδή οι γραμματείς, καθίσταται προσωπικό των Δήμων. Οι Δήμοι μέσα σε τέσσερις μήνες από την εγκατάσταση και ανάληψη των καθηκόντων των νέων δημοτικών αρχών θα καταρτίσουν ΟΕΥ. Για τη σύσταση θέσεων εργασίας λαμβάνονται υπόψη η εδαφική έκταση του ΟΤΑ, ο πληθυσμός γεωγραφική θέση του δήμου, ο αριθμός των Κοινοτήτων που συνενώθηκαν κ.τ.λ. θα υπάρχουν οι αναγκαίες τακτικές θέσεις του προσωπικού, που θα καταλάβουν το προσωπικό των πρώην ενταγμένων Κοινοτήτων, δηλαδή αυτών που ανήκαν στο Α μέρος του Ν 1188/81, και θα υπάρχουν και οι προσωρινές θέσεις που θα καταλάβουν οι γραμματείς που ανήκαν στο Β μέρος του Ν 1188/81 (Β βιβλίο), οι οποίες και καταργούνται με την αποχώρηση του υπαλλήλου. Παρέχεται ακόμη η δυνατότητα της μετάταξης για το προσωπικό που το επιθυμεί. Αν και μετά της εθελοντικές μετατάξεις υπάρχει προσωπικό που κατέχει προσωρινές θέσεις, μετατάσσεται υποχρεωτικά με απόφαση

του γενικού γραμματέα της Περιφέρειας εντός όμως του νομού.

Εξυπηρέτηση των κατοίκων

Το Δημοτικό Συμβούλιο με την έναρξη, της δημοτικής περιόδου, αφού λάβει υπόψη του την καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη, είναι αρμόδιο να καθορίζει τη διαδικασία χορήγησης πιστοποιητικών, βεβαιώσεων και άλλων εγγράφων στους πολίτες που διαμένουν σε δημοτικά διαμερίσματα εκτός της έδρας του δήμου. Θα ορίσει υπαλλήλους του ώστε να παρέχεται διοικητική εξυπηρέτηση των κατοίκων και θα αντιμετωπίζονται τα προβλήματα των πολιτών. Το ωράριο εργασίας των υπαλλήλων που θα τοποθετούνται στα δημοτικά διαμερίσματα αποκλείεται, αυτό προβλέπεται μόνο σε πρώην Κοινοότητες με πληθυσμό άνω των 1.000 κατοίκων.

Πολύ ερωτηματικά υπάρχουν όσο αφορά την αποτελεσματική εξυπηρέτηση των κατοίκων στα χωριά μας, αφού οι μέχρι τώρα γραμματείς πρόσφεραν και υπηρεσίες πέρα του ωραρίου τους και των υποχρεώσεών τους. Είναι δύσκολο μέσα σε λίγες ώρες μία ή δύο φορές την εβδομάδα ο υπάλληλος του δήμου να διεκπεραιώσει και διευθετήσει ορισμένες εκκρεμότητες. Άλλωστε οι σχέσεις του γραμματέα με τους χωριανούς του μέχρι τώρα ήταν σχέση που δεν βασίζονταν στην τυπική γραφειοκρατική εξυπηρέτηση. Υπήρχε εκείνη η ψυχική επικοινωνία που υπάρχει ανάμεσα σε ένα ασθενή και τον οικογενειακό γιατρό του. Πραγματικά υπήρχαν συνάδελφοι που πρόσφεραν στα χωριά μας υπηρεσίες κοινωνικού λειτουργού, παρόλο που ορισμένες φορές, λόγω των

λεπτών ισορροπιών της κλειστής κοινωνίας, η προσφορά μας έχει αμφισβητηθεί. Θα διαθέτουν οι δήμοι μέσα μεταφοράς του προσωπικού από το δήμο σε δημοτικά διαμερίσματα;

Πώς θα εξυπηρετούνται οι ασφαλισμένοι του ΟΓΑ στο εξής, αφού μετά την ίδρυση περιφερειακών γραφείων ο ΟΓΑ μπορεί να καταργήσει τους ανταποκριτές του; Θα είναι υποχρεωμένοι οι υπερήλικες και ανήμποροι ασφαλισμένοι να απευθύνονται στα περιφ/κά γραφεία; Τα ληξιαρχεία που λειτουργούν σήμερα στις Κοινότητες θα καταργηθούν; Όλα αυτά είναι ερωτήματα που απασχολούν τους κατοίκους των χωριών μας και πρέπει να ερευνηθούν.

Όταν υπάρχει όμως η καλοπροαίρετη διάθεση για να εξυπηρετηθεί πραγματικά ο πολίτης, όταν υπάρχει η πολιτική βούληση, όταν οι διοικήσεις των δήμων και το προσωπικό τους είναι κοντά στους κατοίκους των χωριών μας και αφουγκράζονται τα προβλήματα που τους απασχολούν, μπορούν να υπάρξουν και λύσεις.

Οι προεκλογικές ζυμώσεις άρχισαν. Οι κινητοποιήσεις, βολιδοσκοπήσεις, εκτιμήσεις, σφυγμομετρήσεις και συζητήσεις βρίσκονται σε καθημερινή βάση. Η κατάληψη της καρέκλας του Δημάρχου από τους φιλόδοξους του είδους είναι θεμιτές, αρκεί αυτοί να προταθούν και να στηρίζονται από ομάδες πολιτών και να είναι άτομα ευρείας κοινωνικής αποδοχής.

Οι νέες δημοτικές αρχές, που θα κληθούν να διαχειριστούν τις τύχες των κατοίκων της Επαρχίας μας, πρέπει να χαρακτηρίζονται από ανιδιοτέλεια, από αμεροληψία, να αποβάλουν τις τοπικι-

στικές αντιθέσεις ή προκαταλήψεις και να εκμεταλλευτούν τα προγράμματα για την Τοπική Αυτ/ση για την ανάπτυξη της περιοχής μας.

Η Πολιτεία έχει υποσχεθεί ότι θα στηρίξει οικονομικά τους νέους δήμους εξαγγέλοντας ενισχύσεις εκατοντάδων δισ., αυτές πρέπει να δοθούν κατά προτεραιότητα στις ορεινές και παραμεθόριες περιοχές. Στην περίπτωση που οι δήμοι μας στηριχθούν μόνο στα λιγοστά ως ανύπαρκτα έσοδά τους, θα χρεωκοπήσουν. Οι εναπομείναντες κάτοικοι των χωριών μας θα δυσανασχετίσουν και ο πληθυσμός της Επαρχίας μας θα συρρικνωθεί περισσότερο.

Κλείνοντας, κρίνεται απαραίτητο να αναφέρουμε ότι όλα τα παραπάνω δεν καλύπτουν πλήρως το θέμα μας, αφού υπάρχουν εξαιρέσεις ή παραλλείψεις, αυτά αφορούν κυρίως αυτούς που θα αναμειχθούν άμεσα στη διοίκηση και τις εκλογές των νέων δήμων. Προσπαθήσαμε να γίνουν κατανοητά από τους ψηφοφόρους και κατοίκους μας ο νέος νόμος για τις συνενώσεις σε συνδυασμό με τις δημοτικές εκλογές της 11ης Οκτωβρίου, αφού υπάρχουν σε συζητήσεις ανεύθυνες τοποθετήσεις, λανθασμένες εκτιμήσεις που οφείλονται κυρίως στην άγνοια. Μεγάλη συμβολή στην ενημερωτική αυτή προσπάθεια έχει ο υπεύθυνος του Περιοδικού μας κος Σωτήρης Τουφίδης που επιμόνως με παρότρυνε γιαυτό.

Κατατοπιστικές πληροφορίες και βοήθεια μου παρείχε ο προϊστάμενος του Τμήματος της Τοπικής Αυτ/σης της Περιφέρειας Ηπείρου κος Χρήστος Τσιατούρας, που έχει συντάξει αναλυτικούς πίνακες και παραθέτουμε παρακάτω.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (ΑΠ/ΦΗ 1991)	ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΣΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓ/ΝΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΨΗΦΙΣΑΝΤΩΝ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 1996
Κόνιτσας	2.858	-	-	2551	1808
Αγίας Βαρβάρας	102	3 μελές	3-4	174	79
Αγίας Παρασκευής	386	5 μελές	5-7	1110	661
Αειτόπετρας	196	3 μελές	3-4	361	236
Αηδονοχωρίου	207	3 μελές	3-4	299	165
Αμαράντου	125	3 μελές	3-4	422	226
Αρμάτων	81	3 μελές	3-4	163	82
Γανναδιού	103	3 μελές	3-4	*	*
Ελευθέρου	182	3 μελές	3-4	331	256
Εξοχής	107	3 μελές	3-4	196	119
Ηλιόραχης	149	3 μελές	3-4	206	154
Καβασίλων	49	3 μελές	3-4	155	99
Καλλιθέας	221	3 μελές	3-4	304	227
Κλειδωνιάς	217	3 μελές	3-4	360	266
Μαζίου	304	5 μελές	5-7	401	277
Μελισσόπετρας	143	3 μελές	3-4	275	198
Μολίστης	86	3 μελές	3-4	373	253
Μολυβδοσκεπάστου	173	3 μελές	3-4	194	134
Μοναστηρίου	108	3 μελές	3-4	*	*
Νικάνορος	57	3 μελές	3-4	178	105
Πάδων	91	3 μελές	3-4	124	78
Παλαιοσελλίου	136	3 μελές	3-4	322	205
Πηγής	199	3 μελές	3-4	397	281
Πουρνιάς	124	3 μελές	3-4	296	186
Πύργου	168	3 μελές	3-4	429	234
ΣΥΝΟΛΟ	6.572	Τριμελή: 22 Πενταμελή: 2 Επταμελή: 0	-	9.691	6.329

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (ΑΠΟΓΡΑΦΗ 1991)	ΤΟΠΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠ/ΦΙΩΝ ΣΤΟ ΤΟΠΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΕΓΡΑΜ ΜΕΝΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΨΗΦΙΣΑΝ ΤΩΝ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ
Ασημοχωρίου	78	3 μελές	3-4	207	132
Βούρμπιανης	148	3 μελές	3-4	289	183
Γοργοποτάμου	73	3 μελές	3-4	220	139
Δροσοπηγής	264	3 μελές	3-4	626	366
Καστανέας	205	3 μελές	3-4	425	287
Κεφαλοχωρίου	195	3 μελές	3-4	506	369
Λαγκάδας	201	3 μελές	3-4	434	272
Οξυάς	98	3 μελές	3-4	214	129
Πλαγιάς	173	3 μελές	3-4	508	290
Πληκατίου	133	3 μελές	3-4	357	210
Πυρσόγιαννης	293	3 μελές	3-4	483	325
Χιονάδων	52	3 μελές	3-4	152	9
ΣΥΝΟΛΟ	1.913	Τριμελή: 12 Πενταμελή: 0 Επταμελή: 0	-	4.421	2790

* Συμπεριλαμβάνονται στη Μόλιστα

Η ΠΑΛΙΑ ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΑΩΟΥ

Γράφει ο ΓΙΩΡΓΗΣ ΣΤ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Ήταν πλέον ανάγκη η γεφύρωση του Αώου σε κάποιο σημείο μεταξύ των κεντρικών χωριών Βρυσχωρίου και Παλαιοσελίου και όλων των πέρα του Αώου χωριών, Ελεύθερου, Παλαιοσέλιου, Πάδων, Άρματων, Δίστρατου, όπως και του δώθε του Αώου χωριών Βρυσχωρίου, Ηλιοχώριου, Λάιστας, Σκαμνέλιου, Τσεπέλοβου κλπ.

Συντονίστηκαν, ένωσαν τις προσπάθειές τους και η ιδέα, ο από αιώνων πόθος της γέφυρας, το 1930 μετατράπηκε σε έργο.

Σχηματίστηκαν επιτροπές στα δύο χωριά (Βρυσχώρι, Παλαισέλι) από θερμούς οπαδούς της ιδέας γεφύρωσης

του Αώου κι άρχισε το έργο το καλοκαίρι του 1930. Η επιτροπή στο Βρυσχώρι αποτελέστηκε από το ΝΙΚΟΛΑΟ Ι. ΣΙΑΝΝΙΔΗ, πολλά προσφέροντας τότε στο χωριό, Αντώνιο Εξάρχου, Στέργιο Παπαγεωργίου, Γεώργιο Στ. Γκαράνη, Μιχαήλ Μπίρη και Δημήτριο Κουνάβο. Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής γίνονταν, ως επί το πλείστον στο σπίτι του άρχοντα Νικ. Σιαννίδη, που επιπλέον και διέθετε και μπόλικο ούζο Τυρνάβου, καθότι ήταν μεγάλος ιδιοκτήτης και καλλιεργητής αμπελιών στο Καζακλάρ - Αμπελώνας της Λάρισας. Σε όλα αυτά μετείχε και ο νεοτοποθετηθείς στο Βρυσχώρι, δάσκαλος από το Παλαιοσέλι Ηλίας

Εγκαίνια της παλιάς γέφυρας 1930. Ο ΝΙΚ. ΣΙΑΝΝΙΔΗΣ κρατά τον θεμέλιο λίθο.

Παπαζήσης.

Στο Παλαιοσέλι κυριολεκτικά “ένθερμος” υποστηρικτής και συντονιστής ήταν ο Στέργιος Τροχόπουλος εξαιρετικά δραστήριος με αξιοζήλευτη ενεργητικότητα. Στις Πάδες ο τότε νεαρός Ανθυπίατρος Νικόλαος Γιάκας.

Με σχέδια των μηχανικών Γ. Μελιγκάνου και Κ. Κούρεντα επιλέχτηκε και η θέση της γέφυρας έτσι ώστε ποτέ να μη χτυπήσει το κύριο βάθρο-κολώνα η “λαμπάδα” του ποταμού. Γιατί ανατολικότερα της γέφυρας, το ποτάμι χτυπάει στο βράχο προς τη Σκάρβενα και κάμπεται προς το βράχο του πέρα ποδαρικού της γέφυρας.

Και άρχισαν οι εργασίες τέθηκε όμως το σοβαρότερο ζήτημα - πρόβλημα της ξυλείας, πάνω από 50 κυβικά και προαπαντός η μακριά ξυλεία, τα δοκάρια μήκους 27 μέτρα και πάχος 0,40x0,40 μ. Πήγε η επιτροπή στη Λάιστα παρουσιάστηκε στο Κοινοτικό Συμβούλιο που προθυμότητα παραχώρησε απ’ το κοινοτικό δάσος επί της αριστερής όχθης του Αώου, όση ξυλεία χρειάζονταν για τη γέφυρα. Ατελώς δε ενέκρινε σχετικά και το Δασαρχείο χωρίς να προβεί σε προσήμανση, φόρους κλπ. Η ξυλεία από τις θέσεις Γράβα, Τρείς Λάκκοι κι όπου αλλού προσφέρονταν, όλες τοποθεσίες της Λάιστας.

Την άλλη μέρα η επιτροπή με έστειλε στη Βωβούσα και τοιχοκόλλησα διακήρυξη για δημοπρασία ανάδειξης εργολάβου - δασεργατών για υλοτόμηση της ξυλείας, αλλά και μεταφορά της δια του ποταμού Αώου, όπως και έγινε. Κορμοί, τεμάχια, κούτσουρα μήκους 27-28 μέτρων και εξαιρετικού πάχους μεταφέρθηκαν από το Λαϊστινό απέναντι από τα Άρματα και το Δίστρατο με το ποτάμι. Τα έριχναν στο ποτάμι και τα

παρακολουθούσαν όπου τυχόν σκάλωναν ή λίμναζαν σε οβύρες. Έτσι έφταναν στον Απιάσιγκο όπου τα περίμεναν και τα έσερναν στη συνέχεια έξω από το ποτάμι κι αμέσως άρχιζε το τετραγώνισμα με την “τσαπάτα”, τσεκούρι με πολύ πλατιά κόψη. Έτσι ήρθε όλη η ξυλεία από το Λαϊστινό. Έξυπνο στη σύλληψη και σκληρό στην εκτέλεση έργο, αλλά οι Διστρατιώτες και οι Βωβουσιώτες δεν αστειεύονταν.

Τώρα η θεμελίωση της κολώνας του μεσαίου βάθρου της γέφυρας. Το πέρα βάθρο προς το Παλαιοσελίτικο ήταν σχετικά εύκολο· ο βράχος από πολύ σκληρό σχιστόλιθο έδειξε με την πάροδο 68 ετών από τότε, ότι ορθά έγινε η επιλογή. Το μεσαίο όμως; δύσκολο έργο· εργάτες οι περισσότεροι από το Παλαιοσέλι, έσκαβαν συνέχεια πολλές ημέρες 4x4x4 μέτρα και συνέχεια το σκάμμα γέμιζε νερό. Έφεραν κάποιον Πίκουλα απ’ τα Γιάννινα με μια αντλία, αλλά αυτός την έκανε έτσι, ώστε να μην τραβάει το νερό που εκ κατασκευής μπορούσε να τραβήξει, για να δουλέψει πολλές ημέρες. Ο μηχανικός όμως Γ. Μελιγκάνος κατάλαβε ότι κάτι γινόταν, τον υποχρέωσε να λύσει την αντλία και το μυστικό βρέθηκε.

Ο Πίκουλας είχε βάλει μέσα στην κοιλιά της αντλίας μια πέτρα κι έτσι η αντλία δεν τραβούσε πολύ νερό. Τώρα η αντλία τραβούσε πολύ νερό, σωστό ποτάμι και οι εργάτες μπορούσαν να δουλεύουν. Το έργο προχωρούσε και η ξυλεία ετοιμάζονταν με σκληρή επίβλεψη του μηχανικού Μελιγκάνου.

Το σκάψιμο τελείωσε στο θέμελο της κολώνας κι αμέσως μαζεύτηκαν 30 και παραπάνω εργάτες με γκαζοτενεκέδες να αδειάσουν νερό με σκάλες από το βάθος του σκάμματος. Η αντλία δού-

λευε στο φουλ και άλλοι εργάτες ετοίμαζαν τα τσιμέντα και γέμιζαν σακιά και με αυτά τα γεμάτα σακιά έχτιζαν γύρω-γύρω το σκάμμα, έριχναν και στο δάπεδο πλούσιο τσιμέντο ως το βράδυ χωρίς ανάσα όλοι οι εργαζόμενοι. Σταμάτησαν το νερό και στη συνέχεια την άλλη μέρα άρχισε το χτίσιμο της κολώνας. Οι δύο μεγάλες δυσκολίες, τα δύο μεγάλα ερωτηματικά, η ξυλεία και το θεμελίωμα της κολώνας είχαν ξεπεραστεί. Συνεχίστηκε μετά απρόσκοπτα το χτίσιμο του πέρα βάθρου, το ανέβασμα της ξυλείας, το κάρφωμα όλης της ξυλείας με τεράστια μπουλώνια 1 μέτρου και κάτι και η γέφυρα, διπλή σε πατώματα, όχι βέβαια για πέρασμα αλλά για να μην “κοιλιάσει” να μην σχηματίσει καμπύλη στο κέντρο, ατράνταχτη πλέον άντεξε σε πολλές μπόρες.

Την ημέρα της θεμελίωσης της γέφυρας έγινε σωστό πανηγύρι. Η θεμελίωση της κολώνας ήταν το μεγάλο πρόβλημα, η μεγάλη δυσκολία. Ψυχή δεν έμεινε στα γύρω χωριά. Όλοι οι κάτοικοι στον Αώο στο θεμελίωμα της γέφυρας, Όνειρο αιώνων, πραγματικότητα πλέον έλαμπε μπροστά τους· ήταν να μη χαίρονται; Έγινε δε και το εξής: προκηρύχτηκε δημοπρασία στο ποιος θα πάρει το θεμέλιο λίθο, όμορφα πελεκημένη και αρκετών διαστάσεων πέτρα, να τον καταθέσει πρώτος αυτός που θα έδινε τα περισσότερα χρήματα.

Σωστή δημοπρασία και κατέληξε αντί 3.000 δραχμών στον μακαρίτη Νικόλαο Ι. Σιαννίδη. Πανευτυχής και καταχειροκροτούμενος φωτογραφήθηκε με την πέτρα στην αγκαλιά του, μ' όλο το πλήθος και πρώτος αυτός κατέθεσε τον θεμέλιο λίθο της μεγάλης κολώνας της γέφυρας του Αώου.

Η γέφυρα του Αώου ήταν τότε έργο

μεγάλης πνοής. Δεν υπήρχαν εξαρχής χρήματα, αλλά σιγά-σιγά και εκ των ενόντων βρίσκονταν. Έτσι βλέποντας το κράτος τον αξιοθαύμαστο ενθουσιασμό των κατοίκων και την πρόοδο του έργου, ανέλαβε πλέον αυτό το τελείωμα της γέφυρας του Αώου.

Ήταν όμως “κακογραμμένη”. Σκληρές και άκρως επείγουσες στρατιωτικές ανάγκες επέβαλαν στις 30.10.1940, ημέρα Πέμπτη το απόγευμα να πυρποληθεί. Βράχθηκε με 4 δοχεία πετρέλαιο και κυριολεκτικά λαμπάδιασε, ενώ οι Ιταλοί είχαν μπει στο Παλαιοσέλι και κατευθύνονταν να προφθάσουν τη γέφυρα.

Και ξανάγινε τσιμεντένια και πολύ μεγαλύτερη με τη φροντίδα του τότε Βουλευτή Ιωάννινων 1960-1962 Κων/νου Φρόντζου, που εκτός του ενδιαφέροντος για το χωριό μας είχε και το όνειρο να γεφυρώσει κι αυτός τον Αώο, όπως ο παππούς του Ζιώγας (Γεώργιος) Φρόντζος προ 100 ετών γεφύρωσε την γέφυρα της Κόνιτσας, την τοξωτή πέτρινη γέφυρα, που όλοι και σήμερα θαυμάζουν.

Αλλά και αυτή η τσιμεντινή, η μεγάλη γέφυρα, που περνούσαν πάνω της βαριά φορτωμένα τριαξονικά αυτοκίνητα, που τη βλέπαμε όλοι αιώνια, ύστερα από τριάντα έξι (36) χρόνια ζωής, παρασύρθηκε και κατέρρευσε απ' το μεγάλο και πρωτοφανές αγρίεμα του Αώου. Όντως πρωτοφανές τόσο νερό και κάπως ... ανεξήγητο.

Ας ευχηθούμε το ξαναχτίσιμο της γέφυρας στον συντομότερο δυνατό χρόνο. Το “τρίτωμα” της γέφυρας Αώου να σταθεί τυχερότερο.

Σημείωση: Αναδημοσίευση από την εφημερίδα “ΤΑ ΝΕΑ του Βρυσοχωρίου”.

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΞΥΛΙΝΗΣ ΓΕΦΥΡΑΣ ΠΑΛΑΙΟΥΣΕΛΙΟΥ - ΒΡΥΣΟΧΩΡΙΟΥ ΤΟ 1940

Αργύρης Πετρονώτης

Αφορμή παίρνοντας από την αναφορά στην παραπάνω γέφυρα στο τεύχος της "Κόνιτσας" αρ. 78 (Γεν.-Φεβρ. 1998) σελ. 34, και από την εκεί δημοσίευση της φωτογραφίας της, η οποία φωτογραφία με συγκινεί ιδιαίτερα, προβαίνω στην περιγραφή της καταστροφής της τότε όπως την περιγράφει ο φίλτατος Βρυσοχωρίτης Γεώργιος Στ. Οικονόμου στο βιβλίο του "Μνήμες και Μνημόσυνα του 40" (Ιωάννινα, 1997) σελ. 26 (καταστροφή που συνέβη την Πέμπτη 31 Οκτωβρίου 1940).

"Το απόγευμα αυτής της ίδιας μέρας, διαταγή να καταστραφεί η εξαιρετη γέφυρα Αώου. Και ο Ανθυπολοχαγός Δ. Μπιζακίδης, με προστασία δύο Ομάδων πεζικού, κατεβαίνει στη γέφυρα. Οι Ιταλοί είχαν μπει στο Παλαιοσέλι. Ρίχνει

4 τενεκέδες πετρέλαιο (το πετρέλαιο από το κατάστημα Δημ. Χαντόλιου), του βάζει φωτιά και η γέφυρα που ήταν ξύλινη, όλο δαδί, λαμπάδιασε. Άναψε σαν νάταν σωστό πυροτέχνημά. Γύρισε και ανέφερε σχετικά ο Μπιζακίδης στον Ταγματάρχη μας που είχε εγκατασταθεί στο Κοινοτικό Γραφείο της Κοινότητας Βρυσοχωρίου".

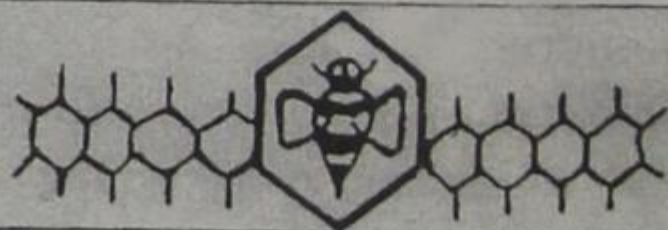
"Υπερόγραφο: Ο ίδιος συγγραφέας, Γιώργος Στ. Οικονόμου, γράφει ένα εμπειριστατωμένο άρθρο με τίτλο "Η παλιά γέφυρα του Αώου" στην εφημερίδα "Τα Νέα του Βρυσοχωρίου", φύλλο 22 (Ιαν. - Μαρτ. 1998), σελίδα 2, παραθέτοντας και δυο φωτογραφίες: η μία των εγκαινίων της, το 1930, και η άλλη, η δημοσιευθείσα στο περιοδικό "Κόνιτσα", τχ 78, σελ. 34".

Διαθέτουμε τσίπουρο γνήσιο, άριστης ποιότητας από ντόπια σταφύλια.

Δημ. Στεφάνου Κόνιτσα

Τηλ. (0655) 22797

ΑΝΘΩΜΕΛΟ ΓΡΑΜΜΟΥ
ΓΥΡΗ ΒΑΣΙΛΙΚΩΣ ΠΟΛΤΟΣ

ΖΑΡΡΟΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ

ΚΟΝΙΤΣΑ ΤΗΛ. 0655 99089
0665 27597

Σολόχοσσια
Βοζαρτινής & Λαϊκής Τέχνης

Γιάννης Σινάνης

Επταχώρι

Τηλ. 0467-84137 & 84127

ΓΕΩΡΓΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ-ΤΣΙΒΙΛΗ

Δικηγόρος

Παρνασσού 32-36
163 45 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ- ΑΘΗΝΑ

Τηλ. Γρ. : 9255742

οικία: 9716539

ΠΕΤΡΟΣ ΑΠ. ΠΑΠΑΝΩΤΗΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΣΤΟΝ ΑΡΕΙΟ ΠΑΓΟ

ΣΚΟΥΦΑ 64
ΑΘΗΝΑ 106 80

ΤΗΛ. 36 32 977

Μια θαυμάσια εκδήλωση

Το απόγευμα της 25ης Μαρτίου, στην αίθουσα διαλέξεων του Λυκείου, είχαμε την ευκαιρία να παρακολουθήσουμε μια θαυμάσια εκδήλωση από τους μαθητές του Γυμνασίου - Λυκείου. Ήταν αφιερωμένη στα 200 χρόνια από το θάνατο του μεγάλου Εθνεγέρτη Ρήγα Φεραίου στο Βελιγράδι. Όπως γνωρίζουμε από την ιστορία, βρήκε φριχτό θάνατο από τους Τούρκους μετά την παράδοσή του σ' αυτούς από τους Αυστριακούς.

Κι ενώ ο Ρ. Φεραίος πέθανε αφού έσπειρε το σπόρο της Ελευθερίας, την ίδια εποχή γεννήθηκε ο Ζακυνθινός υμνητής της Ελευθερίας, ο Εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός.

Το πρόγραμμα της εκδήλωσης άρχισε με το "Τη Υπερμάχῳ Στρατηγῶ" που έψαλε η Βυζαντινή χορωδία υπό τη διεύθυνση του κ. Νικ. Καραβίδα. Στη συνέχεια έγινε εισήγηση από τη φιλόλογο δ/δα, Αγγ. Καλύβα για το περιεχόμενο της εκδήλωσης, ακούστηκαν δημοτικά τραγούδια από τη χορωδία και διαβάστηκαν από τους μαθητές αποσπάσματα από το θούριο του Ρήγα.

Το β' μέρος της εκδήλωσης ήταν αφιερωμένο στο Δ. Σολωμό με το "Σε γνωρίζω από την κόψη δραματική σκηνή - Β. Ρώτα και το ορατόριο από τους "Ελεύθερους Πολιορκημένους" του Δ. Σολωμού.

Όλοι οι μαθητές που έλαβαν μέρος στην παράσταση και στη χορωδία, έπαιξαν πολύ καλά τους ρόλους τους και τραγούδησαν θαυμάσια.

Τέτοια εκδήλωση είχαμε πολλά χρόνια να ιδούμε από τους μαθητές μας και δικαιολογημένα καταχειροκροτήθηκαν από τον κόσμο που είχε γεμίσει την αίθουσα. Για την όλη οργάνωση της εκδήλωσης μεγάλες προσπάθειες καταβλήθηκαν από τους καθηγητές και

ειδικά από τη φιλόλογο δ/δα Αγγ. Καλύβα. Αποδείχτηκε για μια άλλη φορά ότι, όταν οι δάσκαλοι θέλουν, μπορούν να προσφέρουν πολλά...

Εμείς συγχαίρουμε ειλικρινά, καθηγητές και μαθητές για την προσφορά τους αυτή κατά την επέτειο της παλιγγενεσίας και τους ευχόμαστε να συνεχίσουν και στο μέλλον την παρουσίαση παρόμοιων εκδηλώσεων.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΕΤΕΙΟ ΤΗΣ 25ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ

Ομιλία του Χρ. Μήτσιου Θεολόγου

Ηχιλιόχρονη αυτοκρατορία, η Ρωμανία των Παλαιολόγων, η Νέα Ρώμη του Μ. Κων/νου πεθαίνει! Ο τούρκος κατακτητής προσπαθεί να πνίξει μεσ' στο σκοτάδι της σκλαβιάς τον ελληνισμό.

Ας περπατήσουμε όμως βήμα-βήμα την ιστορική πορεία του ελληνισμού για να φτάσουμε στην πικρή στιγμή της σκλαβιάς.

Ο αρχαίος Ελληνισμός, μετά από μία περίοδο αμφιταλαντεύσεων, κατά την οποία πιστεύετο "ότι πας μη Έλλην βάρβαρος", ανοίγεται προς τον κόσμο, προς την οικουμένη, και συνδέει το όνομα Έλλην όχι με φυλετικά, αλλά με πολιτιστικά, με παιδευτικά κριτήρια.

Είναι γνωστή η ρήση του Ισοκράτη κατά την οποία "Οι ταύτης μαθηταί" της ελληνικής δηλαδή παιδείας, "των άλλων διδάσκαλοι γέγονασι και το των Ελλήνων όνομα πεποίτε μηκέτι του Γένους αλλά της διανοίας δοκείν είναι" και συνεχίζει "και μάλλον Έλληνας καλείσθαι τους της παιδείας της ημετέρας ή τους της κοινής φύσεως μετέχοντας".

Εδώ ο Ισοκράτης τονίζει ότι Έλληνες μπορούν να γίνουν όλοι όσοι πάρουν τη δικιά μας παιδεία και τον δικό μας πολιτισμό.

Η πολιτιστική αυτή προοπτική του Ισοκράτη βρήκε την καλύτερη εφαρμογή της στην προς ανατολάς πορεία του Μ. Αλεξάνδρου, η οποία μεταφέρει τον ελληνισμό μέχρι τα βάθη της Ασίας.

Η εξόρμηση αυτή του Ελληνισμού προς την Ανατολή δημιουργεί τη δυνατότητα της εξόρμησης του χριστιανισμού προς τη Δύση. Στα θεμέλια της ελληνικής οικουμένης του Μ. Αλεξάνδρου, θα οικοδομηθεί η Χριστιανική Οικουμένη του Μ. Κων/νου. Γεμίζει η Ανατολή από μεγάλα ελληνικά κέντρα παιδείας, φιλοσοφίας και πολιτισμού. Ακόμη και ο Ιουδαϊσμός θ' αναγκασθεί να δεχθεί μετάφραση της

Βίβλου.

Η πλούσια και εκλεπτισμένη ελληνική γλώσσα γίνεται η γλώσσα της διανοήσης, της φιλοσοφίας και όλων των επιστημών.

Ο ελληνισμός γίνεται το όργανο για τη διάδοση και εμπέδωση του ευαγγελίου στον κόσμο.

Ο ελληνικός λόγος χρησιμοποιείται στο γραπτό και προφορικό κήρυγμα από την πρώτη στιγμή της εκκλησίας.

Ο ελληνιστής απόστολος των εθνών Παύλος ακολουθώντας αντίστροφη πορεία εκείνης του Μ. Αλεξάνδρου τολμά και περνάει από την Ασία στην Ευρώπη, γιατί μιλούσε ελληνικά, γιατί είχε προηγηθεί η οικοδόμηση της ελληνικής οικουμένης του Μ. Αλεξάνδρου. Η Μακεδονία, με τους Φιλίππους, τη Θεσ/νίκη, τη Βέροια, είναι προσφιλής στον μεγάλο απόστολο τόπος σαν να απέδιδε με αυτό την οφειλή του χριστιανισμού στον Μακεδονικό Ελληνισμό του Μ. Αλεξάνδρου.

Η ελληνική παιδεία διαδραματίζει πλέον νέο ρόλο, τίθεται στην υπηρεσία της νέας θρησκείας της αγάπης, της ισότητας, της βασιλείας του θεού.

Πολύ νωρίς μια μεγάλη διορατική προσωπικότητα, ο Μ. Κων/νος, διαβλέπει ότι το μέλλον της αυτοκρατορίας είναι προς την Ανατολή. Μεταφέρει την πρωτεύουσα του κράτους από τη Ρώμη σε μια μικρή πόλη του Βοσπόρου, την Βυζαντίδα, αλλά εξαιρετικά σημαντική και της δίνει το όνομά του.

Στην Κων/πολη, το σταυροδρόμι Ανατολής και Δύσης, Βορά και Νότου γίνεται η συνάντηση τριών μεγάλων πολιτισμών: του Ελληνικού, του Ρωμαϊκού και του Χριστιανισμού.

Αν ο χριστιανισμός δεν χρησιμοποιούσε τον ελληνισμό, ο τελευταίος, γηρασμένος και ανήμπορος πλέον, δεν θα μπορούσε να επιβιώσει.

Από τη συνάντησή τους αυτή, που ενισχύεται με την ίδρυση της πρώτης χριστιανικής

λικής πολιτείας στην ελληνική Ανατολή, με πρωτεύουσα την κοσμοξάκουστη Κων/πολη, προκύπτει και διαμορφώνεται ο θαυμαστός ορθόδοξος πολιτισμός - ο κόσμος της ορθοδοξίας.

Ο πολιτισμός αυτός διασώζει τα υγιή στοιχεία του αρχαίου Ελληνικού πνεύματος, αναβαπτισμένα και κεκαθαρμένα μέσα στην κολυμβήθρα του καινούργιου κηρύγματος της αγάπης, της ταπείνωσης της φιλανθρωπίας.

Όλοι οι λαοί της κεντρικής, αλλά κυρίως της Ανατολής Μεσογείου μέχρι τα βάθη της Μικράς Ασίας, της Μέσης Ανατολικής αλλά και τα Βόρεια παράλια της Αφρικής γίνονται κοινωνοί και εκφραστές αυτού του Οικουμενικού πολιτισμού, αλλά και λαοί που βρίσκονται έξω από τα σύνορα προσφεύγουν στην Κων/πολη για να παραλάβουν πολιτισμό, παιδεία και θρησκεία.

Ο νέος αυτός κόσμος δοξάστηκε και μεγαλούργησε και χαριώθηκε, γνώρισε όμως την εχθρότητα και τον φθόνο της αλλόθρησκης Ανατολής του Ισλάμ και της υπερήφανης και άκαμπτης Δύσης του Πάπα και των Φράγκων, με συνέπεια να υποκύψει σωματικά μετά από χίλια και πλέον χρόνια στους Τούρκους το 1453, χωρίς όμως να χάσει την ψυχή του, το πνεύμα του.

Ο ελληνισμός και η Ορθοδοξία κάτω από την στοργική σκέπη και μέριμνα της εκκλησίας, διασώθηκαν και επιβίωσαν. Το Βυζάντιο εξακολούθησε να υπάρχει και μετά το Βυζάντιο, όπως εύστοχα παρατηρεί ο μεγάλος Ρουμάνος ιστορικός IORGA.

Είναι ένα μεγάλο θαύμα η επιβίωση του ελληνισμού κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας.

Περισσότερα από 400 χρόνια σκλαβιάς.

Ο υπόδουλος ελληνισμός βρήκε πολύ νωρίς τις δυνάμεις αλλά και τα πρόσωπα για να παλέψει στη νέα πραγματικότητα.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο πολύ νωρίς προσπαθεί να βρει τρόπους για να βοηθήσει τον υπόδουλο ελληνισμό.

Οι Πατριάρχες επιδιώκουν επαφές με την Υψηλή Πύλη και αρχίζουν και παίρ-

νουν σιγά-σιγά διευκολύνσεις θρησκείας και παιδείας - τα γνωστά προνόμια.

Ο Πατριάρχης γίνεται ο εθνάρχης του γένους. Δεν είναι τυχαίο, ότι στο τροπάριο που ψέλνεται για το αξίωμά του συγχωνεύτηκε και αυτό, που τιμητικά αναφέρονταν στον αυτοκράτορα.

“Τον Δεσπότη και Αρχιερέα ημών, Κύριε, φύλαπτε...”.

Μετά λοιπόν την άλωση, την συγκεντρωμένη στους αιώνες δύναμη και αίγλη της ορθοδοξίας και του ελληνισμού κλείνει μέσα του ένας μεγάλος λόγιος ο Γεννάδιος Σχολάρχης, ο πρώτος Πατριάρχης μετά την άλωση, ο μόνος ίσως ικανός να ανταποκριθεί στο μεγάλο αυτό ιστορικό ρόλο της διάσωσης και επιβίωσης του ελληνισμού.

Έπρεπε προπαντός να βρουν στήριγμα και ενθάρρυνση κάτω από ένα αξιόπιστο ηγέτη όλοι οι ορθόδοξοι πιστοί για να αποφευχθούν οι εκούσιοι εξισλαμισμοί, που εξασφαλίζουν τιμές και ανέσεις και που μπορούν από μικρό ρυάκι να μεταβληθούν σε ορμητικό ρεύμα και να παρασύρουν τα πάντα.

Έχουν επισημανθεί και καταγραφεί από παλαιές ιστορικές πηγές και από σύγχρονους ερευνητές αυτά που κατόρθωσε η εθναρχούσα εκκλησία. Η συμβολή της π.χ. στην Παιδεία των υπηδούλων στα περίφημα ελληνικά σχολεία, στην Πατριαρχική Ακαδημία, που ο ίδιος ο Σχολάρχης δημιούργησε, στις σχολές της Πάτμου, την Αθωνιάδα του Αγ. Όρους, της Σμύρνης, της Χίου, των Ιωαννίνων και πολλών άλλων.

Και μόνο το παιδευτικό έργο του Αγίου Κοσμά του Αιωλού αρκεί για να δείξει τι οφείλει ο ελληνισμός στην εκκλησία, αφού δεν θα υπήρχε χωρίς αυτήν.

Η εκκλησία δεν επέτρεψε να οδηγηθούμε στον αφανισμό. Περιορίσε την άλωση μόνο στο κράτος, στο σώμα, και κράτησε αδούλωτη και ελεύθερη την ορθόδοξη πίστη και συνείδηση, τόσο ελεύθερη, ώστε να προτιμούν οι ορθόδοξοι ακόμη και τον θάνατο, όπως οι νεομάρτυρες, αρκεί να μην προδώσουν και παραδώσουν την πίστη τους.

Η ορθόδοξη πίστη είναι ταυτόσημο συ-

στατικό της εθνικής συνείδησης. Είναι χαρακτηριστικός ο διάλογος των δημίων με τον ήρωα της επανάστασης του 21 Αθανάσιο Διάκο.

“Γίνεσαι Τούρκος, Διάκο μου, την πίστη σου ν’ αλλάξεις” και απαντάει ο ήρωας.

“Εγώ Γραικός γεννήθηκα, Γραικός θε να πεθάνω” Περισσότεροι από ένα εκατομμύριο νεομάρτυρες προσφέρονται παράδειγμα θυσίας στον αγώνα του έθνους.

Γύρω από την εκκλησία της ενορίας ζει η συνείδηση του Γένους, η γλώσσα, τα ήθη και τα έθιμα, αλλά και η εσχατολογική προσδοκία της λευτεριάς.

Ο παπάς του χωριού, ο μόνος ίσως που ξέρει γράμματα, μαζεύει τα παιδιά κρυφά για να τους μάθει γράμματα και ανάγνωση, και γίνεται θρύλος γίνεται τραγούδι.

Πολλές φορές ο λόγος γίνεται προφητικός. Η ελπίδα του γένους και η μεγάλη ιδέα ζυμώνονται μαζί με τη θρησκευτική ζωή.

Η ζωντανή λαϊκή παράδοση και ο λαϊκός πολιτισμός ήταν ποτισμένος από τους θρύλους της Αγίας Σοφίας, του μαρμαρωμένου βασιλιά, της κόκκινης Μηλιάς, των μισοτηγανισμένων ψαριών και πολλών άλλων.

Οι προφητείες από αγιασμένες προσωπικότητες και κύρια του Αγίου Κοσμά ενισχύουν την ελπίδα ότι θάρθει το ποθούμενο.

Ο πατρο - Κοσμάς, η άγρυπνη και φωτισμένη αυτή ελληνορθόδοξη συνείδηση, η μεγαλύτερη ίσως μορφή του ελληνισμού μετά την άλωση, καταλαβαίνει και κατανοεί πολύ καλά αυτό που είχε πει τότε, πριν από την άλωση, ο Λουκάς Νοταράς:

“Κρειπτότερον εστίν εν μέση τη πόλει ιδέσθαι φακιόλιο τουρκικόν ή καλύπτραν λατινικόν”.

Θεωρούσε λοιπόν ευνοϊκή τη ρύθμιση για τη δισωση της ορθοδοξίας και του γένους το ότι μας κατέκτησαν οι Τούρκοι και όχι οι Φράγκοι.

Παίρνει το ραβδί του και με το τριμένο ράσο του περπατάει απ’ άκρη σ’ άκρη στα σκλαβωμένα μέρη και προσπαθεί να ξαναθεριέψει την αποσταμένη ελπίδα.

Σε διάστημα μόλις 20 χρόνων ιδρύει περισσότερα από 200 σχολεία.

Στο τέλος σφραγίζει τα λόγια του με το μαρτύριό του.

Η δουλεία λοιπόν, παρά το καταπληπτικό της βάρος, δεν επέφερε τη νέκρωση του ελληνισμού. Γιατί, όπως αποδείχθηκε, τον υπέταξε μόνο σωματικά. Οι ψυχές και το φρόνημα έμειναν αδούλωτα. Αντίθετα, η απελευθέρωση απέδειξε, ότι η ελευθερία μπορεί να φανεί καταστροφική αν η εθνική συνείδηση αλλοτριωθεί.

Η κατάσταση αυτή αλλάζει ριζικά μετά την επανάσταση του 1821 και την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους.

Θα περίμενε κανένας, ότι στο μικρό και άγονο κομμάτι της ελληνικής γης, όπου δημιουργήθηκε η μικρή ελεύθερη ελληνική πολιτεία, μετά από επικούς αγώνες αφοσιωμένων και πιστών στο θεό αγωνιστών, του Κολοκοτρώνη, του Μακρυγιάννη, του Παπαφλέσσα, του Αθανάσιου Διακού και όλων των άλλων με σύνθημα:

“για του Χριστού την πίστη την αγία και για της πατρίδος την ελευθερία” και με πρωτομάρτυρα τον Οικουμενικό Πατριάρχη Γρηγόριο τον Ε΄, θα περίμενε λοιπόν κανένας, ότι μέσα στις συνθήκες του ελεύθερου πλέον πολιτικού βίου, θα κάρπιζαν και θα καρποφορούσαν πολύ περισσότερο ο ελληνισμός και η ορθοδοξία, θα ξαναζούσε η Ρωμιοσύνη.

Θα περίμενε κανένας ότι η παιδεία θα εμπνέονταν από τα οράματα του πατρο-Κοσμά.

Πολύ γρήγορα όμως η εξουσία άλλαξε χέρια. Οι ευλαβείς και ηρωικοί αγωνιστές του 21 βρέθηκαν στις φυλακές ή εγκαταλείφθηκαν και πέθαναν πεινασμένοι και περιφρονημένοι.

Αυτό που δεν δέχθηκαν να κάνουν οι μεγάλες μορφές του Γένους ο Μ. Φώτιος, ο Γρηγόριος ο Παλαμάς, ο Μάρκος ο Ευγενικός, ο Γεννάδιος Σχολάριος, να προδώσουν την ορθόδοξη πίστη προκειμένου να σώσουν το κράτος, να σκοτώσουν το πνεύμα και τον πολιτισμό της Ανατολής, για να σώσουν το σώμα, το έκαναν δυστυχώς οι ηγέτες του νεοελληνικού κράτους.

Παρέδωσαν την Ελλάδα στα χέρια ξένων, των Βαυαρών του Όθωνα και των

ντόπιων υποστηρικτών τους, οι οποίοι από τότε μέχρι σήμερα έχουν σαν μόνιμο στόχο να ξερριζώσουν και να αφανίσουν ό,τι θυμίζει ορθοδοξία και Βυζάντιο.

Όσα κατορθώσαμε να κρατήσουμε ακόμη και μέσα στην περίοδο της σκλαβιάς, της τουρκοκρατίας, το παραδίνουμε τώρα στις διαθέσεις της Δύσης.

Αγοράσαμε την ελευθερία μας από τους Τούρκους με το πνευματικό ξεπούλημα στους Ευρωπαίους. Διεγράψαμε τις πιο ένδοξες περιόδους του ελληνισμού, τον Μακεδονικό Οικουμενικό ελληνισμό και την Οικουμενική ορθοδοξία του Βυζαντίου.

Προσπαθούμε σήμερα να ενώσουμε την Ελλάδα με τις ευρωπαϊκές κοινότητες, εκλατινισμένη πλέον και φραγκεμένη ή εξευρωπαϊσμένη όπως ωραιοποιημένο το λέμε σήμερα, σωματικά και πολιτικά ίσως ελεύθερη, πνευματικά και πολιτιστικά, όμως αλλοτριωμένη και ίσως σκλαβωμένη.

Μερικοί ενθουσιώδεις έλληνες ευρωπαϊστές και κυρίως οι πολιτικοί υποστηρίζουν ότι οδεύοντας προς την Ευρώπη οδεύουμε προς τον ίδιο μας τον εαυτό και ότι η Ελλάδα είναι η κοιτίδα του ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Υπάρχει αναμφίβολα και στη Δύση ελληνισμός αλλά ο αναφομοίωτος, λογοκρατούμενος ελλιπής ελληνισμός και όχι ο ισορροπημένος, ο αφομοιωμένος ελληνισμός - πολιτισμός της ανατολής.

Ο ευρωπαϊκός πολιτισμός δεν είναι ούτε του αρχαίου ελληνικού πνεύματος γέννημα, γιατί του λείπουν η ισορροπία, το μέτρο, η καθαρή αγάπη προς τον άνθρωπο και την αλήθεια, οι μεταφυσικές πτήσεις και η λαχτάρα για τον υπερβατικό κόσμο, για το όντως όν, που διασώθηκε μέσα στον Οικουμενικό πολιτισμό της Ρωμιοσύνης.

Ένας μεγάλος ιστορικός - στοχαστής ο Κων/νος Τσάτσος γράφει και παρακαλώ να το προσέξετε:

“Στο σημερινό δυτικό κόσμο με τη δύναμη του τεχνικού χειρισμού της ύλης και με τη δύναμη της ωμής ποσότητας κυριαρχούν οι βάρβαροι.

Οι Ευρωπαίοι κοντεύουν να θαμπωθούν από το μεγαλείο της βαρβαρότητας,

και παρακάτω καταλήγει.

Η Ευρώπη έχει υποταχθεί μπρος στη δύναμη της μάζας.

Θα μπορούσαμε να πούμε χιλιάδες παραδείγματα που να φωτογραφίζουν αυτή την αντίληψη των ισχυρών της Ευρώπης. Πρώτα όμως ας σκεφτούμε τον τρόπο που αντιμετωπίζουν τα εθνικά μας θέματα, που είναι δίκαια αιώνων και καμώνονται πως δεν τα καταλαβαίνουν.

Αλλά και στα Βαλκάνια στους άλλους ορθόδοξους λαούς, προσπαθούν να ταπεινώσουν την εθνική τους συνείδηση με το Νόμο του ισχυροτέρου.

Εδώ πρέπει να αναφέρουμε και την περίφημη Συνθήκη του Σένγκεν, που μπροστά στη δύναμη του συμφέροντος μπορεί να καταργηθεί η ελευθερία των πολιτών και να μη ληφεί καθόλου υπ’ όψη ο σεβασμός των δικαιωμάτων του προσώπου.

Έτσι αποδεικνύεται ότι το Βυζάντιο δεν πέθανε το 1453, γιατί επιβίωσε μέσα στην Τουρκοκρατία. Το Βυζάντιο πέθανε με την ίδρυση του νεοελληνικού κράτους, το οποίο στα χέρια ξένων σχεδιαστών και ανάξιων ηγετών δεν κληρονόμησε σχεδόν τίποτε από το Οικουμενικό μεγαλείο της Ρωμιοσύνης.

Σε στιγμές συναισθηματικής έξαρσης και εθνικού πόνου, από τη διαπίστωση αυτή σημείωνε ο στρατηγός Μακρυγιάννης στα απομνημονεύματά του: “Αν μας έλεγε κανένας (πριν από την επανάσταση) γιαυτήν τη λευτεριά όπου γευόμαστε, θα περικαλούσαμε τον Θεόν να μας αφήσει εις τους Τούρκους άλλα τόσα χρόνια, όσο να γνωρίσουν οι άνθρωποι τι θα ειπεί πατρίδα, τι θα ειπεί θρησκεία, τι θα ειπεί φιλοτιμία, τι αρετή και τι τιμιότητα.

Ο Μακρυγιάννης άφησε να ακουστεί ο σπαραγμός της καρδιάς του, όταν είδε να κινδυνεύει το Γένος να χάσει στην ελευθερία, ό,τι δεν έχασε στη δουλεία, αποβαίνοντας το Γένος εύκολος χώρος συμφερόντων των δυνάμεων εκείνων, που με τόση αποτελεσματικότητα είχε αποκρούσει στη δουλεία.

Τελειώνοντας, ας είναι ο λόγος του Στρατηγού Μακρυγιάννη μια βαριά υπόμνηση, που ο σημερινός Ελληνισμός δεν μπορεί ποτέ να παραβλέψει.

ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΚΟΝΙΤΣΙΩΤΙΚΩΝ - ΖΕΡΜΑΤΙΝΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΤΡΑΓΟΥΔΙΩΝ

(Συνέχεια απ' το προηγούμενο)

ΙΩΑΝΝΗ Β. ΤΣΑΓΚΑ

Γ) ΓΑΜΗΛΙΑ - ΝΥΦΙΑΤΙΚΑ

Η οικογένεια ως το κύτταρο της κοινωνίας παίρνει όπως είναι γνωστό επίσημη μορφή με το γάμο, το γαμήλιο θεσμό, που σήμερα ρυθμίζεται από τους νόμους της πολιτείας και τους κανόνες της Εκκλησίας. Ο γαμήλιος θεσμός θεωρείται ως ένας διαρκής, άθικτος και αμετάβλητος δεσμός σ' όλες σχεδόν τις κοινωνίες παραδοσιακές και σύγχρονες. Το τελετουργικό του γάμου ή της χαράς στις ορεινές κοινότητες της Ηπείρου και ειδικότερα στα Κονιτσιωτοχώρια είναι συνυφασμένο με ιδιαίτερα ήθη και έθιμα "δρώμενα" τόσο πριν από την τέλεση του μυστηρίου του γάμου, όσο και κατά την τέλεσή του και μετά από αυτόν.⁷ Η τέλεση αυτή διανθίζεται με τα γαμήλια τραγούδια που πολλά από αυτά επιβιώνουν ή "αναβιώνουν"⁸ μέχρι τις μέρες μας. Για μας αυτά τα γαμήλια τραγούδια είναι μια "αόρατη" παρέμβαση της κοινότητας του χωριού στις σχέσεις των "νιόπαντρων" με στόχο να τους βοηθήσει να επιλύσουν τα προβλήματά τους, να "στεριώσουν" και να "προκόψουν" ως ζευγάρι και έτσι να εξασφαλίσουν την ευτυχία και τη χαρά. Με το περιεχόμενό τους εκφράζουν τη χαρά της κοινότητας και των μελών της οικογένειας των δυο σε μια από τις πιο σημαντικές φάσεις της ζωής του ανθρώπου, το γάμο και επισημαίνουν τη διάσπαση που υφίσταται η πατρική οικογένεια με τον αποχωρισμό των μελών της (γαμβρού - νύφης).

ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

1. -Κατασκευή φλαμπουριού η μπαιρακιού

Ευχήσου με μαννούλα μου

Μπαργιάκι ν' αρματώσω

Τίνος είν' ο φλάμπουρας

που βεργοστολίζεται

που βεργοκαμαρώνεται.

Του (τάδε) είν' ο φλάμπουρας⁹

που βεργοστολίζεται

που βεργοκαμαρώνεται.

να πάει στην Πόλη και να 'ρθει

να φέρει κόρην εύμορφη.

Κυργιεμ' και ποιός κάνει

Κυργιεμ' και ποιός τον κάνει

του νιόγαμπρου το γάμο
Πατέρας του τον κάνει
με μόσχο με σταφύλι
με της δροσιάς τα χείλη

Η μάνα του τον κάνει
με μόσχο με σταφύλι
με της δροσιάς τα χείλη...

2. Στο ζύμωμα του "Παξιμαδιού"

Τι ψιλό λιχνό
Τι ψιλό λιχνό είν' τ' αλεύρι
κι αφράτο το προζύμι
βάλε κόρη μ' και ζύμωσε
φκιάσε κουλούραν εύμορφη
να πάμε να καλέσω με
το νουνό και το μπράτιμο
κι όλο το σιολοί μας.

Την Κυριακίτσα το πρωί
όλοι εδώ να λάχετε (δισ)
αδέλφια και ξαδέλφια
νύφη να πα να πάρουμε

Την Κυριακίτσα το πρωί
ή όλοι εδώ να λάχετε (δισ)
Και μη φοβάσαι (τάδε) μου (δισ)
Όλοι τρυγύρω είμαστε.

Περιβολάκι φουντωτό
που στην κορφή έχεις σταυρό
Ο (γαμπρός) μ' πάει κι έκατσε
και τραγουδούσε κι έλεγε (δισ)

Όσοι είστε φίλοι και δικοί (δισ)
αδέλφια μ' μωρ' κι ξαδέλφια
όλοι εδώ να λάχετε.

Κι όλο το σιολοί μου (δισ)
όλοι εδώ να λάχετε
γαμβρό να με κινήσετε.

Του κυρ γαμπρού η μάνα
τι ψηλά είναι σκουμπωμένη
και χαμηλά θηλυκωμένη.

Ανεβαίνει, κατεβαίνει
σε σαράντα δυο σκαλιά
Και τον ήλιο παραγγέλει
Τον ήλιο και το φεγγάρι,
κι έξι φεγγαράκια.
Λάμψε ήλιε, λάμψε

ακόμα τουτ' την εβδομάδα
Χαρά Θεού να κάμω
τον γιο μου να παντρέψω.

Μεσ' σε τούτη την αυλή
ήταν μια πέτρα σταυρωτή.
Κι η πέτρα έβγαζε νερό
Πάισεν ο (όνομα γαμπρού) κι έκατσε
κι η μάνα του του έλεγε
κι ο αφέντης του το 'λεγε.
Φεύγα βρε (όνομα) που τ' αυτού
Να μην λερώσ' τα ρούχα του.
Εγώ μαννούλα μ' κάθομαι.

Όσα άστρα από τον ουρανό
κι φύλλα από τα δέντρα
Τόσες φορές σε φίλησα
Τόσα φλουράκια πλέρωσα
κόρη μου για τ' εσένα

Όλο τον κόσμο κάλεσα
κι όλα τα βιλαέτια.
Την κόρη π' αγαπάει
δεν πάει να την καλέσει.
Γιόκα μ' ν' αγαπάς
και θέλεις να την πάρεις;
Βάλε κουλούρα στον τρουβά
γλυκό κρασί στην κούπα.
Σύρε γιε μου και κάλεσ' την (δεις)
Βρίσκω κόρη να κοιμάται
στα τριαντάφυλλα ο καημένος
Και περνάω της λέω, καλημέρα
Και δεν τη δέχτηκε το καημένο
Σήκωσέ τα δυο της μάτια και με κοίταξε.

3. ΤΟ ΠΑΡΣΙΜΟ ΤΟΥ ΝΕΡΟΥ

Κίνησα το δρόμο, δρόμο
τό στενό το μονοπάτι.
Βρίσκω μια μηλιά στο δρόμο
με τα μήλα φορτωμένη
και με τ' άνθη στολισμένη.
Έσκυψα να πάρω ένα
κι η μηλιά μ' αντιλόηθη
-Μη μ' τα παίρνεις, μη μ' τα

μηλομαραγκιάζεις
ταχ' αφέντης μετρημένα
κι η κυρα λογαρισμένα.

Λουλουδάκι απ' το λιβάδι
και νερό από το πηγάδι
ποιον να στείλω να το φέρει
στέλνω τόνα, στέλνω τ' άλλο
στέλνω το χελιδονάκι
που 'ναι γρήγορο πουλάκι
που 'ναι γρήγορο πουλάκι
πάει κι έρχεται ως το βράδυ.

Να'ξερες δική μου μάνα
πόρχομαι που το πηγάδι (δεις)
κρυωμένη μαργωμένη
να 'βρισκα φωτιά αναμμένη
και την κλούρα ζυμωμένη
Αχ, με γεια τους, με χαρά τους
να προκόψουν τα παιδιά τους.

Άστε συντρόφισσες
να πάμε για νερό. (δεις)
Σύρτε, δεν έρχομαι (δεις)
Είμαι μικρή κι αντρέπομαι
Γιατί μ' αρραβώνιασαν
προχτές την Κυριακή
Δαχτυλίδι μ' όριξαν
στο πηγάδι να μην πάω. (δεις)

Να 'χα ένα μήλο Ρόιδω μου
Να 'χα ένα μήλο νά 'ριχνα
Στο, Ρόιδω μου, στο πέρα παραθύρ
Να τσάκιζα το μαστραπά
που 'χει το μούστο μέσα.
Και μέσα η κόρη κάθονταν
κεντάει, Ρόιδω μ', χρυσό μαντήλι
Το μαντηλάκι (Ρόιδω μου) από κεντώ
Το μαντηλάκι από κεντάς
ν' εμένα να το στείλεις.
Να μη το, Ρόιδω μ', δώσεις μοναχά
Να μη το στείλεις μονάχο,
παρά με την αγάπη.
Κι εκείνη το παράκουσε
και μονάχο το στέλνει.

Τρεις βρυσούλες αράδα-αράδα
η μια μέλι κι άλλη γάλα
Τρίτη μαρμαρένια βρύση
πάει κι η νια για να γεμίσει
κι έλαμψε κι αυτή κι η βρύση.

4. ΛΟΥΣΙΜΟ ΤΟΥ ΓΑΜΠΡΟΥ

Λούζεται τ' αρχοντόπουλο
σ' ένα χρυσό λιγένη.
Η πάπια φέρνει το νερό
κι η χήνα το σαπούνη
κι η αδελφή η αγλήγορη
φέρνει χρυσό λιγένη: (δισ)

5. ΣΤΟ ΞΥΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΓΑΜΠΡΟΥ

Αργυρό μου παλληκάρη (δισ)
αργυρή κόρη θα πάρεις (δισ)
Αργυρό μου παλληκάρη
αργυρό ξυράφι βάνεις.

Συνάγκασε κυρ' νουνε μου
γιατί η ώρα πέρασε
νύφη να πα να πάρωμε.

Πούνε η μάνα του γαμπρού
Να βγει ψηλά στα κάγκελα
να δει τον νιο π' αρμάτωσε
του πώς του πρόπον τ' άρματα
Να πάει στην πόλη και να 'ρθει
να φέρει κόρη εύμορφη.
Πουν η μάνα του γαμπρού
να φέρει βελέντζα στ' άλογο.

ΣΤΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΝΥΦΗΣ

Άσπρη είσαι και φαίνεσαι, κι άσπρη είν' η φορεσιά σου
κι άσπρα λουλούδια φύτρωσαν μεσ' την περπατησιά σου
Νύφη μου το φουστάνι σου, άγγελοι το 'χουν ράψει.
Κι απ' την δεξιά του τη μεριά, Βασίλη έχουν γράψει.
Γιαννουσιένα-Γιαννουσιένα, έλα στο νησί
η μάνα σου εγώ κι εσύ. Έλα να πάμε στο νησί
η μάνα σου εγώ κι εσύ. Έλα να πάμε εκεί που θες
εκεί που παν οι κοπελιές. Γιαννουσένα, Γιαννουσένα.

Έλα στο νους που ήσουνα. Έλα να πάμε στο νησί
η μάνα σου εγώ κι εσύ.

Ντύσου στολίσου λυγερή, ντύσου, στολίσου, κόρη.
Για να φανείς εις τον γαμπρό, πύργος και περιβόλι.

ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ ΜΕ ΤΗ ΓΑΜΗΛΙΑ ΠΟΜΠΗ

7. Ας παν να δουν τα μάτια μου.

Ας παν να δουν τα μάτια μου
πώς τα περνάει η αγάπη μου
Μην ιδει άλλον κι αγάπησε
και μένα με παράτησε.

-Ποιός στο 'πε ρε δενδρουλάκι μου
μην είδα άλλον κι αγάπησα
και σένα σε παράτησα;

-Αν στο πε ο ήλιος
να μη βγει, φεγγάρι
να μη φανερωθεί.

Ωρα καλή σου σταυραετέ,
να πας καλά να 'ρθεις καλά
να φέρεις κόρη όμορφη.

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ ΝΥΦΗΣ

Συμπέθεροι μας έρχονται
Σαν ήρθαν καλώς ήρθανε
και καλώς να κοπιάσουν.

Στρώσ' τους πλατειά κι ας κάθονται
στρομπια κι ας ακουμπούνε.

Έβγα μάννα μ' ίδες τον ήλιο
κι ήρθ' η ώρα για να φύγω
Έβγα δες και το φεγγάρι
ήρθ' ο νιος για να με πάρει.

9. ΤΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΝΥΦΗΣ

Κοντοκαρτερέστε ν' αποχαιρετήσω
την καλή μου μάνα, τον καλό μ' πατέρα
τα καλά μ' αδέρφια, τα καλά μ' ξαδέρφια
κι όλο μου το σόι.

Σας την πήραμε τη νύφη
σας εκλείσαμε το σπίτι.
Σας το πήραμε το ρόιδο
σας περάσαμε κορόιδο (δεις)
Και το χωριό δικό σας.

Β. Η ΤΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ - ΤΟ ΣΤΕΦΑΝΩΜΑ

1. Έξω από την Εκκλησία, στο προαύλιο.

Συμπέθεροι κατ' αργήσατε

να μας φέρετε τη νύφη.

-Μηνα εμείς αργήσαμε;

Η νύφη μας μας άργησε.

Ήταν αργοστόλιστη

η τσέργα ήταν στον αργαλειό,

τα σκουλαρίκια στο χρυσικό.

2. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ανοίξτε εκκλησίτσες

και μαρμαροκκλησίτσες

να μπει η νυφοπούλα

με το πολύ τ' ασκέρι.

Με το πολύ τ' ασκέρι,

με το πολύ το σόι.

3. ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΓΑΜΠΡΟΥ

Σήμερα ανοίγει ο ουρανός

τα δώδεκα ευαγγέλια

σήμερα στεφανώνεται

αετός με περιστέρα.

Ακούς-ακούς, κυράτσα νύφη,

τι σου λένουν τα ευαγγέλια;

Να τιμάς τον πεθερό σου,

να τιμάς την πεθερά σου.

Σπέρνει η νούνα το κριθάρι

και φυτρώνει φούντες, φούντες

και ο νουνός μαργαριτάρι

σαν της νύφης τα τσουλούφια,

σαν του νιόγαμπρου η τσιαμπάδα.

Ρίξε ρύζι να ριζώσουν

σαν το στάρι να φυτρώσουν.

4. ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΓΑΜΠΡΟΥ

Έβγα πεθερά στη σκάλα

με το μέλι με το γάλα

να χορτάσουν τα παιδιά σου

μέσα από την αγκαλιά σου.

ή

Έβγα μάνα μου να δεις

πέρδικα που σου 'φερα

πέρδικα και περιστέρα

του παπα τη θυγατέρα.

Πέζα νύφη, δεν πεζεύω
θέλω τάμα να πεζέψω
Τάμα απ' τον πεθερό μου
τάμα απ' την πεθερά μου.
-Τι της τάζουν της νυφούλας;
-Τάζω άντρα παλληκάρι
για να κάθεται στην τάξη.

5. ΤΑ ΞΗΜΕΡΩΜΑΤΑ ΣΤΟ ΝΟΥΝΟ

Κάτσε νούνε ακόμα απόψε
σου έχω πέρδικα ψημένη
και την κλούρα ζυμωμένη.
Κάτσε νούνε ακόμα απόψε
σουχω πέντε αρνιά ψημένα
κι άλλα πέντε σουβλισμένα.

6. ΝΟΥΜΠΕΤΙΑ - ΤΗΣ ΤΑΒΛΑΣ ΣΤΑ ΤΡΑΠΕΖΙΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ.

Βγήκα ψηλά και πλάγιασα.
Βγήκα ψηλά κια πλάγιασα σε πέτρα, γιε μου σε λιθάρι
και εκεί ήταν, γιε μου μνήμα κλέφτικο, χαμένο παλληκάρι.
Αχ, Δεν το 'δα ο μαύρος και το πάτησα απάνω στο κεφάλι.
Κι ακούω το μνήμα να βογγά, βαριά ν' αναστενάζει.
Πάρε, αδερφέ μου το κορμάκι μου και θάψ' το στο χωριό μας.

ΠΙΝΕΤΕ ΝΑ ΠΙΝΟΥΜΕ ΝΤΟΥΛΜΠΕΡΙΑ ΜΟΥ.

Πίνετε να πίνουμε κι αύριο γάμο έχουμε
νύφη να πα να πάρουμε (δισ).
Τον άγγελο φιλεύουμε, και το Χριστό κερνάμε
και την Παρθένα Παναγιά, όλοι την προσκυνάμε.

Πίνετε να πίνουμε, ωρέ παιδιά
ντουλμπέρια μου, μπω-μπω ξεφτέρια μου.
Άντε και μην παραπίνετε, γιατί αύριο δρόμο έχουμε
ντουλμπέρια μου, μπω-μπω ξεφτέρια μου.

Νύφη για να πάρουμε μωρ' παιδιά-ντουλμπέρια μου
μπω-μπω ξεφτέρια μου (δισ)
Κι αν δεν μας την δώσουνε μωρέ παιδιά ντουλμπέρια μου
μπω-μπω ξεφτέρια μου. (δισ).

ΜΩΡ' ΔΡΙΝΟΠΟΛΙΤΙΣΣΑ

Μωρ' Δρινοπολίτισσα μωρ' καημένη
ζη μωρ' ζηλεμένη (δισ)
Συντα πας στην Εκκλησία

Ζη μωρ' ζηλεμένη (δεις).
Για προσκύνα και για μας
μην μας σφάξει η Τουρκιά.
Σαν τ' αρνιά την Πασχαλιά
Μωρ' καημένη (δεις)
Σαν κασίκα τ' Αγιωργιού
Μωρ' καημένη, ζη μωρ' ζηλεμένη.

ΜΑΡΙΟΥΛΑ

Σήκω Μαριούλα από τη γη αχ!
κι από το μαύρο χώμα.
Με τι ποδάρια να σηκωθώ η μαύρη μου
και χέρια ν' ακουμπήσω.
Βάζω τα χέρια για τσαπιά
και τσ' απαλάμες φτυάρια.

Δ. ΝΑΝΟΥΡΙΣΜΑΤΑ

Τα νεοελληνικά νανουρίσματα ηχοποιητή λέξη, από το μονότονο νάνι που γίνεται το αποκοίμισμα του μωρού με την μακραίωνη παράδοσή τους από μητέρα σκόρη κι από γιαγιά σ' εγγονή εκφράζουν τη συνέχεια του ελληνικού πολιτισμού που έχει βαθύτατα βιωθεί από το λαό σε κάθε γωνία της Ελλάδας. Τα νανουρίσματα είναι έτσι τα πιο άδολα απ' όλα τα λυρικά είδη της δημοτικής μας ποίησης και μουσικής, έχουν πολλές παραλλαγές κι αποτελούν ολόκληρη κατηγορία δημοτικών τραγουδιών.

Νάνι νάνι το μωρό μου
νάνι νάνι το χρυσό μου
Έλα ύπνε πάρτο και
αποκοίμησέ το.
Συρ' το πέρα στ' αμπελάκια
να κοιμάται με τ' αρνάκια.
Να ξυπνάει με τα κασικάρια.

Νάνι νάνι το μωρό μου
νάνι νάνι το μικρό μου
Έλα ύπνε ύπνωσέ το
Παναγιά μου φύλαξέ μ' το.

Κοιμήσου άστρι, κοιμήσου αυγή
κοιμήσου νιο φεγγάρι
κοιμήσου και παράγγειλα
στην Πόλη τα προικιά σου
στα Γιάννινα τα ρούχα σου
και τα χρυσαφικά σου.

Συνεχίζεται

ΠΥΡΣΟΓΙΑΝΝΙΤΙΚΟ ΘΑΥΜΑ ΣΥΝΕΤΕΛΕΣΘΗ

Ένα μεγάλο πρωτοφανέρωτο Πνευματικό Κέντρο της Πυρσόγιαννης, άρχισε να λειτουργεί επί της οδού Ζήνωνος 27.

Μέσα στην καρδιά της Αθήνας, δίπλα ακριβώς απ' αυτή, έδωσε το παρόν, ένα νέο εκπληκτικό πρωτόφαντο καλοσυνάτο, φιλικό, πνευματικό Πυρσογιαννίτικο στέκι. Εδώ μέσα στεφανώθηκαν πανηγυρικά, εορταστικά ανάμεσα σε άπειρους χωριανούς και θαυμάσιους φίλους της Πυρσόγιαννης, όλοι οι αδιάκοποι πολυκαιρινοί κόποι, οι τιπάνιες προσπάθειες και όλες οι άλλες θαρραλέες, τολμηρές, θεληματικές φροντίδες και σκέψεις που κατέβαλαν από το 1912, τα ξενιτεμένα πουλιά της γενέτειρας Πυρσόγιαννης, για απόκτημα κατάδικό τους δροσάτο, σίγουρο, φιλήσυχο, φιλικό και φιλόξενο κονάκι, ανάλογο φυσικά με την μεγάλη, πλούσια, πλατειά και πολυθρύλητη εμπειρική μαστορική ιστορία.

Σ' όλο το πρωτόγνωρο και καλοσυνάτο ημιτριώροφο οικοδόμημα, εντελώς παραδοσιακού τύπου, που μας κληροδότησε, ο αείμνηστος δικηγόρος και πρόεδρος του Συνδέσμου μας Πέτρος Φρόντζος και η Σεβάσμια σύζυγός του Αντιγόνη το Γένος Τράγκα, μαζεύτηκαν χαρούμενοι και γελαστοί, όλοι οι Πυρσογιαννίτες και πολλοί φίλοι μας.

Τα εγκαίνια έγιναν με πάσαν επισημότητα και λαμπρότητα και ανάλογη ήταν και η παρουσία των ιερέων που ετέλεσαν τον απαραίτητο Θρησκευτικό Αγιασμό.

Μετά ταύτα ανήλθε καμαρωτός υπερήφανος και με πλήρη ικανοποιητικό χόρτασμα, ο επί σειράν ετών Πρόεδρος μας, του Πανελληνίου Συνδέσμου Πυρσόγιαννης και της Ομοσπονδίας

Συλλόγων Επαρχίας Κονίτισης, κύριος Μιχάλης Μαρτσέκης, αφού εύγλωτα ευχαρίστησε όλους τους πολυπληθείς χωριανούς και φίλους και ιδιαίτερα τον τέως Υπουργόν της Ν.Δ. κ. Φούφαν και όλους τους άλλους Προέδρους των οικισμών του Νέου Δήμου "Μαστοροχωρίων", ανέπτυξε με πολύ φυσικό τρόπο παραγωγικό κατατοπιστικό και χρήσιμο, τας διατάξεις του νέου νόμου, περί συγχώνευσης και συστάσεων Νέων Δήμων της χώρας μας.

Μεταξύ των άλλων τόνισε χαρακτηριστικά τα κατωτέρω: "Αυτό το αναπάντεχο, το ξαφνικό κληροδότημα του αξέχαστου ζεύγους Πέτρου και Αντιγόνης Φρόντζου, που με χαρισματικό θεόσταλτο φώτισμα, έγινε καταδική μας πλέον στεγαστική, πνευματική εστία, δικό μας ανιδιοτελές και ωφέλιμο χωριανό παραγώνι, θα είναι ένα ατσάλινο γεροθέμελο αγκωνάρι, ένα καλόφτιαχτο σπιτικό τζάκι, με σταθερές ακλόνητες αδιάψευστες ελπίδες, εθελοντικής δουλειάς και ανάλογης γενναιοδωρίας όσο θα χτυπά Πυρσογιαννίτικη καρδιά".

Στη συνέχεια έλαβε το λόγο ο διαλεκτός Πυρσογιαννίτης λαογράφος Νικόλαος Ι. Τσίπας με καταφανή συγκίνηση και με πρόποντα λόγια, μεταξύ των άλλων είπε: "Μαζί με τον άπειρο και θερμό πατριωτικό χαιρετισμό, την ανείπωτη εκτίμησή μου, τις αμέτρητες ευχαριστίες και τη βαθειά έκφραση ευγνωμοσύνης, σας καλωσορίζω μέσα σ' αυτό το καλοσυνάτο, φίλιο και φιλόξενο από σήμερα και πέρα, κτιριακό απόκτημά μας, σαυτή την πνευματική μας χωριανή στέγη, που σήμερα πανηγυρικά άξια και ανακουφιστικά εορτάζου-

με... Αυτή η σημερινή ανέλπιστη στιγμή, ΕΙΝΑΙ για μας όλους τους χωριανούς χαρμόσυνη, ολόλαμπρη, φωτεινή και ελπιδοφόρα.

Αποσπάσματα της ομιλίας έχουν ως εξής:

Μέρα πανέμορφη, λιοχάραμα ελπιδοφόρο σωστό διαμάντι και φανταχτερό Βυζαντινό νόμισμα... Μέρα λουδουδάτη μοσχόβολη, που τα μενεξεδένια ανοιξιάτικα χρώματα του δειλινού δεν θα σταματήσουν να αρωματίζουν, όσο θα υπάρχουν πονετικοί άνθρωποι και χωριανοί και φίλοι με καρδιά, με συναίσθημα και αξιοπρέπεια..

... Η σημερινή εκδήλωσή μας στο δωρηθέν με καλή καρδιά και αγάπη αυτό χάρμα ομορφιάς σπίτι των μεγάλων Πυρσογιαννιτολάτρηδων Πέτρου και Αντιγόνης Φρόντζου, είναι χωρίς υπερβολή το πανάγιο πανηγύρι των Πανηγύρεων, η τρανή η δροσόλουστη εορτή των εορτών, η καλύτερη και καρποφόρα παρουσίαση του Πανελληνίου Συνδέσμου και όλων των χωριανών μας.

Είναι τα ΑΓΙΑ των ΑΓΙΩΝ, ευχάριστο άκουσμα, χαρμόσυνο δοξαστικό, ολόκληρη η Βασιλεία των Ουρανών...

... Αγαπητοί φίλοι, που μας τιμήσατε με αγάπη και διακριτικότητα, είμεθα όλοι μας στην Αθήνα οι Πυρσογιαννίτες εντελώς διακοναράιοι, άστεγοι, αξιολύπητοι επαίτες και ζητιάνοι για λύπη, να τους κλαίνε τα μάτια σου, χωρίς καταδικό τους χειρόπιαστο κλειδί, αυτό θα πει, ο καθένας είναι η μαύρη μοίρα των Ηπειρωτικών Συλλόγων...

Όμως σήμερα η νύχτα πέρασε, τ' αστέρια χάθηκαν απ' αυτή τη στερημένη ερημική ζωή, ΕΝΑ Φροντζάδικο Πυρσογιαννίτικο γνήσιο παιδί και ΕΝΑ της μεγάλης οικογένειας Τράγκα, έδωσαν τέρμα και ένα λαμπρό αιώνιο λιο-

χάραμα φωτίζει και θα φωτίζει εμάς όλους και όλες τις ερχόμενες Πυρσογιαννίτικες γενιές για πάντα.

Σήμερα όμως γενήκαμε πραγματικοί σπιτονοικοκυραίοι και οικοδέσποινες όλοι μας, ενός ζωηφόρου αμπελοχώραφου που θα μας τρέφει ανεξάντλητα, με θεία σωτήρια νάματα αγάπης συναδέλφωσης, πίστης και ελπίδας, που θα μας φέρει σε επτακτική θέση να το φροντίζουμε ιδιαίτερα και με χαρά με τις καρδιάς το πύρωμα, με αγνό άδολο ενδιαφέρον φωτισμένο μυαλό, με φρόνηση, με ξέχωρη απλοχεριά, με καρποφόρες πρωτοβουλίες και προσεκτικές παραινήσεις...

... Και οι άκακες ψυχές των καλών δωρητών χωριανών μας Πέτρου και Αντιγόνης και η ψυχή ακόμα αυτού του καλαίσθητου του καλλιτεχνικού και παραδοσιακού σπιτιού που βρισκόμαστε χαρούμενοι, με τον τρόπο που ο πολυεύσπλαχνος Θεός των πατέρων μας γνωρίζει, παρακολουθούν ασφαλώς με χαρά και συγκίνηση τη μεγαλοπρεπή, τη λαμπρή και σπουδαία γιορτή μας. Για την ψυχή των σπιτιών μιλάνε καθαρά με αρίστη ποιητική τέχνη και οι μεγάλοι μας ποιητές Δ. Σολωμός και Σεφέρης "Σ' ελέγχει η πέτρα που πατάς και κλεί φωνή κι αυτή.

Δεν ξέρω πολλά πράγματα από σπίτια, θυμάμαι τη χαρά και τις λύπες τους. Ξέρεις, τα σπίτια πεισματώνουν εύκολα, σαν τα γυμνώσεις". Εδώ σ' αυτή τη στέγη μας αγαπητοί χωριανοί, θα φουντώσει, θα αναβιώσει ο παλμός μιας περασμένης πατρογονικής εποχής. Εδώ μέσα θα συναντούμε όλες τις γνήσιες ζήσεις μας, θα επικοινωνούμε σ' αλήθεια με όλες τις σκέψεις και τις προσφορές των ανθρώπων μας, με την κάθε ξέχωρη ομορφιά, την κάθε χωριανή ιστορία, τον ιδιαίτερο τρόπο ζωής, με όλα τελικά

τα πράγματα που αποτελούν και καθορίζουν ιδιαίτερα τον τρόπο της διακίνησης της ταυτότητας της οντότητός μας...

... Ακόμα ο απόηχος αυτός της γιορτής μας νοερά αγκαλιάζει τη μεγάλη Μαστορομάνα Πυρσόγιαννη, τους καθαρούς μαχαλάδες, τα γραφικά πέτρινα σπίτια αρχοντικά και μη, τα καλόφτιακτα προσκυνητάρια και τα απέριπτα εξωκλήσια που είναι αυτά όλα ελπιδοφόροι φύλακες και φωτεινοί φάροι της Πυρσόγιαννης και των άλλων οικισμών του Νεοσύστατου Δήμου "Μαστοροχωρίων", <θαυμάσιος στ' αλήθεια ο τίτλος, η ονομασία και πολύ επιτυχημένη η προσωμυμία του Δήμου μας>.

Αυτή η ανυπολόγιστη και μεγάλη προσφορά των αείμνηστων Πέτρου και Αντιγόνης πέραν από το καθαρό οξυγόνο και τη θερμή ανάσα που μας παρέχει, θα μας δίδει την δυνατότητα να διώχνουμε κάθε φορά το άγχος της ξενοπιάς σ' όλους μας και της απομόνωσης και θα μας βοηθάει να σπάσουμε το μαύρο και άραχνο κλοιό της φιλαυτίας. Αυτό το απίθανο σπίτι μας θα γιομίζει, το πιστεύω απόλυτα, από πατρογονικές φωτογραφίες χωριανών και έργων τέχνης, από ποικίλες ιστορικές ζωγραφιές προσώπων και ενδυμάτων και χωριστά από τα κάδρα εικόνων φωτολουσμένων του ντούρου, του αλύγιστου φουστενελά, του ήρωα πολεμιστή με την χιλιοτιμημένη στολή του βαθμοφόρου με τα παράσημα στο ατσαλένιο στήθος και του απλού φαντάρου με το μπρούτζινο και μπαρουτοβαμένο χρώμα, αλλά και του ακούραστου ήρωα Κυρατζή, του κάθε μικροεπαγγελματία, του ακούραστου και μονήρη τσομπάνη, του ξακουστού μάστορα πελεκητού της πέτρας, κι ακόμα κι αυτής της κατάκοπης της ιδρωκοπημένης και τρομερής

αγρότισσας και νοικοκυράς, της άφθαστης γυναίκας του χωριού μας, αλλά και της ροδοκόκκινης κοπέλλας πάνω στον ασίγαστο ρυθμικό αργαλειό και τη χειροτεχνία.

Θα συγκεντρωθούν ακόμα εδώ σε ανάλογους τιμητικούς και κατάλληλους χώρους και σε όμορφες και καλλιτεχνες προθήκες, ό,τι όμορφο καλοδιαλεχτό παλιογονικό πράγμα δημιουργημα τέχνης και ό,τι άλλο σχετικό, συμβόλαιο, χειρόγραφο έγγραφο και απλό σημείωμα και γράμμα, που βρίσκεται κωμένο στο βάθος του κάθε μπαούλου της μεσάντρας.

Τέλος στη βιβλιοθήκη, στο ξέχωρο στόλισμα το σωστό κόσμημα στο υδροφόρο πνευματικό κεφαλάρι θα συγκεντρωθεί κάθε είδος Ηπειρωτικού βιβλίου, εφημερίδων και περιοδικών που θα είναι για τον καθένα ο καλύτερος σύντροφος. Μέσα στο περιβόλι της Πυρσογιαννίτικης βιβλιοθήκης ο κάθε χωριανός και φίλος θα αποκτήσει, από τη μελέτη των βιβλίων αυτών πνευματικά γερά θεμέλια και ύψιστα ηθικά βάθρα, χρήσιμα στον αγώνα της ζωής της σκληρής βιοπάλης.

...Το κάθε ξέχωρο βιβλίο πλατύνει τον ορίζοντα του τόπου και κεντρίζει το ενδιαφέρον για μελέτη της γονικής φύσης, της ιστορίας, της παράδοσης κάθε περιοχής και εποχής.

Μέσα στο χώρο της βιβλιοθήκης δεν γκρεμίζονται οι ελπίδες, δεν διαψεύδονται τα όνειρα, οι επιδιώξεις και δεν ξεπλένονται ιδανικά...

...Τέλος, σας ευχαριστώ όλους ολόθερμα για την αυθόρμητη προσέλευσή σας, στην υπερπανηγυρική αυτή εκδήλωση, αλλά και στην υπομονή που δείξατε να με ακούσετε και εσείς τώρα να με διαβάσετε. Ευχαριστώ.

ΠΑΛΙΕΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΠΥΡΓΟΣ-ΣΤΡΑΤΣΙΑΝΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ Ε. ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΟΥ

Οι φωτογραφίες αναφέρονται σε σημαντικές στιγμές του χωριού, σε μοναδικές στιγμές της ύπαρξής του και βεβαιότατα περικλείουν μέσα τους μνήμες οι οποίες, αν μη τι άλλο, σήμερα σημαίνουν μια αθεράπευτη νοσταλγία, όχι μόνο στους ζώντες εικονιζόμενους, αλλά και στους νεότερους.

Στο βάθος της κάθε φωτογραφίας μπορεί να διακρίνει κανείς ένα ή περισσότερους θεσμούς.

Οι Θεσμοί αυτοί ήταν λειτουργικότεροι, όσον αφορά την διαδικασία ζωής στη συγκεκριμένη μικρή κοινωνία - κοινότητα και στο συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο.

Τοπικές ενδυμασίες.

Πανηγύρι σε εξωκλήσι του χωριού.

ο κάλεσμα της νύφης.

αρακτηριστική φωτογραφία ενός εθίμου σημαντικότετου στην όλη διαδικασία του γάμου τότε.

Το αξιόλογο έργο των συλλόγων στα χωριά μας

Δεν ξέρω πως να περιγράψω το θαυμασμό μου, το σεβασμό, αλλά και την εκτίμησή μου για τους ανθρώπους που βρίσκονται στα χωριά της περιοχής μας.

Όλοι τους ηλικιωμένοι συνταξιούχοι αλλά όλοι κάτι θέλουν να κάνουν καλό στο χωριό τους γιατί, όλοι αυτοί έχουν δεσμούς, βαθιές ρίζες με το χωριό.

Δεν είναι υπερβολή αν πω ότι η κρατική παρουσία στα χωριά αυτά είναι σχεδόν ανύπαρκτη εκτός από ορισμένα επείγοντα περιστατικά ή επίμονες προσπάθειες προέδρων, κάτι φυσικά πολύ σπάνιο.

Εκείνο που δείχνει την παρουσία τους στα χωριά, είναι οι σύλλογοι κι αυτό τους τιμάει γιατί οι σύλλογοι σε όλα τα χωριά έχουν να παρουσιάζουν αξιόλογα έργα. Όταν περνώ με το αυτοκίνητο για την Κόνιτσα απ' τα χωριά Βούρμπιανη - Πυρσόγιαννη, χαίρομαι με τα έργα που βλέπω ότι έγιναν απ' τους συλλόγους.

Λογικό είναι να μην μπορεί να ιδεί ο κάθε περαστικός το έργο του συλλόγου, αλλά όπως λέει και η λαϊκή παροιμία "χωριό που φαίνεται" κολαούζο δε θέλει" γιατί είμαι σίγουρος ότι ο ίδιος ο οργανισμός δουλειάς υπάρχει και στ' άλλα χωριά απ' τους συλλόγους.

Φυσικό επόμενο είναι και ο σύλλογος του χωριού μου όχι μόνον να μην μείνει αδιάφορος, αλλά να φιλοδοξεί να είναι

πρώτος και δικαιολογημένα, αφού είναι ο αρχαιότερος της επαρχίας γιατί φέτος συμπλήρωσε 90 χρόνια ύπαρξης και δράσης. Εγώ θυμούμαι την παρουσία του απ' τα προπολεμικά χρόνια την περίοδο του 1930-1940, όταν κάποιος χωριανός μας βρίσκονταν στην Αθήνα άρρωστος και δεν είχε τα έξοδα για να γυρίσει στο χωριό, ο σύλλογος έκανε τι έκανε και του εξασφάλιζε τα εισιτήρια για να γυρίσει στο χωριό. Στο ενεργητικό του συλλόγου μας είναι και το έργο του στα 1938 όταν άρχισαν να φαίνονται στον ορίζοντα τα πρώτα σύννεφα του πολέμου, ο συλλογός μας πρόβλεψε και έφτιαξε αμπάρι στο χωριό, αγόραζε σιτηρά το καλοκαίρι και τα δινε το χειμώνα με την τιμή που τα είχε αγοράσει.

Τα χρόνια 1939-1958 λόγω των ανώμαλων συνθηκών που επικρατούσαν τότε, ο σύλλογος είχε πάψει να λειτουργεί. Το χωριό που το 1949 είχε αδειάσει, το 1950 άρχισαν παλι νάρχονται οικογένειες. Όλα τα σπίτια ήταν κατεστραμμένα. Σε όποιο σπίτι ήταν όρθιο κάθονταν 4 και 5 οικογένειες μαζί.

Τίποτα δε τους χώριζε. Τους ένωνε ο ίδιος πόνος να βρεθούν ζωντανοί όλοι όσοι έλειπαν και να ξανάρθουν όλοι στο χωριό. Την ίδια συμπαράσταση έδειξαν οι χωριανοί μας κι όταν έφτιαχναν τα σπίτια τους, ο ένας βοηθούσε τον άλλον με ό,τι, μπορούσε.

Εκείνη την περίοδο στο χωριό, οι δουλειές έρχονταν η μια πίσω από την άλλη: αυτοκινητόδρομος, εξηλεκτρισμός, υδροδοσία, γιατί το χωριό απ' όλα αυτά είχε ανάγκη. Τον αυτοκινητόδρομο τον θεωρούσαμε δικό μας, γιατί κι εμάς κάποτε έπρεπε να μας πάει αυτοκίνητο ως το χωριό.

Για τον εξηλεκτρισμό του χωριού μας, δεν μπορούσαμε να πιστέψουμε ότι θα αφήναμε το φεγγίτη με το δαδί και ότι γυρίζοντας το διακόπτη, θάλαμπε το σπίτι απ' το φως. Πολύ μας βασάνιζε και το πρόβλημα του νερού. Αξιοποιήσαμε τον "Πλάτωνά" για να πίνουμε και το "ασημοπήγαδο" να ποτίζουμε. Για το σκοπό αυτόν φτιάξαμε και τσιμενταύλακες να ποτίζονται όλα τα "αλτόπια". Θυμηθήκαμε την καλή σοδειά απ' το "βουνό" στα χρόνια της κατοχής κι έφθασε η χάρη μας να ξαναβρεθούμε στο βουνό" και να ξανασπείρουμε.

Δυστυχώς το χωριό μας είναι άγονο κι ενώ είχαν έρθει όλες οι οικογένειες στο χωριό αναγκαζόμαστε πάλι από ένας ένας να ξαναπάρουμε το δρόμο της ξενιτιάς για την Αθήνα, που οι περισσότεροι πήγαιναν για πρώτη φορά. Εδώ δείχνεται και πάλι η ίδια συμπαράσταση. Ο ένας παίρνει τον άλλο στο σπίτι του όσο να ταχτοποιηθεί. Πρώτα στέκια μας είναι στο Περιστέρι και στη Νέα Ιωνία.

Είχε έρθει πια "το πλήρωμα του χρόνου" για την επαναλειτουργία του συλλόγου. Βρέθηκαν οι χωριανοί που έκαναν τις ανάλογες ενέργειες, "μπήκε το νερό στο

αυλάκι" και ο σύλλογος άρχισε να επαναλειτουργεί. Το σύλλογο τον αγαπούσαν και τον βοηθούσαν όλοι.

Κύριο μέλημα του συλλόγου μας τότε ήταν το κληροδότημα του χωριανού μας Γιαννούλη Κουκουμπάνη που το είχε δωρίσει στο σχολείο του χωριού μας και το καταπατούσε ο Κουρλαμπάς, να περιέλθει στην κυριότητα του συλλόγου. Εδώ χρειάζονταν πολλή δουλειά γιατί ο Κουρλαμπάς το καταπατούσε πολλά χρόνια και ήταν ισχυρός, δεν ήταν τυχαίος. Για εμάς ήταν πολύ δύσκολο γιατί στην Πάτρα δεν είχαμε καμιά πρόσβαση, ούτε και λεφτά μας περίσσευαν για να πηγαινοερχόμαστε στην Πάτρα. Υπήρχε καλή διάθεση και δεν άργησαν να βρεθούν χωριανοί μας που με δικά τους έξοδα θα πήγαιναν στην Πάτρα όταν χρειάζονταν.

Πέρασαν πολλά χρόνια, χρειάστηκαν πολλές προσπάθειες, τελικά όμως το κληροδότημα πέρασε στη δικαιοδοσία του συλλόγου.

Τώρα ο σύλλογος απέκτησε μεγαλύτερη οικονομική αυτάρκεια, άνοιξε τα φτερά του και ό,τι πρόβλημα απασχολεί το χωριό, γίνεται υπόθεση του συλλόγου.

Στην αρχή καταπιάστηκε με μικρά έργα στο χωριό, αλλά μετά άνοιξε η όρεξη και καταπιάστηκε και με μεγαλύτερα. Αναφέρομαι σε μερικά απ' αυτά.

Έργο του συλλόγου είναι η ύδρευση του χωριού. Η τσιμεντόστρωση στους δρόμους έγινε απ' το σύλλογο. Η αποχέτευση,

ένα έργο με όλες τις τεχνικές προδιαγραφές που είναι υπόδειγμα για όλη την επαρχία Κόνιτσας, έγινε απ' το σύλλογο. Αν για το γιοφύρι στο "μέγα λάκκο" το κράτος έδωσε 350 χιλ., τη σφραγίδα της αποπεράτωσης την έβαλε ο σύλλογος με τις 150 χιλιάδες που έδωσε για την αποπεράτωση του.

Αποκορύφωμα όλων των έργων του συλλόγου που έγιναν στο χωριό είναι η μπασκέτα, ένας χώρος που κρατάει όλες τις προδιαγραφές και είναι στολίδι για το χωριό μας.

Το "βρωμονέρι" και το τσιπουράδικο έγιναν με προτροπές και εισφορές των μελών του συλλόγου, ενώ η κοινοτική αρχή "έλαμψε" με την απουσία της. Είναι αυτονόητο ότι σ' όλο αυτό το χρονικό διάστημα, η στοργική φροντίδα του συλλόγου δεν έλειψε από συμπατριώτες που είχαν ανάγκη οικονομικής βοήθειας.

Όπως είδατε, δεν αναφέρω κανένα όνομα πρωταγωνιστών για όλες αυτές τις πετυχημένες ενέργειες και ασφαλώς πρωταγωνιστές υπάρχουν πάρα πολλοί. Επειδή όμως καταλαβαίνω ότι όσες προσπάθειες κι αν κάνω θα μου είναι αδύνατον να τους ανακαλύψω όλους και να τους μνημονεύσω, γιαυτό ζητώ απ' τους χωριανούς μου να με συγχωρέσουν που δεν αναφέρω κανέναν. Θεωρώ όμως υποχρέωσή μου, εκτός απ' τον ευεργέτη και οραματιστή για το χωριό μας Γιαννούλη Κουκουμπάνη, να αναφέρω και το όνομα του Απόστολου Βε-

νέτη που πρόσφερε και έκανε πολλά για το χωριό μας. Ο Γιαννούλης Κουκουμπάνης πήγε στην Πάτρα επί Τουρκοκρατίας. Δεν ήταν ούτε βιομήχανος, ούτε επιχειρηματίας. Ήταν ένας τίμιος βιοπαλαιστής και ό,τι είχε δημιουργήσει με τον ιδρώτα του προσώπου του, τα πρόσφερε στο χωριό. Το παράδειγμα του Γιαννούλη Κουκουμπάνη ήταν για μίμηση κι ένας άλλος χωριανός μας ο Απόστολος Βενέτης ακολούθησε τα αχνάρια του κι ως ιδούμε τις προσφορές του: Το κοινοτικό οστεοφυλάκιο, η Αγία Τριάδα κι ο Άγιος Δημήτριος πραγματικό στολίδι στο έμπα του χωριού μας είναι προσφορές του Αποστόλη και η διάνοιξη του δρόμου για τον Αη Λιά, έργο αναγκαίο για εμάς, αλλά κυρίως για τους κτηνοτρόφους. Επιστέγασμα των προσφορών του Αποστόλη είναι το ακίνητο που άφησε στα Γιάννινα για το σύλλογο. Δυστυχώς, ο χάρος έκοψε πρόωρα το νήμα της ζωής του Αποστόλη. Αν η οικογένεια του Αποστόλη ορφάνεψε απ' το χαμό του, ορφάνεψε και ο σύλλογος, γιατί έχασε ένα απ' τα πολύτιμα μέλη του. Πάντως εγώ εξακολουθώ να πειστεύω ότι οπωσδήποτε θα βρεθεί και άλλος χωριανός που θα ακολουθήσει το παράδειγμα των δυο ευεργετών του χωριού μας, τη μνήμη των οποίων τιμάει ο σύλλογός μας με το καθιερωμένο μνημόσυνο που κάνει στο χωριό κάθε χρόνο.

Δικαιολογημένα κάποιος ίσως διερωτηθεί, προς τι όλη αυτή η πολυλογία, γιατί λί-

γο πολύ ταιριάζει με την παροιμία που λέει ότι “αν δεν παινέψει ο γύφτος το καλύβι του θα πέσει να τον πλακώσει”. Το σκεπτικό μου είναι να εκλαϊκεύσω πράγματι τη δουλειά του συλλόγου του χωριού μου, να καλέσω τα Δ. Σ των συλλόγων απ’ τα γειτονικά χωριά σε μια ευγενική άμιλλα γιατί και οι σύλλογοι απ’ τ’ άλλα χωριά έχουν κάνει πολλά στα χωριά τους.

Το κυριότερο απ’ όλα είναι να εκφράσω και μια στενοχώρια που έχω για λίγους χωριανούς μου, για ποιό λόγο είναι αδιάφοροι για τη δουλειά του συλλόγου· δεν πληρώνουν τη συνδρομή τους, δεν παίρνουν μέρος στις γενικές του συνελεύσεις και στις εκδηλώσεις του γενικά.

Απ’ ό,τι έχω ακούσει μέχρι σήμερα, τα επιχειρήματά τους είναι αστήρικτα και σε τελευταία ανάλυση, ας έρθουν στη γενική συνέλευση να πουν τα παράπόνά τους.

Ένας άλλος λόγος που με κάνει να γράψω αυτά που γράφω, είναι ότι όλοι αυτοί στην πλειοψηφία τους είναι ηλικιωμένοι και νομίζω ότι η στάση τους αυτή είναι α-

νεξήγητη, περίεργη, αδικαιολόγητη.

Στο χρονικό διάστημα που εξετάζουμε έγιναν μια σειρά από εκδηλώσεις απ’ το σύλλογο. Χοροί, συνεστιάσεις, λαχειοφόρες αγορές κ.λπ. που για την επιτυχία τους πολλοί χωριανοί μας, ακόμη και φίλοι του συλλόγου μας έκαναν πολύτιμες προσφορές σε είδη. Θεωρώ υποχρέωση του Δ. Σ. του συλλόγου να κάνει καταγραφή αυτών των προσφορών γιατί έτσι τιμάει όλους αυτούς που πρόσφεραν, ταυτόχρονα αυτό γίνεται και παράδειγμα για μίμηση.

Απ’ όλα αυτά που ανέφερα, βγαίνει το συμπέρασμα ότι οι σύλλογοι στα χωριά είναι το δεξί χέρι στα κοινοτικά συμβούλια και σε πολλές περιπτώσεις τα έργα του συλλόγου ξεπερνούν και αυτά των κοινοτικών συμβουλίων, γι αυτό και οι Νομαρχίες έχουν υποχρέωση να δίνουν περισσότερη προσοχή στα προβλήματα που οι σύλλογοι ζητούν τη λύση τους.

Οκτώβριος 1997, Οξυά
Θανάσης Πορφύρης

Ξενοδοχείο “Το Γεφύρι” Με 40 κλίνες, εστιατόριο, μπάρ, θέρμανση, πάρκιγκ κλπ. Στην ειδυλλιακή τοποθεσία της γέφυρας Αώου στην Κόνιτσα. Τηλ. 0655-23780

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡ. ΜΠΑΝΑΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ

Θέμιδος 2 - Α. όροφος- Τηλ. 22464
Οικ. Ιουστινιανού 127 - Τηλ. 33147

ΠΟΥΛΥΝΑ Γ. ΜΠΑΝΑ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

Θέμιδος 2 - Α. όροφος- Τηλ. 22464
Οικ. Ιουστινιανού 127 - Τηλ. 33147
Δ Ρ Α Μ Α

ΜΑΘΗΤΕΣ ΚΑΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ ΣΤΗ ΖΩΣΙΜΑΙΑ ΣΧΟΛΗ

(ΚΑΤΑΓΟΜΕΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΚΑΙ ΤΗ ΒΟΡ. ΉΠΕΙΡΟ Κ.Λ.)

ΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

- Χαράλαμπος Τσούκαλης, Γ΄ τάξις Κόνιτσα (Βούρμπιανη).
Δημήτριος Ι. Τσομπάνος, Γ΄ τάξις Βούρμπιανη.
Αναστάσιος Μ. Μούσιος, Γ΄ τάξις Σαμαρίνα.
Νικόλαος Μ. Καρανίκας, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Χαράλαμπος Ι. Παλταδόρου, Β΄ τάξις, Σχολείου Πυρσόγιαννη.
Νικόλ. Γ. Καφτάνη, Α΄ τάξις, Ιωάννινα.
Σχολ. έτος 1874-1875
Δημήτριος Σαμαριναίος, Α΄ τάξις, Σαμαρίνα.
Α. Μούσιος, Α΄ τάξις, Σαμαρίνα.
Ιω. Τζίμας, Α΄ τάξις, Σαμαρίνα.
Χριστόδ. Ιωαν. Τζόγιας, Α΄ τάξις, Βούρμπιανη.
Ζήση Τζιτζής, Α΄ τάξις, Βούρμπιανη.
Παναγιώτης Σκουμπουρδής, Α΄ τάξις, Ιωάννινα - Κόνιτσα.
Γεώργιος Ηγουμενίδης, Α΄ τάξις, Ιωάννινα - Κόνιτσα.
Απόστολος Σίνας, Α΄ τάξις, Πρεμετή.
Χ. Τσούκαλης, Α΄ τάξις, Βούρμπιανη.
Αλέξ. Πρίτσης, Α΄ τάξις, Βεράτι.
Πέτρος Λούδας, Β΄ τάξις, Κόνιτσα;
Κων/νος Δόβας (μη προβιβασθείς), Κόνιτσα.
Κ.Σ. Βέργος, Γ΄ τάξις, Ιωάννινα-Κόνιτσα.
Κων/νος Παπαδόπουλος, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Αθαν. Δόβας, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Γεώργιος Γιόσης, Γ΄ τάξις, Βούρμπιανη.
Απόστ. Βεηζαδές (μη προβιβασθείς), Βούρμπιανη.
Γ. Σακκάς Γ΄ τάξις, Σταρίτσιανη.
Δημ. Αναστασίου, Β΄ τάξις, Πρεμετή.
Ιωάν. Ζαφειριάδης, Β΄ τάξις, Πρεμετή.
Αθανάσ. Αδαμαντίου, Β΄ τάξις, Σαμαρίνα.
Π.Α. Νίκος Β΄ τάξις, Βούρμπιανη.
Κ.Ν. Αδαμόπουλος, Β΄ τάξις, Κόνιτσα.
Γεωρ. Εξάρχου, Β΄ τάξις, Κόνιτσα.
Γεώρ. Παπαχρήστου, Β΄ τάξις, Κόνιτσα.
Ιω. Στολίδης (μη προβιβασθείς), Κόνιτσα.
1875-1876
Γεώργιος Δ. Σακκάς Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Κων/νος Φ. Παπαδόπουλος, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Αθανάσιος Π. Δόβας, Δ΄ τάξις Γυμνασίου Κόνιτσα.
Αθανάσιος Βίκου, Β΄ τάξις Κόνιτσα.
Αριστοτέλης Γερολάζου, Β΄ τάξις Κόνιτσα.
Ιωάνν. Τζίμα, Β΄ τάξις Σαμαρίνα.
Χαραλ. Τσούκαλης, Β΄ τάξις Βούρμπιανη (Κόνιτσα).
Αθανάσιος Τ. Σίνος, Β΄ τάξις Πρεμετή.
Νικόλαος Μ. Καρανίκας, Β΄ τάξις Δέντσιον.
Αναστάσιος Μπέσιος, Β΄ τάξις Σαμαρίνα.
Αριστείδης Χ. Κυρζίδης, Α΄ τάξις, Κόνιτσα.
Βασίλειος Α. Ρούσης, Α΄ τάξις, Κόνιτσα.
Παναγιώτης Κ. Σκουμπουρδής, Α΄ τάξις, Ιωάννινα-Κόνιτσα.
Δημήτρ. Ι. Τσόγκας Α΄ τάξις Βούρμπιανη (ανεχώρησε)
Σχ. έτος 1876-77
Κων/νος Ν. Αδαμόπουλος Δ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Γεώργιος Ιω. Εξάρχου, Δ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Αθανάσιος Αδαμαντίδης, Δ΄ τάξις, Σαμαρίνα.
Παύλος Α. Νίκου, Δ΄ τάξις, Βούρμπιανη.
Δημήτριος Αναστασίου, Δ΄ τάξις, Πρεμετή.
Ιωάν. Ζαφειρίδης, Δ΄ τάξις, Πρεμετή.
Αριστοτέλης Ι. Γερολάζος, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Αθανάσιος Θ. Βίκος, Γ΄ τάξις, Κόνιτσα.
Χαραλ. Χρ. Τσούκαλης, Γ΄ τάξις, (Βούρμπιανη) Κόνιτσα.
Αθανάσιος Θ. Σίνος, Γ΄ τάξις, Πρεμετή.
Ιωάννης Γ. Τζήμος, Γ΄ τάξις, Σαμαρίνα.
Αναστάσιος Μ. Μπέσιος, Γ΄ τάξις, Σαμαρίνα.
Βασίλειος Α. Ρούσης, Β΄ τάξις, Κόνιτσα.
Βασίλειος Γ. Νούσης, Β΄ τάξις, Βεράτιον.
Πέτρος Α. Βογιατζής, Β΄ τάξις, Βεράτιον.
Κων/νος Σ. Βέργος, Β΄ τάξις, Ιωάννινα.
Αριστείδης Χ. Κυρζίδης, Β΄ τάξις, Χιονιάδες.
Ευστάθιος Κ. Αποστολίδης, Β΄ τάξις, Πρεμετή (στάσιμος).
Λουκάς Γ. Αβραάμ, Α΄ τάξις, Πρεμετή.
Αντώνιος Α. Αθανασιάδης, Α΄ τάξις, Πρεμετή.

τή.
Απόστολος Ζαχαρίου, Α΄ τάξις, Πρεμετή.
Χριστόδουλος Νάσκος, Α΄ τάξις, Πρεμετή.
Στέφανος Α. Αδαμαντίου, Α΄ τάξις, Πρεμετή.
Δημήτριος Β. Σουκόπουλος, Α΄ τάξις, Πάπιγκον.
Δημήτριος Ιω. Τζώγιας, Β΄ τάξις. Σχολείου Βούρμπιανης.
Αθανάσιος Βίκος, τάξις, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Αριστοτέλης Ι. Γερολάζος, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Χαραλ. Τσούκαλης, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, (Βούρμπιανη) Κόνιτσα.
Ιωάννης Γ. Τζήμας, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Σαμαρίνα.
Αναστάσιος Μ. Μπέσιος, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Σαμαρίνα.
Αριστείδης Χ. Κυρζίδης, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Χιονιάδες.
Βασίλειος Α. Ρούσης, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Κων/νος Ε. Βέργος, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, (Ιωάννινα) Κόνιτσα.
Μιχαήλ Ε. Δούκας, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Πρεμετή.
Ευστάθιος Χ. Αποστολίδης, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Πρεμετή.
Νικόλαος Μ. Καρανίκας, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Δέντσικον.
Πέτρος Α. Βογιατζής, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Βεράτι.
Αντώνιος Α. Αθανασιάδης, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Πρεμετή.
Χριστόδουλος Σ. Νάσκου, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Πρεμετή.
Χαράλαμπος Α. Γουζομάνος, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Βεράτιον.
Στέφανος Α. Αδαμαντίου, Β΄ τάξις Γυμνασίου, Πρεμετή.
Λουκάς Π. Αβραάμ, Δ΄ τάξις Γυμνασίου, Πρεμετή.
Κων/νος Ζ. Παπανίκου, Α΄ Γυμνασίου, Φούρκα.
Αριστοτέλης Παπανικολ. Μόκα, Α΄ Γυμνα-

σίου, Φούρκα.
Παναγιώτης Κ. Σκουμπουρδής, Α΄ Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Πέτρος Π. Ρέντζης, Γ΄ τάξις Σχολείου, Βεράτιον.
Ιωάννης Χατζή Μιχόπουλος, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Σαμαρίνα.
Γεώργιος Μπούκας, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Νικόλαος Παπακώστας, Γ΄ τάξις Γυμνασίου, ;.
Δημήτριος Ι. Τζώγιας, Β΄ τάξις Σχολείου Βούρμπιανη.
Ιωάννης Α΄ Σταμάτης, Β΄ τάξις Σχολείου, Πάδες.
Πέτρος Π. Γκέτσης, Β΄ τάξις Σχολείο Βεράτιον.
Ιωάννης Α. Σουλιώτης, Α΄ Σχολείου, Κόνιτσα.
Κων/νος Α. Ρούσης, Β΄ Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Αλέξανδρος Β. Δημητριάδης, Β΄ τάξις Σχολείου Πρεμετή.
Έτος 1878-1879
Ιωάννης Παπαδημητρίου, Α΄ τάξις Σχολείου, Τσέργιανη.
Αδαμάντ. ΠαπαΚοσμά, Α΄ τάξις Σχολείου, Περάτι.
Ιωάννης Π. Κύρκας, Α΄ τάξις Βούρμπιανη.
Νικόλαος Γιαννούλης, Α΄ τάξις Πυρσόγιαννη.
Αλέξιος Α. Τράντας Β΄ τάξις Σχολείου Βούρμπιανη.
Χαράλ. Ν. Δόδης, Β΄ τάξις Σχολείου Βούρμπιανη.
Ιωάννης Π. Βασιλάκης, Β΄ τάξις Σχολείου Βοβούσα.
Δημήτριος Ιω. Τζόγιας, Δ΄ τάξις Σχολείου Βούρμπιανη.
Ζωσιμάς Χρ. Ζησίδης Α΄ Γυμνασίου Πρεμετή.
Θεμιστοκλής Δ. Συνιάρης, Β΄ τάξις Σχολείου Βεράτι.
Μιχαήλ Π. Αθανασίου, Β΄ τάξις Σχολείου Πάπιγκον.
1879-1880
Αντών. Δ. Αθανασιάδης Δ΄ Γυμνασίου, Πρε-

- μετή.
Αλέξανδρος Β. Δημητριάδης Γ' Γυμνασίου
Πρεμετή.
Μιχ. Παπαθανασίου Β' Γυμνασίου, Πάπι-
γκο.
Θεμιστοκλής Δ. Σινιάρης Β' Γυμνασίου, Βε-
ράτιον.
Νικόλ. Δ. Μαμακής, Α' Γυμνασίου, Νήσος
Ιωαννίνων.
Δημήτριος Ι. Τζόγιας Α' τάξις Σχολείου,
Βούρμπιανη.
Χριστοδουλίδης Δ' Τάξις Σχολείου Πάπι-
γκο.
Αλέξ. Α. Τράντας, Α.Μ. 1942, Γ' τάξις Σχο-
λείου, Βούρμπιανη.
Ιω. Δ. Δαλαγιάννης, Γ' τάξις Σχολείου, Πά-
πιγκον.
Φίλιππος Χρ. Δόβρος, Β' τάξις Σχολείου,
Κόνιτσα.
Αδαμάντιος Παπακοσμάς, Β' τάξις Σχολεί-
ου, Περάτι.
Ζήσης Κ. Κιοσές, Β' τάξις Σχολείου, Σαμα-
ρίνα.
Νικόλαος Γιαννούλης, Β' τάξις Σχολείου,
Πυρσόγιαννη.
Κων/νος Α. Ρούσης, Γ' Γυμνασίου, Κόνιτσα.
Μιχ. Π. Αθανασίου, Γ' Γυμνασίου, Πάπι-
γκον.
Δημ. Ι. Τζόγιας, Β' τάξις Γυμνασίου, Βούρ-
μπιανη.
Ζωσιμάς Χ. Ζήσης, Β' Γυμνασίου, Πρε-
μετή.
Νικ. Δ. Μαμακής, Β' Γυμνασίου, Νήσος
Ιωαννίνων.
1880-1881
Δημήτριος Αχτέμπασης, Α' Γυμνασίου,
Βεράτι.
Αλέξ. Απ. Τράντας, Δ' τάξις Σχολείου,
Βούρμπιανη.
Μιχαήλ Παπαθεοδώρου, Δ' τάξις Σχολεί-
ου, Πάπιγκο.
Μηνάς Αποστόλου, Δ' τάξις Σχολείου,
Πρεμετή.
Αδάμ. Παπακοσμά, Γ' τάξις Σχολείου,
Περάτι.
Δημήτριος Κ. Πρωτοσύγγελος, Γ' τάξις
Σχολείου, Πάπιγκο.
Γεώργιος Χ. Τζιοτίδης, Γ' τάξις Σχολεί-
ου, Πάπιγκο.
Παναγιώτης Κ. Πρωτοσύγγελος, Γ' τάξις
Σχολείου, Πάπιγκο.
Ιωάννης Μαρτσάνης, Γ' τάξις Σχολείου,
Πάπιγκο.
Ζήσης Κ. Κιοσές, Γ' τάξις Σχολείου, Σα-
μαρίνα.
Ρασήμ Χουσεϊν Ελμάζαγα, Γ' τάξις Σχο-
λείου, Ιωάννινα.
Φίλιππος Χ. Δόβρος, Γ' τάξις Σχολείου,
Κόνιτσα.
Νικ. Γιαννούλης Β' τάξις Σχολείου, Πυρ-
σόγιαννη.
Ιωάν. Σουλιώτης, Β' τάξις Σχολείου, Κό-
νιτσα.
Μηνάς Ν. Πρεμετινός Α' τάξις Σχολείου,
Κούσοβα.
Ζήσης Μ. Κατσιάνης, Α' τάξις Σχολείου,
Σαμαρίνα.
Νικόλαος Ματθαίου, Α' τάξις Σχολείου,
Πρεμετή.
Ασημάκης Α. Μπουζούκη, Α' τάξις Σχο-
λείου, Πρεμετή.
Πέτρος Α. Αγγέλης, Α' τάξις Σχολείου,
Πρεμετή.
Χασίπ Μουσταφά Μπεκήρ, Α' τάξις Σχο-
λείου, Ιωάννινα.
Έτος 1881-1882
Μιχ. Παπαθανασίου, Δ' Γυμνασίου, Πά-
πιγκο.
Κων/νος Α. Ρούσης, Δ' Γυμνασίου, Κόνι-
τσα.

Η ΧΛΩΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΑΣ

του Θωμά Β. Ζιώγα

Συλλογισμοί - Σχόλια

Το ημερολόγιο έδειχνε 24 Ιουνίου και είναι η γιορτή του **Ριγογιάννη**, ακριβέστερα η γέννηση του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου, τον οποίο ο λαός πιστεύει σαν τον ακροτελεύτητο προφήτη που προείπε τους οιωνούς, δηλ. τις **κληδόνες**, για την έλευση του Χριστού, γι' αυτό και **Κληδονιάρης** ονομάζεται σε άλλα μέρη. Η τρίτη μέρα μετά το θερινό ηλιοστάσιο ροδοχαράζει. Τα παιδιά του χωριού, αγόρια και κορίτσια, ξεχύνονται στην εξοχή για να μαζέψουν κάθε λογής λούλουδα. Τα μυρωδάτα "γιαννάκια" έχουν την τιμητική τους. Τα κορίτσια ανθοστολίζονται και χορεύουν, ενώ τα αγόρια, πάντα ζωηρά και ατίθασα, τραγουδούν κρατώντας πολύκλινα άνθη.

Διακοσμούν, με τους πολύχρωμους ανθούς που έδρεψαν στους αγρούς, πρώτα απ' όλα την κεντρική βρύση του χωριού. Θέλουν να την ευχαριστήσουν που με το γάργαρο νερό τους πότισε όλους. Μετά έχει σειρά το σπιτικό. Η αυλόθυρα, πρώτη και καλύτερη, κοσμείται με μια πανέμορφη δεσμίδα ανθέων. Πάνω στο ανώφλι της κύριας εισόδου, εκεί που είναι καρφωμένο το πέταλο της καλής τύχης, ένα λουλούδι τοποθετείται και μοσχοβολάει, για να τρανέψει η καλοτυχιά του νοικοκυριού. Και μετά ανθοστολίζουν το εικονοστάσι, την εστία, τα παράθυρα, τα σκεύη. Όλα πρέπει να καλλωπισθούν και να ευωδιάζουν.

Δεν ξεχνούν ούτε και τα ζωντανά τους. Λουλουδοστεφάνωτοι οι ορθοκέρατοι τράγοι και ταύροι καμαρώνουν, ενώ με ανθόπλεκτα τα ουλοκέρατα κεφάλια τους διαβαίνουν τα κριάρια και οι γίδες. Και το βραδάκι, στο χοροστάσι των κοριτσιών, ανάβουν **μεγάλη φωτιά**, λατρευτική και εξαγνιστική μαζί, και στήνεται τριγύρω της τρανός χορός, νεανικός και ερωτικός συνάμα.

Κάπως έτσι, κάθε χρόνο, στον τόπο μας γιορτάζουν την παγανιστική γιορτή της ηλιοτροπής - η αρχ. Ελλ. "κλήδων" (=φήμη, όσσα, φάτις), δηλ. οιωνός, χρησμός, μαντεία εκ του ήχου, θεόθεν λόγος, ο νεοελληνικός **κλήδονας** - θέλοντας να ευχαριστήσουν τη μητέρα φύση για την άφθονη σοδειά που τους έδωσε, αλλά και για να οιωνοσκοπήσουν τα μελλούμενα, ώστε αυτά, με τις ενδείξεις του κλήδονα, κατά το επιθυμητό να συμβούν.

Είναι αλήθεια ότι αυτήν την εποχή η φύση βρίσκεται στην κορύφωση της φούντωσης. Όλα είναι πράσινα και χυμώδη. Τίποτε ακόμη δεν προμηνύει την κιτρινωπή ωρίμανση. Το χόρτο και η χλόη είναι όλο ικμάδα, γεμάτα χυμούς. Τα λιβάδια και οι αγροί είναι πλήρη από κάθε είδος αγριολούλουδα. Όλα τα χρώματα της πλάσης υπάρχουν εδώ, με κυρίαρχο το ιώδες. Όμοιοι με ανθόσπαρτο χαλί οι βαθυπράσινοι λειμώνες. Και τα βουϊστά έντομα άπειρα, ροφούν το μελένιο νέκταρ των ανθέων. Τα χαμολούλουδα και τα παυρά "ίτσια" απλώνονται στον ζωοδότη ήλιο. Ο κλωνωτός ασφόδελος καμώνεται για τα πάλλευκα άνθη του. Οι ποικιλόχρωμες ανεμώνες και παπαρούνες, πανέμορφες και λυγερές, ανεμίζουν στο ήπιο αεράκι. Το μάτι δεν χορταίνει να βλέπει, η όσφρηση τέρεται και η ψυχή ευφραίνεται.

Αλλά και η διπλανή κρανιά δένει τους καρπούς της μυζώντας χυμούς απ' την τροφό γη και θέρμη απ' τον φωτοδότη ήλιο. Το ίδιο και οι θροϊζουσες βελανιδιές, θρέφουν τα βάλανια και αυγαταίνουν το ωφέλιμο φώλλωμά τους. Οι πανύψηλες οξυές, καταπράσινες και πυκνοφυτεμένες, ανταγωνίζονται, λες και θέλουν να ασπασθούν τον ήλιο, ενώ παρέκει ένα κωνοφόρο δακρύζει μια ιριδιζουσα ρετινένια στάλα, ευγνωμονώντας έτσι τη γενναιόδωρη φύση.

Τα λαχανικά στους κήπους, με τη φροντίδα και των γεωργών, ξεχειλίζουν από τρυφερότητα και δροσιά, ενώ όλα τα οπωροφόρα βρίσκονται σε οργώδη θυμό και μεστώνουν του εύγεστους καρπούς τους, όπως η τουφωτή κερασιά του λιβαδιού, που φιλάρεσκα δείχνει τα ροδομάγουλα κεράσια της. Και τα στάχυα των δημητριακών με ακκισμό ανεμίζουν στην αύρα, επιδεικνύοντας τον ακόμα γαλακτερό καρπό τους, που σύντομα, με τη θαλπωρή του ήλιου, θα μεστώσει και θα θρέψει τον φιλόπονο γεωργό.

Όλα τα παραπάνω είναι πανέμορφες φυσικές εικόνες, φτιαγμένες απ' το χέρι του ίδιου του Δημιουργού, ο οποίος - πρέπει να παραδεχθούμε - δαψιλώς έσπειρε στον τόπο μας πλούσια και ποικίλη χλωρίδα.

Καθώς θαύμαζα αυτήν την καλλονή της φύσης, διαλογίστηκα ότι όλα αυτά τα φυτά, που συνθέτουν την πανώρια ζωγραφιά της πλάτης, έχουν κάποια ονόματα. Οι πρόγονοί μας κάπως τα ονομάτιζαν, με δικά τους ντόπια ονόματα, που πολλά δεν λέγονται σε άλλους τόπους. Και σκέφτηκα ότι πρέπει να καταγράψουμε αυτά τα φυτά τώρα, όσο ζουν ακόμη αρκετοι γέροντες που τα γνωρίζουν, γιατί σε λίγο θα ξεχασθούν οι ονομασίες τους.

Αλλά εξ ίσου σημαντικό είναι να προσδιορισθεί και η επιστημονική ονομασία κάθε φυτού το οποίο απογράφεται με το κοινό τοπικό του όνομα, γιατί έτσι υπάρχει πλήρης αντιστοίχιση προς κάποιο δεδομένο από την επιστήμη της βοτανικής φυτό, και η έρευνα είναι ολοκληρωμένη. Τούτο, όμως, δεν είναι πάντα δυνατό και ίσως εδώ να επιλοχώρησαν κάποια λάθη.

Παρακάτω αυτό προσπαθούμε να κάνουμε με τα κοινά ονόματα των κυριότερων φυτών που λέγονται στα **μαστοροχώρια** της κοιλάδας του Σαραντάπορου ποταμού και των παραποτάμων του, στην Ηπειρωτική κόγχη του Γράμμου - Σμόλικα, στο μέτρο του δυνατού βέβαια, γιατί η ποικιλία των φυτικών ειδών είναι απειράριθμη, πιστεύοντας ότι ετούτη η εργασία θα φανεί χρήσιμη σε πολλούς, τουλάχιστον σ' όσους μελετούν αυτόν τον χώρο.

Σημειώνουμε ότι όπου παρακάτω σε Σλ. λέξεις, με κεφάλαια λατινικά γράμματα τυπωμένες, εμφανίζεται το γράμμα **b**, αυτό πρέπει να διαβάζεται όπως ο αντίστοιχος ημίφωνος σλάβικος φθόγγος.

Κατάστιχο ονομάτων φυτών

αγαποβότανο το: το φυτό τεύκριον το πολιόν, που πιστεύεται ότι είναι ερωτικό φίλτρο και χρησιμοποιείται στις λαϊκές μαγανείες.

αγγουριά η: το φυτό κουκουμίσ η εδώδιμος, της οικ. κουκουρβιτίδες, κοινώς καστραβέτσι (β.λ.), αρχ. Ελλ. "σίκυος" ή "σικύα". Η ονομασία από το αρχ. Ελλ. "άωρος" (=άγουρος), επειδή δεν μαγειρεύεται και τρώγεται πάντα νωπό.

α(γ)ίρα η: τα ζιζάνια των δημητριακών βραχυπόδιον το διστάχυον και κυρίως

το λόλιον το μεθυστικόν, αρχ. Ελλ. “αίρα” και “ήρα”. Όταν φαγωθούν οι σπόροι της, σε μεγάλη ποσότητα, προκαλούν μέθη.

αγιόκλημα το: το φυτό αιγόκλημα ή λονίκερα το περικλύμενον, της τάξης ρουβιάδη, που είναι αναρριχώμενος θάμνος, με κόκκινα άνθη και καρπό μικρά ροδίζοντα σφαιρίδια.

αγιομάραντο το: ασπροκίτρινα μάραντα (β.λ.).

αγοραστή η: εννοείται κολλητσίδα (β.λ.). Είναι φυτά του γένους ξάνθιον, κυρίως τα είδη αγκαθωτόν και χοιράδιον, που είναι ζιζάνια με ισχυρό βλαστό και κάνουν πολλές κολλητσίδες. Ο καρπός των ημιώριμος έχει κίτρινη χρωστική, η οποία “ξανθάς τρίχας ποιεί”, κατά τους αρχαίους. Στη βαφική αντικαταστάθηκε υστερότερα από την **αγοραστή** εκ του εμπορίου χέννα (ίκνα, κνα, όκνα, κινά, αλιχάνι, κύπρος, λαουσονία η άοπλος), με την οποία και ταυτίστηκε, εξού και το όνομα.

αγριοάγκαθο το: αγκαθωτή φρυγανώδης πόα του γένους κενταύριον, καθώς και η όμοιά της νωτόβασις η συριακή. Συχνά συγχέεται με το γομαράγκαθο (β.λ.).

αγριάδα η: ζιζάνια φυτά των δημητριακών που ανήκουν στα γένη κυνόδους και αγρόπυρον, της οικ. αγρωστίδες, κυρίως το αγρόπυρον το έρπον, αρχ. Ελλ. “άγρωστις”. Ο ζωμός βρασμένης αγριάδας είναι φάρμακο για την ίαση νεφρικών παθήσεων.

αγριαχλαδιά η: και **αγριαπιδιά** - το δέντρο πύρος ο αμυγδαλοφόρος, η γκορ(ι)τσιά (β.λ.), η αρχ. Ελλ. “αχράς” ή “άγχνη”. Σε μερικά βλαχοχώρια, όσες κάνουν γλυκούς καρπούς, τις λένε “(ν)αρέσκες” (=ευάρεστες), από το Ελλ. “αρέσκω” (=ευαρεστώ, ευχαριστώ, αρέσω).

αγριοβασιλικός ο: το φυτό σαλβία η βερβενοειδής που είναι πόα αρωματική, τριχωτή, με κυανοϊώδη άνθη, αρχ. Ελλ. “άκινος”.

αγριόβριζα η: και **αγριοσίκαλη** - το ζιζάνιο αΰναλδία η τριχωτή, της οικ. αγρωστίδες.

αγριοβρόμη η: τα ζιζάνια των δημητριακών αβένα η άστατος και βρόμος ο απαλός, αρχ. Ελλ. “αιγίλωψ” και “αιγιλώπιον”.

αγριοβρούβα η: το φυτό σισύμβιθον ή σισύμβριον το φαρμακευτικόν, ενοχλητικό ζιζάνιο, τριχωτό, με άνθη ωχροκίτρινα.

αγριογαριφαλιά η: και **αγριογαρουφαλιά** - το φυτό διάνθος ο άοσμος, της οικ. καρυοφυλλίδες, καθώς και μερικά ευανθή είδη του γένους καλραουσχία. Συχνά συγχέεται με την κόγγουλη (β.λ.).

αγριογάννακα τα: όχι μυρωδάτα γιαννάκια (β.λ.), που είναι φυτά του γένους στάχυς, με μικρά άνθη ιώδη, ροδίζοντα ή λευκά.

αγριοδαμασκηνιά η: η τσαπουρνιά (β.λ.).

αγριοδυόσμος ο: φυτά του γένους μέντα, π.χ. τα είδη στρογγυλόφυλλος και σταχυοειδής - σχετ. σβωλιάντζα (β.λ.).

αγριοκάρδαμος ο: είδος κάρδαμου (β.λ.), αρχ. Ελλ. “κυνοκάρδαμον” και “ιβηρίς”.

αγριοκαυκαλίδα η: και **αγριοκαυκαλήθρα** - το αγκαθωτό φυτό ορλάΰα η μεγανθής.

αγριοκαστανιά η: το δέντρο αίσκουλος η ιπποκαστανέα.

αγριόκεδρος ο: το σπαράγγι (β.λ.).

αγριοκερασιά η: το δένδρο προύνος ο μαχαλέπιος, κοινώς μαχαλέπι, αρχ. Ελλ.

“πηδός”, της οποίας το ξύλο μυρίζει έντονα. Υπήρχε έθιμο να καίνε το ξύλο της κατά το δωδεκαήμερο μέχρι των Φώτων, για να φύγουν οι καλικάτσαροι - σχετ. μουζντράβα (β.λ.).

αγριόκλημα το: η άμπελος η αγρία που καρπίζει μόνο αγουρίδες, το αρχ. Ελλ. “υιόν”.

αγριοκορομηλιά η: και ξινοκουμπλιά - το άγριο δένδρο προύνος ο ψευδοαρμενικός.

αγριοκρανιά η: και σκυλοκρανιά - το δένδρο κόρνος ο αιματόχρους.

αγριοκρίθαρο το: τα αγρωστώδη φυτά κριθή η μύουρος και τρίτικον το ωοειδές.

αγριολεύκα η: το δένδρο πόπουλος, αλλιώς λεύκη η τρέμουσα, κοινώς καβάκι, αρχ. Ελλ. “αίγειρος”, “μέλαινα λεύκη”, συχνά και “κερκός”. Στα Τουρκ. kavanak (=λεύκη).

αγριολεφτοκαρυά η: το άκαρπο δένδρο κόρυλος η κολούρνιος - σχετ. έλισκα (β.λ.).

αγριομεκεδονήσι το: το φυτό σέσελι το στρεβλόν, αρχ. Ελλ. “σέσελις”.

αγριομάραθο το: μερικά φυτά του γένους φοινίκουλον, π.χ. το είδος πιπερώδες, Αρβ. maraskë-a. Στην ωρίμανσή του κάνει υψηλό διακλαδισμένο στέλεχος και το ονομάζουν τσιάτσ(ι)κα (β.λ.).

αγριομάραντο το: φυτά παρόμοια με τα αμάραντα (β.λ.).

αγριομηλιά η: και ξινομηλιά ή ζαρβομηλιά - το δένδρο μηλιά η νανώδης.

αγριομολόχα η: η πόα μάλβα η αγρία, με θεραπευτικές ιδιότητες, αρχ. Ελλ. “άλθαία” και “ιβίσκος”.

αγριοπαπαρούνα η: η τοξική πόα ανεμώνη η κορωνάρια, με κόκκινα άνθη.

αγριοπλάτανος ο: δασικά δένδρα του γένους άκερ, π.χ. η σφένδαμος ο ψευδοπλάτανος, η σφένδαμος ο οπιουσάτος, τα οποία συχνά συγχέονται με το δένδρο τσουκνίδα (β.λ.) - σχετ. κλένιος (β.λ.) και νεροπλάτανος (β.λ.).

αγριορράδικο το: οι πόες κρηπίς η ατιμέλητος και θριγκία η κονδυλώδης, των οποίων τα παράρριζα φύλλα λαχανεύονται.

αγριορρίγας ο: το φυτό καλαμίνθη η νεπέτα, της οικ. χειλανθή, που είναι βότανο μυρωδάτο, ως το αρχ. Ελλ. “ορίγανον”. Επίσης το φρυγανώδες φυτό ορίγανον το κοινόν. Συχνά και η λαγοικία η κουμινοειδής της οικ. σκιαδαφόρα.

αγριόρριζα η: φυτά του γένους ρουβία, κυρίως τα είδη στίλβουσα και περιπλανώμενη - σχετ. ριζάρης (β.λ.).

αγριοσέλινο το: φυτά του γένους σμύρνιον, κυρίως το είδος περφοράτον, αρχ. Ελλ. “σμυρνίον” και “ιπποσέλινον”.

αγριοσπανάκι το: φυτά του γένους χηνοπόδιον, π.χ. τα είδη μαρούλιον και λευκόν.

αγριόσταρο το: αγρωστώδη φυτά του γένους αιγίλωψ, κυρίως τα είδη ωοειδής και κυλινδρικός.

αγριοτζιτζυφιά η: το αγκαθωτό δενδρύλλιο ελαίαγνος ο οξύφυλλος, ποικιλία αγκαθωτή, αρχ. Ελλ. “κόνναρος”.

αγριοτριανταφυλλιά η: η ροδή η αυτοφυής, της οικ., ροδίδες, αρχ. Ελλ. “κυνάκανθα”, “κυνόσβατος” και “κυνορροδή”.

αγριοφάσουλο το: το φυτό ανάγυρις η δύσοσμος, της τάξης χεδρωπά, της οικ. ψυχανθή, που είναι παράσιτο των κήπων και των αμπελιών.

αγριοχαμομήλι το: διάφορες μικρές πόες με μυρωδάτα άνθη του γένους ανθε-

μίσ, κυρίως η ανθεμίσ η κοτούλα - σχετ. αρμένι (β.λ.).

αθανασία η: το αρωματικό φυτό τανάκητον ή χρυσάνθεμον το κοινό, με κίτρινα άνθη. Είναι φαρμακευτικό είδος και θεωρείται νεκρολούλουδο, εξού και η ονομασία, γιατί στα αρχ. Ελλ. “αθανασία” (=παντοτινή ζωή - πανάκεια, αμβροσία).

αϊδημητριάτικα τα: χρυσάνθεμα με ποίκιλα χρώματα, π.χ. το χρυσάνθεμον το κηπαίον, που ανθίζουν το φθινόπωρο, περί τη γιορτή του Αγίου Δημητρίου, από όπου το όνομά τους, καθώς και το Αρβ. lule sh(e)mitri.

ακακία η: δένδρα του γένους ακακία, με πολλά είδη, όχι συχνά στα μέρη μας, αρχ. Ελλ. “ακακία”.

αμάραντα τα: το φυτό ελίχρυσον το ανατολικόν, με κίτρινα άνθη, τα οποία και στεγνά διατηρούνται ανέπαφα, σαν να μη μαραίνονται, εξού και το όνομα. Επίσης και η πόα σέδον το ωχρολέυκον, το αρχ. Ελλ. “επίπετρον” ή “αείζων το μικρόν”.

αμάραντος ο: το φυτό σεμπερβίβο το αείζων, το αρχ. Ελλ. “αείζων” στο οποίο αναφέρεται και γνωστό δημοτικό τραγούδι.

αμυγδαλιά η: το δένδρο προύνος η αμυγδαλή, αλλιώς αμυγδαλή η κοινή, αρχ. Ελλ. “αμυγδαλέα”. Λέγονται **τσιάγαλα** (=διάγαλα, δηλ. γεμάτα γάλα, Τουρκ. cagla) τα πρωτόλεια αμύγδαλα που έχουν γαλακτερό οπό.

άνηθο το: το αρτυματικό της μαγειρικής φυτό άνηθον το βαρύοσμον, αρχ. Ελλ. “άνηθον” ή “άνησον - σχετ. μάλαθρο (β.λ.).

αντίδι το: λαχανικό του γένους κιχώριον, το κιχώριον το ενδύβιον, που είναι είδος ραδικιού (β.λ.), αρχ. Ελλ. “έντυβος”, “σέρις”, “ίντυβος”, από όπου και το όνομα.

αντράκλα η: το γνωστό λαχανικό που ονομάζεται πορτουλάκα η λαχανώδης, κοινώς γλιστρίδα (β.λ.), αρχ. Ελλ. “ανδράχνη”, από όπου και το όνομά του. Θεωρείται ότι έχει ανθελμινθικές ιδιότητες, δηλ. κατά των λεβίδων (σκωλήκων των εντέρων).

απήγανο το: η πολυετής πόα των ξηρών εδαφών πήγανον η άρμαλα, αλλιώς ρυτή η βαρίοσμος, αρχ. Ελλ. “πήγανον”, που είναι βαφικό και φαρμακευτικό φυτό, χρήσιμο κατά του σκώρου και άλλων ζωνφιών, καθώς και για τα παράσιτα των εντέρων.

αρακάς ο: το φυτό πίσον το εδώδιμον, της οικ. ψυχανθή, αρχ. Ελλ. “άρακος”, “άραχος”, “πίσον” - σχετ. μπιζέλι (β.λ.).

αρμένι το: γενικώς οι μικρές όμορφες μαργαρίτες (β.λ.), και ειδικώς η ανθεμίσ η χία, που είναι το είδος αγριομαργαρίτας, με άοσμα λευκά άνθη, κίτρινα στο μέσον τους, ζιζάνιο των σιτιρών. Στα αρχ. Ελλ. “άρμενος” (=ευχάριστος), οπότε **ευάρεστο** σημαίνει το όνομά του.

άρτσια μούρτσια τα: είδος φαγώσιμων μανιταριών του βουνού ελαφρώς μυρωδάτων. Η λέξη σημαίνει ό,τι και το αρχ. Ελλ. “άρμενοι αμανίται”, δηλ. ευάρεστα μανιτάρια, εκ του “άρω” ή “αραρίσκω” (=αρέσκω, ευαρεστώ, είμαι ευχάριστος) και μούρτσια (β.λ.).

ασημοχόρταρο το: και **ασημόχορτο** -η φίλυδρη πόα ιππουρίς η κοινή, κοινώς πολυκόμπι, με σπονδυλωτό κούφιο βλαστό και γραμμοειδή φύλλα, αρχ. Ελλ. “ίππουρις”, δηλ. αλογοσουρά. Ωριμο έχει χρώμα σταχτοπράσινο, εξού και η ονομασία του. Αλλού έτσι ονομάζουν κάποια είδη του γένους πολύκομβον.

ασπράγκαθο το: το φυτό πίκνομον το άκαρνα, που είναι θάμνος πολύ αγκαθωτός, με λευκίζοντα φλοιό και ασπροκόκκινα άνθη, αρχ. Ελλ. “άκαρνα” και “άκανθα η λευκή”.

ασφάκα η: και **σφακίδι** - το φυτό φλομίσ η θαμνώδης, που είναι φρύγανο πολύκλαδο και εριώδες, σπάνιο στα πολύ ορεινά, το αρχ. Ελλ. “φλομίσ” ή “φλόμος”. Η ονομασία προέκυψε απ’ το φρυγανώδες φυτό σαλβία η τρίβολος, αρχ. Ελλ. “ελελίφασκος”, κοινώς αλισφακιά ή φασκομηλιά (β.λ.) ή σφακιά, και τελικώς ασφάκα, λόγω ομοιότητας.

άφκος ο: τα κτηνοτροφικά φυτά πίσον το αρουραίον και πίσον το ήμερον, της τάξης χεδρωπά, με μικρά ιώδη άνθη, όμοια με βίκο (β.λ.). Η λέξη εκ του αρχ. Ελλ. “αφάκη” (=είδος οσπρίου, βικίον).

αχλαδιά η: το οπωροφόρο πύρος η ήμερος, αλλιώς απιδέα η ήμερος, αρχ. Ελλ. “άπιος” και “απιδέα”.

αχριάνος ο: και **χριάν(ι)** -το φυτό κοχλιαρίς το αρμοράκιον, κοινώς χρένος και παλ. Σλ. hrjen, με καυτερές ρίζες, απ’ τις οποίες παρασκευάζεται ερεθιστικό άρτυμα και αφέψημα που διεγείρει τον μεταβολισμό. Στα Λατ. acer-acris (=δριμύς, στυφός, αψύς), οπότε το όνομα σημαίνει αψύ.

Συνεχίζεται

Οι φίλοι μας γράφουν!

Αγαππτέ κύριε Τουφίδη,

Με συγχωρείς που πήρα το θάρρος να σου γράψω Δεν με ξέρεις, αλλά εγώ σε ξέρω από το περιοδικό “Κόνιτσα”. Σε θεωρώ έναν άνθρωπο δικό μου, από αυτά που γράφεις στο περιοδικό. Αγαπώ τόσο πολύ την “Κόνιτσα”, που όταν την πάρω στα χέρια μου αισθάνομαι τόση χαρά σαν να κέρδισα ένα λαχείο. Είμαι γραμμένη συνδρομήτρια από τις πρώτες. Με είχε γράψει ο συγχωρεμένος Νικόλαος Γιάκας, ιατρός Παδιώτης, ένας πολύ καλός οικογενειακός φίλος και πατριώτης.

Τον ήξερα από τη Δράμα, ερχόταν στο γείτονά μου τον Γιώτη Λιόντα. Είχε και ένα αδελφό Γιάκα στη Δράμα και θυμάμαι, νεαροί τότε, όλοι τραγουδούσαν κάτι ωραία ηπειρώτικα τραγούδια που με γέμιζαν χαρά, επειδή και η δική μου μάνα ήταν από τις Πάδες (της οικογένειας Μητράκη).

Αγαππτέ κύριε Τουφίδη, σου ταχυδρόμησα εξήντα χιλιάδες (60.000) δραχμές, από τις οποίες τις 50.000 δρχ. θα τις δώσεις στο Γηροκομείο της Κόνιτσας και τις 10.000 δρχ. στο περιοδικό μας στη μνήμη του Νικολάου Σίμου από τις Πάδες, που σκοτώθηκε μεταξύ Πάδες και Άρματα πρό τριετίας.

Αυτό το παλικάρι δεν θα το ξεχάσω ως το θάνατό μου. Ήταν ένα παιδί δυσεύρετο.

Είμαι μία γιαγιά 96 χρόνων. Τώρα πύχασε η ψυχή μου που τα λεφτά αυτά θα πάνε εκεί που πρέπει να πάνε και να με συγχωρείς και πάλι που σε zalίζω για την καλοσύνη που κάνεις.

Εύχομαι να δίνει ο Θεός σε σένα και την οικογένειά σου.

Καλή υγεία.

Σε χαιρετώ

Γεωργία Μπούζιου και Βέρα

Η ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ ΚΑΙ Τ' ΑΗΘΟΝΙ

Κάποτε, στους περασμένους καιρούς, τ' αηδόνη τραγουδούσε γλυκόλαλα κοντά στους ανθρώπους τις ώρες που φωτούσε ο ήλιος στον ουρανό, κι ήταν τότε ο τόπος του γλυκός κι οι μελωδίες του χαρούμενες, όμως κάποια μέρα έχασε το ταίρι του και ανήσυχο και βαριά βαλτωμένο βάλθηκε παντού να το αναζητά.

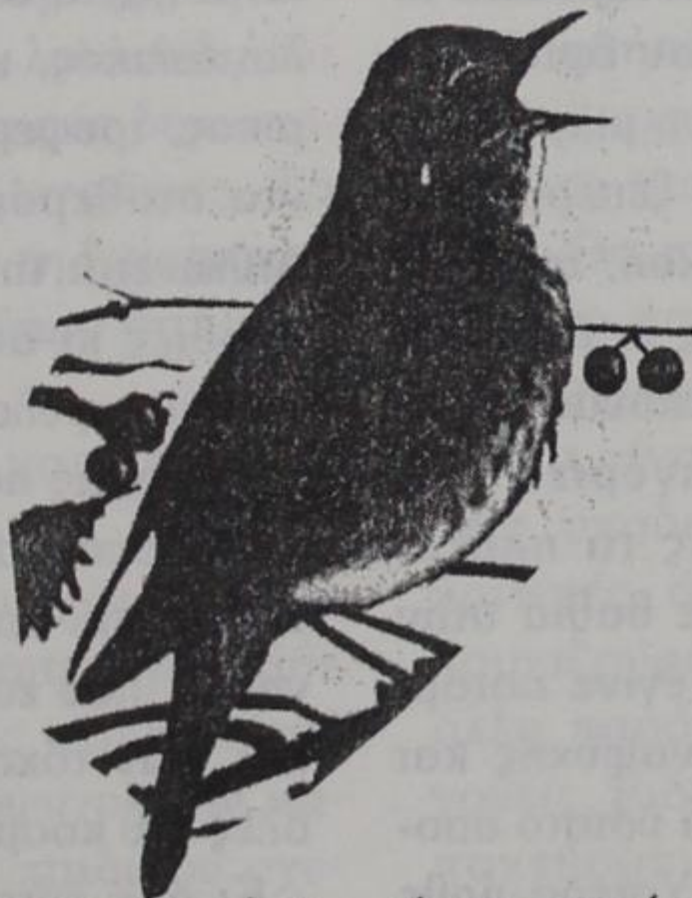
Πέταξε πάνω απ' όλα τα γνωστά του περάσματα, ξανοίχτηκε στα δάση και στους κάμπους, κώθηκε μέσα στα βαθίσκια φαραγγια και στις πυκνές λαγκαδιές, αυλάκωσε ρέματα κι ακροποταμιές. Του κάκου, όμως. Αργά, στο γέρμα του ήλιου και πριν πλακώσει το σούρουπο, βρέθηκε κοντά σ' ένα παράξενο φυτό, κάτι σα δέντρο και σύθαμνο, με πυκνή φυλλωσιά και πολλά όμορφα κι ευωδιαστά λουλούδια. Η θωριά και τα μύρα του το μαγνήτισαν και μια ιδέα γλυκιά κι ελπιδοφόρα άστραψε ξαφνικά στο μυαλό του: ποιά άλλη ομορφιά στον κόσμο θα μπορούσε να ξεμυαλίσει το ταίρι του και να το τραβήξει από κοντά του; Κι άρχισε να ψάχνει, χωρίς ανάσα, επίμονα το παράξενο φυτό. Φύλλο-φύλλο, κλαδί-κλαδί κι ως το τελευταίο άνθος του. Όμως, δεν ήταν της μοίρας να ξανάβρει το ταίρι του.

Το ταίρι μου χάθηκε! Δεν υπάρχει κανένα άλλο μέρος στη γη, που θα μπορούσε να το κρατήσει μακριά μου! είπε με τη μελωδική του γλώσσα, λυπημένα, κι όλα γύρω σκυθρώπασαν, κι η υποψία παραχώρησε τη θέση της στη βεβαιότητα.

Ήταν η ώρα που προχωρούσε το σούρουπο και το σκοτάδι άρχιζε να πέφτει σε ολοένα και πιο βαθιούς κυματισμούς. Έτσι, με όση δύναμη του απόμεινε, συλλώθηκε πάνω σ' ένα κλωνί κι άρχισε, κελαϊδιστά, να θρηνεί το χαμό του.

Στην αρχή σιγανά κι απαλά, σ' ένα μακρόσυρτο, θλιμμένο σκοπό, σαν απαλό κρούξιμο λύρας. Κι όσο προχωρούσε η ώρα δυνάμωνε και γίνονταν πένθιμη συμφωνία, γεμάτη πόνο και σπαραγμό. Κι αποκαμωμένο όπως

ήταν, ακούμπησε το στήθος στο κλωνί. Εκεί βρέθηκε σκληρό και αγριεμένο το αγκάθι. Τρύπησε και μπήκε στη σάρκα του κι έτρεξε μαυρισμένο απ' τον πόνο το αίμα. Κι η καρδιά του βρήκε ξαλάφρωση. Κι ύψωσε το τραγούδι του, πιο δυνατό και πιο γλυκόλαλο, ξεπέρασε τις δοξαριές απ' τα βιολιά και χύθηκε στα πλάτη του αιθέρα. Αντιλάλησαν τα βουνά κι οι λαγκαδιές, αχολόγησαν οι σπηλιές και

τα φαράγγια. Τ' άκουσε τ' αγέρι και δίπλωσε τα φτέρουγά του. Τ' άκουσαν τα στοιχειά και βουβάθηκαν, τ' άκουσαν τ' αγρίμια και μέρωσαν. Τ' άκουσαν οι ποθοπλανταγμένες ψυχές και ρίγησαν κι οι πονεμένες καρδιές και ράισαν.

Μόνο το σκληρό αγκάθι έμεινε ασυγκίνητο και προχωρούσε ολοένα και πιο βαθιά στην τρυφερή σάρκα. Όμως, ποιός ξέρει, την ώρα εκείνη, που όλα πήραν ψυχή και τα πάντα δονήθηκαν, ίσως και τ' αγκάθι νάνιωσε το σκληρό χρέος του και βάλθηκε να φέρει στο καημένο τ' ανδόνι τη λύτρωση απ' τον αβάσταχτο πόνο του. Προχωρούσε η ώρα και δυνάμωνε κι ανέβαινε πιο ψηλά το τραγούδι κι έτρεχε ασταμάτητα το αίμα απ' την πληγή. Όσπου έφτασε το αγκάθι πάνω στην πονεμένη μικρή καρδιά. Και τότε το τραγούδι ξεπέρασε το σπαραγμό, έσπασε την ακοή, ανέβηκε παν' απ' όλες τις κλίμακες κι έγινε μελωδία υπερκόσμια που χτυπούσε το θόλο τ' ουρανού και ξαναγύριζε και σκόρπαε σ' όλα της γης τα πλάτη. Έστερα τ' αγκάθι χώθηκε βαθιά στην καρδιά. Και το τραγούδι έγινε ποτάμι και βροχή, κυκλώνας πονοψυχής και θύελλα καημόσυρτη, σ' ένα ύστατο αποχαιρετιστήριο ξέσπασμα. Έστερα ήρθε η ώρα που σπάζουν οι χορδές, η ώρα που τσακίζουν τα δοξάρια. Κι έγινε σιωπή θανατερή.

Ήταν η ώρα που η νύχτα υποχωρούσε τρομαγμένη κι έπεφτε το πρώτο φως της αυγής. Η μέρα βρήκε τ' ανδόνι ξεψυχισμένο πάνω στο κλωνί, με τ' αγκάθι χωμένο βαθιά στην καρδιά και το άλικο αίμα ακόμα αχνιστό. Χωρίς το

ταίρι του πως θα μπορούσε να δει το φως, να χαρεί και να τραγουδήσει τις ομορφιές του κόσμου.

Κι ήταν η τριανταφυλλιά που το κράτησε πάνω της τη στερνή του νυχτιά. Κι ήταν τα πανέμορφα άνθη της, που βάφτηκαν με το αίμα του.

Κι έμειναν βαμμένα για πάντα απ' τ' απαλό κοκκινωπό ως το βαθύ άλικο και ως το χρώμα της πορφύρας. Κι από τότε η ανδονολαλιά πήρε τον τόνο του καημού και στάζει από παράπονο. Όλα τα ανδόνια της γης από τότε κλαίνε το χαμό του γενάρχη τους μες από σκοτεινές λαγκαδιές και φαράγγια ανήλιαγα, μόλις η νύχτα απλώσει τα πέπλα της και πριν προβάλλει το φως της μέρας. Κι είναι πάντα ο ίδιος σκοπός: γλυκός μελαγχολικός, καημόσυρτος, παραπονιαρικός, τρυφερός και πονετικός και πάντα σταθερός και γεμάτος απόφαση. Απλώνεται την εποχή που ανοίγουν οι καρδιές κι ακούγεται έντονο το κάλεσμα του φύλου. Σαν όρκος πίστης και αφοσίωσης που ξέρουν, αλίμονο, μόνο τα ανδόνια να κρατούν. Και λέει και ξαναλέει, την ιστορία του μακρινού πρόγονου, που ζούσε μόνο για το ταίρι του και, σαν τόχασε, αρνήθηκε τη ζωή κι όλες του κόσμου τις χαρές.

Κι από τότε οι βαλαντωμένες ψυχές στέλνουν τ' ανδόνια να τραγουδήσουν τον πόνο τους στο παραθύρι κάποιας σκληρής κι άπονης καρδιάς μην τύχει και συγκινηθεί και μαλακώσει κι ανοίξει τα φύλλα της.

Όμως, τα ανδόνια δε λαλούνε σ' όλες τις καρδιές. Κι είναι καρδιές που δεν σκιρτούν σ' ανδονολάλημα!

Πάνος Λαζαρόπουλος

ΠΑΙΔΙΚΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Τα παιδιά ζωγραφίζουν και το παιδικό σχέδιο, απλό σαν παιδική ψυχούλα, αποτυπώνει πάνω στο χαρτί, πράγμα πολύ σημαντικό γι αυτήν. Στην αρχή η μουντζούρα δείχνει την ανάγκη του παιδιού να χειραγωγήσει το υλικό που του προσφέρεται, να παίξει με τα χρώματα, να πειραματιστεί, να δοκιμάσει καινούργιες εμπειρίες, να εκτονωθεί, να χαρεί. Κι ύστερα, σιγά-σιγά και με προσωπική προσπάθεια και βούλησή του, η μουντζούρα θα πάρει μορφή, χρώμα, θα γίνει γραμμή, καμπύλη, σχήμα, ανθρωπάκι, σπιτι, δένδρο, λουλούδι. Το παιδί έχει γίνει ένας μικρός δημιουργός, ένας πρωτόγονος ζωγράφος. Τα σκίτσα θα μας θυμίσουν τη ζωγραφική του προϊστορικού ανθρώπου στα βάθη των σπηλαίων.

Ο συνδυασμός των χρωμάτων, η χρησιμοποίηση του χώρου, η μορφή και το μέγεθος των σχημάτων προσφέρουν μεγάλες ιδιαιτερότητες για κάθε παιδί και πολλές φορές στην ψυχική του διάπλαση. Οι παιδοψυχολόγοι κάνουν ευρεία χρήση του παιδικού σχεδίου στις μελέτες τους.

Πόσοι μεγάλοι και καταξιωμένοι ζωγράφοι δεν προσπάθησαν να κάνουν παιδικά σχέδια αφήνοντας στην άκρη γνώσεις και τεχνικές περισπούδαστες, και ίσως θα λέγαμε προσπαθώντας να αποδεσμευτούν από αυτές και να πιάσουν το μολύβι με χέρι παιδικό.

Το παιδί έχει ανάγκη να ζωγραφίσει πάνω στο χαρτί, να βγάλει ό,τι αγαπάει κι ό,τι φοβάται. Τελειώνοντας τη ζωγραφιά του, θα απελευθερωθεί από ό,τι το βασανίζει, από ό,τι το καταπιέζει. Με ένα ζωγραφισμένο λουλούδι θα προσφέρει άπειρη αγάπη κι ευγνωμοσύνη στους γύρω του, ένα πουλάκι θα του δώσει φτερά να πετάξει, ένα φοβερό τέρας θα το κάνει να νοιώσει ακίνητο και δυνατό.

Ο ρόλος των γονιών και των παιδαγωγών σ' αυτό το λυτρωτικό παιχνίδι είναι σημαντικός. Και οι δυο μπορούν να βοηθήσουν εξ ίσου αποτελεσματικά ενθαρρύνοντας και επιβραβεύοντας το παιδί σε κάθε του προσπάθεια. Θα πρέπει όμως να προσεχτεί ώστε το παιδί να εκφράζεται ελεύθερα στο χαρτί, μιας και το μπορεί, χωρίς να γίνονται λαθεμένες παρεμβάσεις, υποδείξεις και αποθαρρυντικές κριτικές, όπως π.χ. Τι είναι αυτή η μουντζούρα, ποτέ δεν θα μάθεις και άλλα παρόμοια που λένε συνήθως οι γονείς. Ειδικότερα για τα νήπια, αν αποκτήσουν θετική και δημιουργική σχέση με τα πρώτα υλικά της μάθησης (χρώματα και χαρτί) θα έχουν θέσει γερά θεμέλια στο πολύπλοκο οικοδόμημα της αγωγής τους και στη δυναμική ενσωμάτωσή τους στο κοινωνικό σύνολο.

Πασχάλη Αγνή
Νηπιαγωγείο Δάφνης-Αχαΐας

ΕΞΩΦΥΛΛΟ

Βόρεια πλευρά Αναγνωστοπούλειου Σχολής από πίνακα του ζωγράφου Ζήκου Δέδου, ο οποίος ως γνωστόν κατάγεται, από τον Πύργο (Στράτσιανη). Ο Ζήκος Δέδος πέρα από τις λαμπρές σπουδές έχει να επιδείξει και πλούσιο ζωγραφικό έργο.

* * *

- 1974-1977: Σπουδές στο εργαστήριο του Δ. Κοντού
1980-1984: Σπουδές στην Ακαδημία Καλών Τεχνών "Brera" Μιλάνο - Ιταλία.
1988-1990: Ελεύθερες σπουδές στο τμήμα Οπικών και Πλαστικών τεχνών του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου Γαλλία.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Ατομικές:

- 1993 Γκαλερί της Έρσης, Αθήνα
1994 Bosch Galerie, Αθήνα
1995 "Αμυμώνη", Ιωάννινα
1995 Γκαλερί της Έρσης, Αθήνα
1996 Γκαλερί "ΠΡΙΣΜΑ", Λειβαδιά
1997 Γκαλερί της Έρσης, Αθήνα

Ομαδικές:

- 1981 "Αναζητήσεις στη "Brera"
Πνευματικ. Κέντρο Sesto San Giovanni, Μιλάνο
1982 Βραβείο "Brera" και συμμετοχή στη Γκαλερί "Vinciana", Μιλάνο
1983 Γκαλερί "Punto Sette", Busto Arsizio, Ιταλία
1988 Γκαλερί ΣΥΝ, Αθήνα
1988 Έκθεση Ζωγραφικής - Χαρακτικής
Ένωση Σοβιετικών Καλλιτεχνών, Μόσχα
1988 Έκθεση σύγχρονης Ελληνικής Τέχνης στην Πύλη Αμμόχωστου και τη Λευκωσία, Κύπρος
1989 Έκθεση στη Sala Gemito, Νεάπολη - Ιταλία
1993 Β' Πανελλήνιο Συνέδριο για τα Μ.Μ.Ε. στο Ζάππειο, Αθήνα
1995 Οι Νεοέλληνες Ζωγράφοι και η παραδοσιακή αρχιτεκτονική - ΑΕΝΑΟΝ, Αθήνα
1996 "Τρένα - σταθμοί, ορίζοντες" Γκαλερί της ΕΡΣΗΣ, Αθήνα
1996 Σχέδια, πινακοθήκη Κουβουτσάκη, Κηφισιά

Το 1987 συμμετείχε και αρθρογραφεί στην έκδοση του καλλιτεχνικού περιοδικού 70x100. Κριτικές για το έργο του έχουν γράψει ο Ακαδημαϊκός Χρυσανθος Χρήστου με την ευκαιρία της ατομικής έκθεσης του καλλιτέχνη στην "BOSCH" το 1993 και η Ντόρα Ηλιοπούλου Ρογκάν στο περιοδικό LIVING, τεύχος Σεπτεμβρίου 1995.

Τα κορακίστικα

Στα παλιά χρόνια, γύρω στα 1937, άκουσα κάποια μέρα μια γεπόνισσα, να λέει πάνω από τον κοντό μαντρότοιχο στην αείμνηστη μάνα μου: Μωκορήκη εκελάκα δώκο, μακα σου κου πώκο κάκα τίκι. απάντητη: Τικι θέκε λεις κισ μωκορήκη; (ερμηνεία)

Μωρή έλα εδώ να σου πω κάτι. Τι θέλεις μωρή; Είχε δημιουργηθεί τότε η ανάγκη, να βρουν οι γυναίκες προπαπτός, ένα γλωσσικό τρόπο να συνεννοούνται χωρίς να τους αντιλαμβάνονται οι άλλοι.

Δεν θυμάμαι αν αυτό είχε γενικευθεί και σ' άλλα χωριά. Στο δικό μου πάντως, το Μολυβδοσκεπάστο, είχε αρκετή διάδοση, κυρίως μεταξύ των γυναικών. Τότε ήταν ο κόσμος πολύ πίσω. Στα ήθη, στα έθιμα, στις κοινωνικές συναναστροφές. Ήταν πολύ φτώχεια, μπορώ να πω εδώ "με το σακκί" που λένε. Και πάντα κάνουμε λόγο για τότε.

Θυμάμαι μάλιστα σε κάποιες ονομασίες έκοβαν το μικρό-μικρό λουκούμι που κερνούσαν σε δυό κομμάτια και ακόμη, δεν κερνούσαν τα μικρά παιδιά.

Σκεφθείτε, τι φτώχεια ήταν. Και δεν ομιλώ εδώ για την κατοχική περίοδο 40-1949, γιατί ίσως θα το επέβαλαν αυτό οι πολεμικές καιρικές καταστάσεις.

Η υποψία και οι υπόνοιες στα φτωχά χρόνια θριάμβευουν μεταξύ των συνανθρώπων.

Γιατί όμως είχαν εμπνευσθεί αυτό το γλωσσικό ιδίωμα και όχι κάποιο άλλο; Απλά, κατά τη γνώμη μου, ήταν το πιο εύκολο. Δηλαδή. Κολλούσες στη συλλαβή ένα κο-κ-κε, κλπ. και έδινες, άγνωστη

μορφή και προέλευση στη λέξη.

Διηγούμαι καμμιά φορά στα μικρά μου εγγονάκια ιστορίες από την κατοχή. Αδύνατο να με πιστέψουν. Τα θεωρούν όλα παραμύθια. Είναι δυνατόν στη σημερινή χλιδή και παραλυσία που ζούμε, να διαννοηθούν ότι περάσαμε μέρες πείνας, ανέχειας και φρίκης, τη στιγμή που περνάν πλουσιοπάροχα; Αδύνατον! Και αρχίσαμε από τα "κορακίστικα", που επί τέλους δεν θεωρείται και κάνα σπουδαίο πράγμα αυτό.

Τι κάνει όμως σήμερα η Τηλεόραση, προπαντός στα παιδιά! Με κάθε αχαλίνωτο που προβάλλει, μοιραία δηλητηριάζει τις μικρές ψυχούλες και σου λένε με το παραμικρό: "αϊ παράταμε".

Μπορεί κανείς να προβλέψει αβίαστα τελείως την κατάντια μας, ποιά θα είναι: όλεθρος και καταστροφή στα πάντα.

Και προσπαθούν οι κάθε συνετοί γονείς να διδάξουν καλούς τρόπους στα παιδιά τους. Έλα, που στο δρόμο που πάνε για το σχολείο, ακούν τις χίλιες δυο ανδίες από τους συμμαθητές τους, οι οποίοι βλέπουν με τις ώρες TV. Καλότυχοι εκείνοι που προσεύχονται για το καλό των παιδιών τους.

Αλλά, αυτοί, δυστυχώς είναι μετρημένοι, είναι λίγοι. Τι κάνει η Πολιτεία μας, η Εκκλησία, ή τα σχολεία μας; Αρκετά κάνουν όλοι. Το ξύλο όμως στράβωσε και δεν ισιώνει εύκολα.

Λένε κάποιοι: Κάντε υπομονή γονείς και ο Θεός θα δώσει κάποια λύση. Πολύ σωστά. Έλα, που μείς δεν έχουμε υπομονή, γιατί τα ήθη εκτραχύνονται διαρκώς και καθημερινά στενοχωρού-

μεθα πολύ.

Ζητάμε πάντα το έλεος του Θεού.

Ακούω διαρκώς ομιλίες από πολιτικούς ή διαφόρους είτε στην TV είτε στο Ραδιόφωνο. Μα ούτε ένας δεν είπε μέχρι τώρα: Με τη βοήθεια του Θεού, ή έχει ο Θεός... και θα βελτιωθούν τα πράγματα. Κυριαρχεί ύλη και μόνο ύλη. Το πνεύμα άστο. Καλά καθεύδει υπό μανδραγόραν και υπνώττει τον νήδυμον! Ποιά χώρα πρόκοψε, όταν έφθασε σ' αυτό το χάος! Αν διαβάσει κανείς ιστορία, θα ιδεί, ότι ούτε καν αναφέρονται σήμερα έθνη, που ήκμασαν στο περελθόν! Πάντα σκιά και σποδός (στά-

χτη).

Και τα "κορακίστικα" τα πήρα σαν αφορμή, γιατί ο απώτερος σκοπός μου είναι να επισημάνω τον κώδωνα του κινδύνου σ' αυτό το ρευστό και μάταιο κόσμο που ζούμε, για να διορθώσουμε τα βήματά μας, εάν ακόμη, ενδιαφερόμεθα για τη ζωή μας.

Πάντως σήμερα, σχεδόν σπάνια ακούς στο δρόμο να λένε καλημέρα, ο ένας στον άλλον. Παγερή αδιαφορία, ώστε να διερωτάται κανείς αν ζούμε σήμερα σε χριστιανική κοινωνία ή στη ζούγκλα του Αμαζονίου.

Αχιλλεύς Γ. Κολλιός

Π Ω Λ Ε Ι Τ Α Ι

Το τριώροφο κτίριο που στεγάζεται το Αστυνομικό Τμήμα Κονίτισης, πλήρως ανακαινισμένο και εκσυγχρονισμένο.

Εμβαδόν κτιρίου 380 τετρ. μέτρα.

Εμβαδόν οικοπέδου 1.300 τετρ. μέτρα.

Συντελεστής δομήσεως 0.80.

Οικοδομούνται συνολικά 1.040 τετρ. μέτρα συν τα ημιυπόγεια.

Πληροφορίες:

Τηλ. **01-7517136, 01-7525301**

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΞΕΝΩΝΕΣ

ΜΟΛΙΣΤΑΣ

ΕΥΑΓ. ΣΕΡΙΦΗΣ

ΤΗΛ: 0655 - 23743

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΟΓΚΟΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Ερμού 73 - Πλατεία Αγ. Σοφίας

Τηλ. 269342 - Θεσ/νίκη.

- 1880 - Το χωριό μου στην αρχοντιά

Γράφει ο Βαγγέλης Βουρδούκας

Αν και πέρασαν 33 χρόνια, φύγαν οι αγάδες και ήρθαν οι ραγιάδες. Τα κανόνισαν όλα στα μέτρα τους.

Μετρούσαν οι σακούλες. Αυτό σήμερα είναι απαράδεκτο, όσοι έρχονται στη ζωή βρίσκουν τσάντες και πορτοφόλια, ενώ την εποχή εκείνη πλούσιοι και φτωχοί είχαν τις σακούλες, με σπάγγο κρέμονταν από το λαιμό και τσέπη μέσα στην εσωτερική φανέλα και ήταν σίγουροι και ποτέ δεν έχασε κανένας χρήματα. Ο πατέρας μου πέθανε το 1982, 86 χρόνων ποτέ δεν είχε πορτοφόλι. Το Πεκλάρι από το 1850 το μισό χωριό ήταν στη Βλαχιά - Ρουμανία, από το 1890 άρχισε η ανοικοδόμηση. Σπίτια διώροφα και τριώροφα, εκμεταλλεύτηκαν τη γη άνοιξαν χωράφια που ήταν χέρσα. Φύτεψαν κλήματα και οπωροφόρα δέντρα. Δεν φτάναν τα σπίτια και οι περιουσίες, είχαν και από ένα κοπάδι γίδια. Το 1914 γύρισε ο μεγάλος ευεργέτης Γεώργιος Καραγιάννης, που δεν μπορεί κανένας να υπολογίσει πόσα χρήματα είχε φέρει.

Από το 1900, σπίτι τριώροφο, παραμένει και σήμερα το αρχοντικό των Καραγιανναίων. 1903 το πέτρινο γεφύρι στο Αν-Νικόλα και το άλλο γεφύρι στο Μπούσι. Το 1906 έμεινε γέφυρα Καραγιάννη. 1911 την εκκλησία και τις βρύσες στο σχολείο και απ' έξω απ' το σπίτι του και αυτό ήταν το πιο σημαντικό, γιατί το σχολείο ήταν 25 χρόνια πριν που

πίναν νερό τα παιδιά στη μια και μοναδική τη Τζιόλα που είχε ο κάτω Μαχαλάς. Το 1914 έφτιαξε την εκκλησία του Αν-Νικόλα, το τελευταίο έργο του. 1931 κληρονόμος του η ανηψιά του Δημητρούλα Καραγιάννη, και ο Γιώργο - Κίτσιος, με σπίτι περιουσία και χρήματα ούτε λίγα, ούτε πολλά.

800 χιλιάρικα. 1933 πέθανε η κηδεία του έγινε δεσποτική. Τα χρόνια περνάνε και ο ευεργέτης μας ξεχάστηκε. Τα οστά του μπήκαν στη σακούλα και στο κοιμητήριο. Εγώ ήμουν 10 χρόνων στην κηδεία του. Ήμουν στην κηδεία του με το ξεφτέρι. Τα χρόνια περνάνε. Το 1938, το πρώτο μου ταξίδι στη Δράμα. Εργατάκι η ζωή μου άλλαξε. Είδα την κοινωνία και το μυαλό μου έφυγε από την μονότονη ζωή του χωριού. Στο σχολείο στην ιστορία ήμουν πρώτος και όλους τους ευεργέτες τους ήξερα στο μυαλό μου.

Οι ευεργέτες δώσανε, φτιάξανε, ζήσανε, πεθάνανε και τέλος έμεινε το όνομά τους στα χαρτιά.

Όταν έφυγα απ' το χωριό είδα σε πόλεις και χωριά προτομές ευεργετών - δωρητών, διαπίστωση ότι είναι αθάνατο. Φαίνονται αθάνατοι αιώνια. Θα αναφερθώ λίγο στο Γιώργο Σταύρο από τα Γραμμενοχώρια. Ορφανό παιδί έφυγε στα Γιάννενα. Ταξίδεψε, με λίγα λόγια γύρισε στην Ελλάδα Τραπεζίτης.

Εθνική Τράπεζα της Ελλάδας. Η αμοιβή του ήταν για 100 χρόνια το κε-

φάλι του πάνω στα χρήματα, 1846-1946. Τα χρήματα άλλαξαν, η φωτογραφία του μένει ακίνητη 150 χρόνια τώρα. Έτσι έκανε αγαππτε αναγνώση και ο Γεώργιος Καραγιάννης για το Πεκλάρι και τα χωριά της Λάκκας που πολλές φορές μέναν στα Καλύβια στο Μπούσι 2 χιλιόμετρα έξω από την Κόνιτσα και περίμεναν να κοπάσει το νερό να περάσουν.

Γύρω στο 1960, ο μακαρίτης Λάμπρος Τζίκας, γνωστός στην Κόνιτσα Κουρέας που έκανε και το φωτογράφο έχει φωτογραφίσει όλο το χωριό με όλες τις τοποθεσίες. Σε μια γιορτή, που έτυχα στο χωριό του Αϊ Κωνσταντίνου, πήγαμε επίσκεψη παρέα. Σε συζήτηση για το Γιώργο Καραγιάννη διαπίστωσα ότι οι νεώτεροι δεν γνωρίζουν ποιός έφτιαξε τη βρύση.

Εμείς οι μεγάλοι τι κάναμε για να φαίνεται ο ευεργέτης; Τίποτα!

Τα κόκαλά του μπήκαν στη σακούλα, παρέα με τους άλλους. Εκείνη τη στιγμή ζήτησα μια φωτογραφία από το

Γιώργο Κίτσιο. Την έδωσα στο Λάμπρο, την έκανε μεγάλη και βρίσκεται τώρα στο Κοινοτικό Γραφείο. Και ύστερα στην Κόνιτσα ο Λίας Δήμος έκανε το μαρμάρινο κουτί, μπαίνοντας στην πόρτα δεξιά του Αϊ-Νικόλα.

“Ένταύθα κείται ο Μεγάλος Ευεργέτης Γεώργιος Δ. Καραγιάννης. Απεβίωσε το 1933” αν και αργά ο ευεργέτης φαίνεται και εκεί τον βλέπουμε και δεν τον ξεχνάμε ποτέ. Αιώνια η μνήμη του

Γενάρης 1998

Βαγγέλης Βουρδούκας

Σημείωση:

Ο Μεγάλος μας Ευεργέτης έσωσε το Πεκλάρι. Η εκκλησία, η Κοινότητα, ο πολιτιστικός Σύλλογος, η Αδελφότητα, οι Πεκλαρίτες τι έκαναν γι' αυτόν;

Είναι καιρός νομίζω, η προτομή του Μεγάλου μας ευεργέτη να στηθεί στην πλατεία του χωριού.

ΛΕΣΧΗ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΚΕ.Φ.Ο ΚΟΝΙΤΣΑΣ

- Η Λέσχη ηλικιωμένων του ΚΕ.Φ.Ο ΚΟΝΙΤΣΑΣ συνεχίζοντας τις διάφορες δραστηριότητες, μετά από συνεδρίαση του Προεδρείου, αποφάσισε κατά τις ημέρες της Μεγάλης Εβδομάδας να επισκεφθεί αντιπροσωπεία των μελών, ακριτικά φυλάκια του 583 Τάγματος Πεζικού με σκοπό να δώσει στους ακρίτες φαντάρους δώρα και να τους ευχηθεί χρόνια πολλά.

Οι ηλικιωμένοι για άλλη μια φορά απέδειξαν ότι είναι κοντά σε όποιον τους χρειαστεί, συμβάλλοντας τόσο οικονομικά, όσο και ηθικά.

Τα φυλάκια που επισκέφθηκαν είναι: Το φυλάκιο της Ακρικτικής Κοινότητας Μολυβδοσκεπάστου, το φυλάκιο Καλόβρυσης και το φυλάκιο Πληκατίου.

Επισκέφθηκαν δε και την Ιερά Μονή Μολυβδοσκεπάστου.

- Η ομάδα γυναικών της Λέσχης έφτιαξε Πασχαλινά καλάθια και επισκέφθηκαν τις αρχές του τόπου δίνοντας ευχές για ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ.

Η Λέσχη ηλικιωμένων εύχεται σε όλους τους αναγνώστες του Περιοδικού ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ και ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ

Από το ΚΕ.Φ.Ο.

ΜΙΑ ΑΞΙΕΠΑΙΝΗ ΠΡΑΞΗ

Το κάθε χωριό έχει κάτι να καμαρώσει. Ή μιά ράχη, ή κανα εξωκλήσι, ή καμιά κρυόβρυσση. Το χωριό μου η ΟΞΥΑ, χωρίς να θέλω να το παινέψω, έχει όλες αυτές τις χάρες. Έτσι και βγείς στη ράχη της Αη Παρασκευής, χορταίνει το μάτι σου ν' αγναντεύεις το μπουγάζι ως την Κόνιτσα, ίσα με τον Αη-Λιά της Φούρκας. Αν βγεις στον Αη Λιά, στον Αμάραντο, ή στην κοκκινόπετρα, τότε είναι που βλέπεις όλον τον κόσμο. Αν πάλι πας ως την Αγιά Τριάδα, από εκεί βλέπεις την κοιλάδα του Σαραντάπορου, σ' όλο της το μεγαλείο. Τώρα όσο για κρυόβρυσες, οι βρύσες στον Ποστόλη, στα μισά τα κανάλια και στον Αη Λιά, σ' όποια κι αν πας θα πίνεις κρύο νερό και δε θα χορταίνεις.

Μα η βρύση που ξεχωρίζει απ' όλες τις άλλες, είναι το "Βρωμονέρι". Το νερό αυτής της βρύσης έχει τα δικά του χαρακτηριστικά. Έχει μια μυρωδιά σαν κλούβιο αυγό. Θυμάμαι τα προπολεμικά χρόνια, οι γιατροί συνιστούσαν σε αρρώστους νάρχονται να παίρνουν νερό απ' το "Βρωμονέρι". Είναι αλήθεια ότι εμείς δεν κάναμε ξεχωριστά ειδικές αναλύσεις για να ξέρουμε τις θεραπευτικές του ιδιότητες. Όσο για εμάς, ήταν αδύνατο να βγαίνουμε έξω από το χωριό και να μη πηγαίνουμε στο "Βρωμονέρι". Όταν ερχόμασταν απ' το ταξίδι, πηγαίναμε σαν να προσκυνήσουμε, Τρώγαμε ένα

κομμάτι ψωμί και τυρί, και μια ντομάτα. Φυσικά τα τελευταία χρόνια στο ψωμοτύρι προστέθηκε η κρεατοκονσέρβα με το τσίπουρο και το ούζο 12.

Εκτός απ' το ιδιότυπο νερό του, μας τραβούσε και η τοποθεσία, αλλά έπρεπε να διαμορφωθεί ο χώρος.

Πριν από κάμποσα χρόνια είχαμε πάει καμπόσοι εκεί κι ο καθένας έλεγε τη γνώμη του για τη διαμόρφωση του χώρου. Είχαμε καταλήξει σε καλά συμπεράσματα, είχαμε κάνει και σχέδια, αλλά παραπέρα δεν προχωρήσαμε. Είχε γίνει έρανος, δηλ. είχαν εξασφαλιστεί και τα οικονομικά για να γίνει ό,τι χρειαζόνταν αλλά εκεί σταματήσαμε.

Μπήκαν άλλες δουλειές για να γίνουν και το "βρωμονέρι" ξεχάστηκε. Χρειαζόνταν να πάρει κάποιος την πρωτοβουλία και να που βρέθηκε ο καλός χωριανός μας ο Νάσιο Ζούκας που το πήρε κατάκαρδα να αλλάξει την όψη στο "βρωμονέρι" κι από βρύση κλειστή με βατσινιές και αγριάγκαθα να γίνει μια μικρή όαση, όπως κι έγινε. Μπροστά αυτός κι από κοντά του ο Νίκος Τσίμας, ο Χρήστος Πορφύρης, ο Γρηγόρης Κυπαρίσσης, ο Κώστας Αθανασόπουλος κι ο Γιώργος Ζούκας, πήγαν εκεί κάμποσες μέρες, "βάλαν το νερό στ' αυλάκι, που λέει η παροιμία κι άλλαξε η όψη του. Για να γίνουν όλ' αυτά χρειάζονται και το χέρι κάποιου μάστορα, που δεν άργη-

σε να βρεθεί. Ο γαμπρός μας και χρυσοχέρης σα μάστορας ο Γιάννης Μπαλτάς απ' την Πυρσόγιαννη κι ο Κώστας Μπιλθικιώτης απ' τη Λαγγάδα, μαζί και το καλό παιδί μας ο Τζίμης δούλεψαν όσες μέρες χρειάζονταν και η όψη στο "βρωμονέρι" άλλαξε. Έγινε ένα όμορφο ξύλινο γεφύρι, χτίστηκαν τοίχοι που χρειάζονταν, μπήκε μια πέτρινη κοπάνα.

Με δυο λόγια άλλαξε η όψη στο "βρωμονέρι" κι ο καθένας που θα πηγαίνει θα ευχαριστιέται μ' αυτά που θα βλέπει ότι έγιναν.

Γι' αυτά χρειάστηκαν υλικά αλλά και δουλειά. Φυσικά τα τσιμέντα τα αγόρασε ο σύλλογος, αλλά το πιο δύσκολο και δυσεύρετο υλικό ήταν οι κατάλληλες πέτρες κι αυτές τις έφεραν με τα αυτοκίνητά τους ο Γιώργο Ζούκας κι ο Κώστας Αθανασόπουλος συνολικά 18 αυτοκίνητα.

Ο αρχιμάστορας Γιάννης Μπαλτάς, όταν είδε το έργο που είχε γίνει, απ' τη χαρά του έβαλε ένα ψητό που δεν το έφαγαν μόνοι τους, αλλά μας κάλεσε να πάμε όλοι κι όσοι από εμάς μπορούσαμε να πάμε, πήγαμε και φάγαμε ψητό.

Γεννάται το ερώτημα: Τελείωσε το έργο; Φυσικά το γομάρι φαγώθηκε, αλλά η ουρά του έμεινε" Δηλαδή η πολλή δουλειά έγινε, αλλά χρειάζεται ακόμη μια καλή εξόρμηση για να τελειώσει.

Εγώ είμαι σίγουρος ότι το "βρωμονέρι" έγινε ένα στολίδι όπως του άξιζε

αλλά κι άλλες δουλειές τέτοιου είδους αν παρουσιαστούν, θα γίνουν.

Καλύτερη εγγύηση γι αυτό είναι η ζωντανή διάθεση όλων των χωριανών μας και ιδιαίτερα των νέων μας που εκδηλώνουν ποικιλότητα την αγάπη τους για το χωριό.

Με πολλή προσοχή λέω ότι από τέτοιου είδους εκδηλώσεις εθελοντικής δουλειάς που θα γίνονται και στο μέλλον γιατί το χωριό έχει πολλές ανάγκες, η αρχή του χωριού όχι μόνον δεν πρέπει να λείπει, αλλά με την παρουσία της να μας φρονιματίζει όλους και όχι να λάμπει με την απουσία της, όσο για το καλό παράδειγμα του Νάσιου Ζούκα, του αξίζει κάθε έπαινος και στον Γιάννη Μπαλτά, χίλια ευχαριστούμε για την πέτρινη κοπάνα που μας δώρισε και την ψημένη προβατίνα που φάγαμε.

Οξυά, *Θανάσης Πορφύρης*

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΜΕΤΑΚΟΜΙΣΕΙΣ

Σε όλη την Ελλάδα, τιμές προσιτές, πακετάρισμα, αμπαλάρισμα. Δωρεάν αποσυνδέσεις - συνδέσεις ηλεκτρικών συσκευών.

ΤΡΟΜΠΟΥΚΗΣ ΣΠΥΡΟΣ

Τηλ. οικ. 4 512904 κιν. 093-458032
Π Ε Ι Ρ Α Ι Α Σ

ΣΧΟΛΙΑ

Μερικοί δρόμοι έξω από την πόλη άρχισαν να “ξευτίζουν” στις άκρες και η άσφαλτος μένει κούφια ώστε να κινδυνεύουν τ’ αυτοκίνητα.

Έτσι κάτω από την Εξοχή π.χ. ή πιο κάτω από το Μαυσωλείο πολλά σημεία είναι επικίνδυνα για τη διέλευση των οχημάτων.

Ακόμα και ο δρομάκος που οδηγεί στο 583 Τ.Π. έχει κάποιες λακούβες. Δεν υπάρχουν, τέλος πάντων, κάποιοι που να μπαλώνουν αυτά τα τραύματα των δρόμων;

- Το σύστημα αναβοσβήματος των λαμπτήρων στην εθνική οδό φαίνεται ότι έχει κάποια βλάβη. Ανάβουν τα φώτα και την ημέρα, ξοδεύοντας άσκοπα το ρεύμα, και πολλές λάμπες δεν ανάβουν καθόλου. Ας φροντίσει κάποια υπηρεσία (η ΔΕΚΕ;) για τη διόρθωση της ανωμαλίας.

- Σ’ αυτό το “Κουρί” θα σταματήσει το βόσκημα των γιδιών και το κόψιμο των δέντρων καμιά φορά;

Δεν βλέπουμε ενδιαφέρον ούτε από το Δήμο, ούτε από το Δασαρχείο!

Σ.Τ.

* * *

Ας το προσέξει ο Δήμος

Όλοι γνωρίζουμε, αγαπητοί μου συμπατριώτες, το μεγάλο πρόβλημα που το δημιουργούμε μόνοι μας, όταν σταθμεύουμε ο κάθε ένας το αυτοκίνητό του όπου του καπνίσει.

Βλέπουμε και πολλούς καταστηματαρχες να παρκάρουν τα αυτοκίνητά τους μπροστά από τα καταστήματά τους, με

αποτέλεσμα να δυσκολεύουν την κυκλοφορία των οχημάτων, αλλά και να γίνεται πιο δύσκολη η διάβαση των πεζών.

Η πόλη μας έχει “πάρκινγκ” στο κέντρο της αγοράς, αλλά οι ευσυνείδητοι οδηγοί είναι πολύ λίγοι και έτσι δημιουργούν το μεγάλο πρόβλημα με το παράνομο παρκάρισμα.

Νομίζω ότι θα πρέπει να προσέξουμε το θέμα αυτό διότι είναι πολύ σοβαρό και δεν είναι τόσο απλό όπως φανταζόμαστε. Είναι καιρός να συμμορφωθούμε, πριν πάθουμε κάποια ζημιά.

Γιαυτό θα πρέπει ο Δήμος να προσέξει και να συνεργαστεί με το τμήμα της Αστυνομίας, ώστε να μπει κάποια τάξη στο θέμα αυτό.

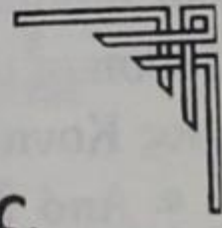
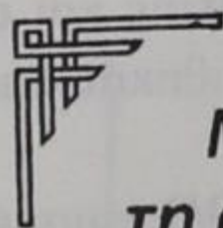
Κλείνοντας θα ήθελα να ζητήσω συγγνώμη από όλους τους οδηγούς που αναφέραμε διότι, όπως γνωρίζουν και αυτοί, δεν έχω καμιά εκθρότητα εναντίον τους και αυτά που γράφω αφορούν το καλό όλων μας.

Εζνεπίδη Λουκάς

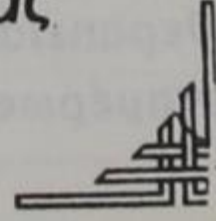
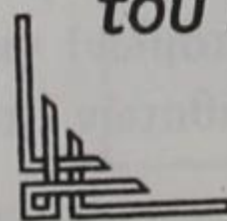
ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Φίλος και συνδρομητής του περιοδικού μας έστειλε από Εθν. Τράπεζα Σταδίου (08ΨΑ) 20.000 δρχ. στο υπ/μα Εθν. Τρ. Κόνιτσας στις 5-5-98. Παρακαλείται να επικοινωνήσει μαζί μας, γιατί δεν σημείωσαμε το όνομά του.

Σ.Ε.

**Μην ξεχνάτε
τη συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας**

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

1/3/1998. Απόκριες.

Με λιγότερη συμμετοχή γιόρτασαν οι Κονισιώτες το φετινό Καρναβάλι. Μετά την εμφάνιση στην πλατεία το απόγευμα, άναψαν το βράδυ στην πάνω και στην κάτω Κόνιτσα οι φωτιές και ο κόσμος διασκέδασε ως αργά. Καρναβάλι έγινε και στο Πεκλάρι καθώς και σε άλλα χωριά.

- Με την ευκαιρία των αποκριάτικων γιορτών είχαμε αρκετούς επισκέπτες στην περιοχή μας.

- Μετά από ξηρασία και καλοκαιρία αρκετών ημερών στις 10/3 έπεσε αρκετή βροχή και χιόνια στα βουνά.

- Το Νομαρχ. Συμβούλιο ενέκρινε την προγραμματική σύμβαση για τις συμβατικές κατοικίες στην Κόνιτσα. Η σύμβαση ΥΠΕΧΩΔΕ και Νομαρχ. Αυτοδιοίκησης Ιωαννίνων είναι 1 δις για την κατασκευή 90 κατοικιών, που θα στεγάσουν άτομα με ειδικές ανάγκες, υπερήλικες κ.α).

- Το βράδυ του Σαββάτου 14/3, η Κρατική Ορχήστρα Ελληνικής μουσικής με διευθυντή το Σταύρο Ξαρχάκο και 13 μέλη (κλαρίνα, κιθάρες ντράμς κ.α) πραγματοποίησε συναυλία στο αμφιθέατρο του Δήμου Κόνιτσας με διασκευές από ελληνικά τραγούδια. Στην κατάμεστη αίθουσα ο μουσικοσυνθέτης και οι μουσικοί του καταχειροκροτήθηκαν από τους Κονισιώτες.

- Από τις 16 μέχρι τις 19/3 επισκέφθηκε την Κόνιτσα η κινητή μονάδα ενημέρωσης "ΠΗΓΑΣΟΣ" του Κέντρου Θεραπείας εξαρτημένων Ατόμων) για ενημέρωση γονέων και μαθητών στο

σοβαρότατο πρόβλημα της νεολαίας μας, τις ναρκωτικές ουσίες.

20/3 Βροχές στα πεδινά και χιόνια στα βουνά.

Στις 24.3 έγιναν στα Σχολεία οι καθιερωμένες ομιλίες, καταθέσεις στεφάνων κ.λ.π.

Στις 25, μέρα της Εθν. Επετείου, μετά την επιμνημόσυνη δέηση τα Σχολεία και τμήμα Στρατού παρήλασαν στην κεντρική Πλατεία της πόλης μπροστά από τις Αρχές.

Την παρέλαση παρακολούθησε και ο βουλευτής του ΠΑΣΟΚ κ. Μαλέσιος. Φετος η μέρα ήταν πολύ άσχημη. Είχε δυνατό αέρα και πολύ κρύο.

Λόγω καιρικών συνθηκών οι μαθητές χόρεψαν στο Δημαρχείο και όχι στην Πλατεία, όπως γινόταν κάθε χρόνο.

Τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε στο αμφιθέατρο του Δήμου ο θεολόγος καθηγητής κ. Χρ. Μήτσιος.

- Δημοπρατήθηκε το έργο "διαμόρφωση -βελτίωση-επέκταση των Κοινοτ. Τουριστικών εγκαταστάσεων ιαματικών λουτρών Αμαράντου, προϋπολογισμού 280 εκατομ. που είναι ενταγμένο στο Αναπτυξιακό πρόγραμμα επαρχίας Κόνιτσας.

- Σε συνεδρίαση της Νομαρχ. Επιτροπής εγκρίθηκαν τα πρακτικά δημοπρασίας για τα έργα που είναι ενταγμένα στο Αναπτυξ. πρόγραμμα Κόνιτσας.

- 1) Δημοτική Αγορά, προϋπολογισμού 634 εκατομ.

- 2) Βελτίωση - ασφαλιτόστρωση οδών προς Πλαγιά-Καστανέα-Λαγκάδα-Δροσοπηγή, προϋπολογισμού 90 εκατομ.

• Με αυτόματο σύστημα κωδωνοκρουσίας εφοδιάστηκε το καμπαναριό του Αγ. Κοσμά στην Κόνιτσα, έτσι αντί να τραβάνε σχοινιά οι νεωκόροι, θα πετάνε κουμπιά κάθε φορά που θα χρειάζεται χτύπημα καμπάνας.

• Στις 22/4 από το παράρτημα Ιωαννίνων της Ελλην. Αντικαρκινικής Εταιρείας πραγματοποιήθηκε ενημερωτική επιστημονική εκδήλωση στην αίθουσα του Συνεδριακού Κέντρου του Δήμου Κόνιτσας με θέμα: "Η πρόληψη και έγκαιρη διάγνωση του καρκίνου ισοδυναμεί με ίαση".

Ομιλητές ήταν οι καθηγητές του πανεπιστημίου Ιωαννίνων:

1) Ι. Χατζής, Καθηγητής Δερματολογίας.

2) Επαμ. Τσιάνος, Καθηγ. Γαστρεντερολογίας

3) Νικ. Σταυρόπουλος, Επ. Καθηγητής Ουρολογίας

4) Ευάγ. Παρασκευαΐδης, επικ. Καθηγητής Μαιευτικής - Γυναικολογίας.

5) Νίκη Αγνάντη, Καθηγ. Παθολογικής Ανατομίας.

Οι ομιλίες τους ήταν πολύ κατατοπιστικές και ικανοποίησαν το ακροατήριο.

Τέτοιες ομιλίες καλά είναι να γίνονται τακτικά, αλλά πρέπει η συμμετοχή του κόσμου να είναι πιο μεγάλη.

• Ο βροχερός καιρός δεν εμπόδιζε τον κόσμο να βγει από τα αστικά κέντρα στις επαρχίες και να γιορτάσει το Πάσχα. Αρκετοί επισκέπτες ήρθαν στην Κόνιτσα και στα χωριά.

• Παρά την κακοκαιρία, και το 583 Τ.Π. στην Κόνιτσα, γιόρτασε με ψητά και κλαρίνα προσφέροντας χαρά στους φαντάρους που έκαναν Πάσχα μακριά από τα σπίτια τους. Σύμφωνα με τα λη-

ξιαρχικά βιβλία του Δήμου Κόνιτσας, το 1997 είχαμε: Γάμους 13. Βαπτίσεις 54. Θανάτους: 20 (οι γεννήσεις είναι δηλωμένες στα Γιάννινα).

• Με την αριθ. 93/13.2.1998 απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών που εκδόθηκε σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, διορίστηκε αιρετό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου ως εκπρόσωπος των εργαζομένων αυτού, ο συμπατριώτης Διευθυντής του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου και Πρόεδρος του Συλλόγου Γαννιαδιωτών "ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΤΑΞΙΑΡΧΑΙ" κ. Γεώργιος Δερμιτζάκης, από το Γανναδιό Κόνιτσας.

• Μεγάλη επιτυχία και πολύ κέφι, έγινε ο χορός του Συνδέσμου Βουρμπιανιτών Θεσσαλονίκης, στις 7 Μάρτη στο κοσμικό κέντρο (ΠΟΥΛΚΑΣ).

Η συμμετοχή των τετρακοσίων περίπου Βουρμπιανιτών και φίλων της Βούρμπιανης από τα γύρω χωριά και η εξαιρετική πράγματι μουσική κομπανία των Βουρμπιανιτών αδελφών, Κώστα, Γιώργου, και Χρήστου Χαλκιά, με τα κλαρίνα τους βοήθησαν να δημιουργηθεί πανζουρλισμός κεφιού και χαράς, που βάσταξε μέχρι τις πρωινές ώρες.

Επίσης πλούσια ήταν και η λαχειοφόρος αγορά.

Αξίζουν πολλά συγχαρητήρια στα μέλη του Δ.Σ. που οργάνωσαν το χορό αυτό

Γεώργιος Ψύλλας.

**ΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ
ROOMS FOR RENT
(500 μ. από την είσοδο στην πόλη)
Με θέρμανση, μπάνιο κλπ.**

ΘΩΜΑΣ ΝΙΤΣΑΣ

Τηλ. 22065

Κ Ο Ι Ν Ω Ν Ι Κ Α

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Στην Κλειδωνιά, ο Θωμάς και η Ευφροσύνη Κολακέ, απόκτησαν στις 3/4 κοριτσάκι.

- Ο Δημήτρης και η Μόνικα Τσιγκούλη απόκτησαν στην Κόνιτσα αγοράκι στις 22/4.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

Ο Γιώργος και η Αρετή Κατή βάπτισαν στις 20/4 το αγοράκι τους στην Κόνιτσα. Όνομα: Απόστολος

- Στις 25/4 στην Κόνιτσα, ο Βαγγέλης και η Ελισάβετ Καραγιάννη βάπτισαν το αγοράκι τους. Όνομα: Λεωνίδας.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Αρραβωνιάστηκαν στην Κόνιτσα ο Θανάσης Α. Κατής και η Παρασκευούλα Ε. Φατέ.

- Στις 3/1 έγιναν οι αρραβώνες του Χαράλαμπου Ζώνη και της Ρούσας Π. Ντεντοπούλου

ΓΑΜΟΙ

Στις 20/4 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Γιώργου Μπαζούκη και της Ελένης Σουρλουκα.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Απεβίωσε στη Θεσ/νίκη, όπου και κηδεύτηκε, ο ΕΥΤΥΧΙΟΣ ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ετών 90, από τον Πωγωνίσκο στις 20 Μαρτίου 98.

Στη μνήμη του, τα παιδιά του Αντώνης και Αριστοκλής

προσφέρουν στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 10.000 δρχ.

- Στη μνήμη του Κώστα Εξάρχου από την Πηγή (Πεκλάρη), έξι μήνες από τον ξαφνικό θάνατό του, η σύζυγός του Αλεξάνδρα και τα παιδιά του Αθανάσιος και Δημήτρης προσφέρουν στο περιοδικό μας το ποσό των 10.000 δρχ.

- Στη μνήμη της θείας τους Ειρήνης Φλώρου-Χειμωνάκη, που έφυγε από τη ζωή σε ηλικία 76 ετών, ο Κώστας και η Γιάννα Μπούσμπουλα προσφέρουν στο περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" το ποσό των 10.000 δρχ.

- Πέθανε στην Αθήνα στις 9 Φεβρουαρίου 1998 ο αξιαγάπητος συμπατριώτης μας αείμνηστος Ευρυπίδης Γεωργίου. Καταγόταν από το Ασημοχώρι Κονίτσης. Έφυγε από το Ασημοχώρι πολύ νέος και εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, όπου εργάστηκε στα ΕΛΤΑ και δημιούργησε μια καλή οικογένεια.

Ήταν άνθρωπος που είχε την αγάπη και την εκτίμηση όλων των Ασημοχωριτών και όλων των συναδέλφων του στα ΕΛ.ΤΑ.

Τον νεκρό αποχαιρέτησε εκ μέρους των συνταξιούχων των ΕΛΤΑ ο κ. Αντώνης Πουλόπουλος.

Αιωνία η μνήμη σου αείμνηστε Ευρυπίδη και ας είναι ελαφρό το χώμα της Αττικής γης που σε σκεπάζει.

Αλέξανδρος Νικολάου

• Έφυγε από κοντά μας ένας αγνός λιπός και απέριπτος συνάδελφος, ο Ευρυπίδης Γεωργίου στις 9 Φεβρουαρίου 1998 και ο αδόκητος χαμός του πλημμύρισε τις καρδιές όλων μας από θλίψη και συγκίνηση.

Ο Ευρυπίδης Γεωργίου ήταν από τους λίγους αγνούς δημοκράτες που αγωνίστηκε στα βουνά της πατρίδας του Ηπείρου με το όπλο στο χέρι σαν μαχητής στις τάξεις της εθνικής αντίστασης και τούτο τον αγώνα τον πλήρωσε με φυλακίσεις και ξυλοδαρμούς.”

Έφτασε στην Αθήνα για αναζήτηση τύχης και έπερα από αγώνες κατάφερε να διοριστεί στα ελληνικά ταχυδρομεία.

Ακαταπόνητος εργάτης στον αμπελώνα της υπηρεσίας, τίμιος, εργατικός, θετικός με καλλιτεχνικά και εκπαιδευτικά ενδιαφέροντα, φιλόστοργος πατέρας και ιδανικός σύζυγος αγωνίστηκε μια ζωή τον αγώνα τον καλό και βάσκανος μοίρα ακριβώς στο σημείο που θα μπορούσε να απολαύσει τους καρπούς των προσπαθειών να ιδεί τα δυο παιδιά του να προοδεύουν η δρυς αυτή της Ηπείρου έπεσε στα 72 χρόνια κτυπημένος από τα πολλά χτυπήματα της επαράτου.

Αιωνία η μνήμη σου Ευρυπίδη και ας είναι ελαφρύ το Απτικό χώμα που για πάντα κάλυψε την γαληνεμένη σου θωριά.

Πουλόπουλος Αντώνης

• Στην Κόνιτσα πέθανε στις 26/2 η Σωτήρα Γαϊτανίδου, ετών 83.

• Στις 14/3 πέθανε στη Λαγκάδα ο Ιωάννης Μπλιθικιώτης, ετών 89.

• Στις 3/3/ πέθανε στην Κόνιτσα ο Σπύρος Δερδέκης, ετών 89.

• Στις 15/3 πέθανε στην Καλλιθέα Κόνιτσας ο Δημήτριος Β. Λάκκας, ετών 72.

• Στις 28/3 πέθανε στην Κόνιτσα η Όλγα Πατέρα, ετών 86.

• Στις 13/4 πέθανε στην Αγ. Παρασκευή η Ευανθία Τζήνα, ετών 66.

• Στις 26/4 πέθανε στα Γιάννινα και κηδεύτηκε στο χωριό της Κεφαλοχώρι η Χαρίκλεια Β. Φασούλη σε ηλικία 88 ετών.

• Στις 25/4 πέθανε στο σπίτι της κόρης της στη Θεοτόκο, η Ελένη, χήρα Αναστ. Ζούκη από την Οξυά και κηδεύτηκε στο χωριό της. Η Ε.Ζ χάρηκε παιδιά, εγγόνια και δισέγγονα και κατάκοιτη τα τελευταία της χρόνια ένιωσε την αγόγκιστη φροντίδα της κόρης της Αφροδίτης ως τη στερνή της πνοή. Έφυγε σε ηλικία 94 ετών και συγγενείς γνωστοί και φίλοι θα θυμούνται τη ζωντάνια και την καλοσύνη της. Τα παιδιά της προσφέρουν στη μνήμη της 10.000 δρχ. στο περιοδικό “ΚΟΝΙΤΣΑ”.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

Την 24η Μαρτίου 1998 πέθανε και κηδεύτηκε στη Θεσσαλονίκη σε ηλικία 84 ετών ο ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Ζ. ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ καταγόμενος από το χωριό ΦΟΥΡΚΑ της Κόνιτσας. Ο αλησμόνητος "Νάσιος" ήταν γόνος παλαιάς πατριαρχικής οικογένειας της Φούρκας. Ήταν άψογος στους τρόπους και την συμπεριφορά, ειλικρινής στις συναλλαγές του ως έμπορος, σοβαρός τίμιος αξιοπρεπής και προπαντός φιλόξενος. Διακρίνετο για το οξύ πνεύμα του και το λεπτό του χιούμορ. Αγαπούσε με πάθος την Ήπειρο και ιδιαίτερα το χωριό του που έζησε τα περισσότερα χρόνια της ζωής του. Διετέλεσε πρόεδρος των Φουρκιωτών της Θεσσαλονίκης με επιτυχία. Είχε την ατυχία να χάσει προ πενταετίας την άξια σύντροφο της ζωής του Φουρκιώτισσα ΝΙΚΗ το γένος Αντρέας Τόνα, γεγονός που του στοίχισε πολύ. Ας είναι ελαφρύ το χώμα της φιλόξενης Θεσσαλονίκης που τον δέχθηκε.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΗΛ. ΚΟΥΚΕΣΙΣ
ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ

Μουλαϊμίδου 5 Ιωάννινα. 1ος όροφος
(Μέγχο Ιατρού ΤΖΟΓΙΑ, Όπισθεν ΟΤΕ)
Τηλ. Ιατρείου 21776, Οικόλιος 77585

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΛΜΙΝΤΕΡΗΣ
ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ

ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 421B
ΠΛ. ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ
ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ. 6390049

RADIO-TAXI
A 84

ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΑΝΕΣΤΗΣ
ΤΗΛ. ΚΕΝΤΡΟΥ

0 9 4 - 6 8 0 6 4 2

ΛΑΡΙΣΑ

ΟΙΚΙΑ ΤΗΛ. 5 5 2 4 2 9

ΜΑΡΙΚΑΓΗ-ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ-ΜΑΤΣΗ

ΜΑΙΕΥΤΗΡ - ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΟΣ - ΟΓΚΟΛΟΓΟΣ
ΔΡ. ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΙΣΑ ΣΤΗΝ ΟΓΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΚΟΛΠΟΣΚΟΠΗΣΗ
ΣΤΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ
* THE BIRMINGHAM AND MIDLAND HOSPITAL FOR WOMEN
BIRMINGHAM ΑΓΓ.ΛΙΑ
ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟΥ "ΛΗΤΩ"

ΔΕΧΕΤΑΙ: ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΕΤΑΡΤΗ - ΠΕΜΠΤΗ 6-8 Μ.Μ. ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΡΑΝΤΙ

ΑΤΡΕΙΟ
ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΥ 2 & ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ
ΓΚ 15126 ΠΕΡΙΟΧΗ Ν. ΛΕΣΒΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
ΤΗΛ. 803152

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

	Δρχ.		
		Χασιώτης Γεωργ. Γρεβενά	2.000
Ιορφυριάδη Αφροδίτη Γαλλία	Fr. 100	Χατζηνικολάου Νικ. Θεσ/νίκη	2.000
Παρακώστα Ελένη U.S.A.	5.000	Πανταζίδης Ευστ. Θεσ/νίκη	5.000
Παύλιδης Λαγκαδιωτών Αθήνα	3.000	Σταθακόπουλος Παν. Θεσ/νίκη	4.500
Πηλίκου Μαρία Αθήνα	2.000	Γκόγκος Χρήστος Θεσ/νίκη	2.000
Παππάς Γεώργ. Αθήνα	2.000	Καρανίκας Αποστ. Θεσ/νίκη	2.000
Παπακώστα Ευδοξία Αθήνα	2.000	Νικόπουλος Ευτύχιος Θεσ/νίκη	1.500
Παυλίου Γεώργ. Αθήνα	3.000	Μεσσής Αναστ. Θεσ/νίκη	2.000
Παυλίδης Νικ. Αθήνα	1.500	Παπαζήσης Κων. Θεσ/νίκη	1.500
Παυλίδης Κώστας Αθήνα	2.500	Ευαγγέλου Δημ. Γιάννινα	5.000
Πηγαδάς Αλέκος Αθήνα	3.000	Ευαγγέλου Χρ. Γιάννινα	5.000
Πεοδώρου Λάμπρος Αθήνα	2.000	Τζιώρα Βασιλική Γιάννινα	2.000
Πεσογιά Μαρία Αθήνα	2.000	Μαρκόπουλος Σπυρ. Γιάννινα	2.000
Περούκης Χρήστος Αθήνα	2.000	Παπαζήσης Ηλίας Γιάννινα	2.000
Περίμα Έλλη Αθήνα	2.000	Μπουζούλα Μαρία Γιάννινα	2.000
Πηλίκου Φρειδ. Αθήνα	2.000	Σχίζα Μαίρη Γιάννινα	2.000
Πιούτσος Γεώργ. Αθήνα	3.000	Καραγιάννης Κων. Γιάννινα	5.000
Παππά Μαγδαληνή Αθήνα	2.000	Παπαθεοδώρου Νικηφ. Γιάννινα	1.500
Παῖσιος Δημ. Αθήνα	2.000	Ξάνθος Αποστ. Γιάννινα	2.000
Πηναδάκη Μαρία Αθήνα	1.500	Ιατρού Ανέστης Γιάννινα	1.500
Πακαρίου Αντιγ. Αθήνα	2.000	Βανδέρας Δημ. Κόνιτσα	10.000
Πανδρεάδης Χρ. Αθήνα	1.500	ΚΕ.Φ.Ο Κόνιτσας	2.000
Παγανιά Βαρβάρα Αθήνα	2.000	Ιατρού Ιφιγ. Κόνιτσα	2.000
Παρέτα Ολυμπία Αθήνα	1.500	Μιχαλόπουλος Χαρ. Κόνιτσα	6.000
Παυλεριάδης Αθαν. Αθήνα	2.000	Χουλιάρης Παύλος Κόνιτσα	2.000
Παυλοδοσίου Κων. Αθήνα	3.000	Λούδας Κων. Κόνιτσα	2.000
Παυλοτσινόγλου Αναστ. Αθήνα	1.500	Μπούσμπουλας Βασ. Κόνιτσα	2.000
Παυλούκου Παρασκευή Αθήνα	3.000	Παπαβασιλείου Νικ. Κόνιτσα	2.000
Παυλίνης Αντώνης Αθήνα	2.000	Κήτας Βασ. Κόνιτσα	2.000
Παυλίτης Χρ. Πάτρα	3.000	Σινάνης Γιάννης Κόνιτσα	1.500
Παυλοπούλου Φωτ. Πάτρα	2.000	Μάλιακας Θωμάς Κόνιτσα	1.500
Παυλοπούλου Αθαν. Κοζάνη	5.000	Βλάχος Σόλων Κόνιτσα	3.000
Παυλοπούλου Σωτ. Τρίκαλα	1.500	Καβελίδης Χρ. Κόνιτσα	2.000
Παυλώκα Χρύσα Κομοτηνή	1.500	Φωλίδης Δημ. Κόνιτσα	5.000
Παυλοπούλου Νικ. Χαλκίδα	3.000	Ξάνθου Κωνστ. Κόνιτσα	2.000
Παυλικά Ανθή Λάρισα	2.000	Τζάλλας Ευάγ. Κόνιτσα	2.000
Παυραγάνης Γεωργ. Κόρινθος	1.500	Χήρας Δημ. Κόνιτσα	1.500
Παυλοπούλου Στεφ. Κέρκυρα	5.000	Θεοδώρου Άννα Κόνιτσα	2.000
Παυλίας Βασ. Κιάτο	2.000	Στέφου Στέφος Κόνιτσα	2.000
Παυλοπούλου Μαρία Χαλκίδα	1.500	Ράγγας Φώτης Κόνιτσα	2.000
Παυλίδης Δημ. Μενίδι	1.500	Μάλιακας Πέτρος Κόνιτσα	2.000
Παυλάτης Βασ. Αλεξάνδρεια	2.000	Σταυρίδης Δημ. Κόνιτσα	3.000
Παυλοπούλου Δέσπ. Λάρισα	3.000	Ιερ. Νάκος Αποστ. Κόνιτσα	3.000
Παυλός Σπύρος Αίγινα	3.000	Πολύζου Παρασκευή Κόνιτσα	2.000
Παυλός Γεωργ. Δράμα	2.000	Φασούλης Κων. Κόνιτσα	2.000

Κόνιτσα

Ντάφλης Λάμπρος Κόνιτσα	5.000	Καρράς Τάσιος Ηλιόρραχη	2000
Αθανασίου Παναγ. Κόνιτσα	2.000	Σακκάς Ζήσης Ελεύθερο	2.000
Βανδόλας Δημ. Κόνιτσα	5.000	Βακόλας Γεωργ. Κλειδωνιά	2.000
Καραφέρη Ελισάβετ Κόνιτσα	1.500	Ντίνος Λάμπρος Καλλιθέα	2.000
Βαγενάς Α. Δημ. Κόνιτσα	1.500	Μπουζούλας Γεωργ. Εξοχή	2.000
Φατές Βασ. Κόνιτσα	5.000	Τσίμας Νικ. Οξυά	2.000
Ντελλή Ουρανία Κόνιτσα	2.000	Μπακόλας Θεοφ. Νικάνορας	2.000
Κισιάτης Χρ. Κόνιτσα	2.000	Αποστόλου Ανδρέας Πάπιγγο	2.500
Σκορδάς Σπύρος Κόνιτσα	5.000	Λάκκας Ιωαν. Καλλιθέα	2.000
Ρούσης Νικ. Κόνιτσα	2.000	Σκαλωμένος Δημ. Κεράσοβο	1.500
Κολόκας Παναγ. Κόνιτσα	1.500	Ιερ. Σδούκος Χρ. Κεφαλοχώρι	2.000
Μάλιακας Παύλος Κόνιτσα	2.000	Κίτσιου Ευδοκία Πηγή	1.500
Λάκκας Κώστας Κόνιτσα	5.000	Βαζούκης Θωμάς Νικάνορας	2.000
Ζδράβος Δημ. Κόνιτσα	2.000	Κρέτσης Αποστ. Αετόπετρα	1.500
Γαϊτανίδης Ευαγγ. Κόνιτσα	1.500	Κουρτίνος Στεργ. Παλαιοσέλλι	2.000
Σπέλλας Χρ. Κόνιτσα	2.000	Τσελίφης Βασ. Νικάνορας	2.000
Τζιάλλας Φώτιος	2.000	Κεφάλας Δημ. Πηγή	5.000
Πάντος Χαρ.	2.000	Κωστάκης Αθαν. Ελεύθερο	2.000
Καραγιάννης Νικ. Δίστρατο	3.000	Τσιλίφης Κων. Τράπεζα	1.500
Γρέντζιος Γεωργ. Παλαιοσέλλι	2.000	Τζίμας Στεφ. Παλαιοσέλλι	1.000
Βουρδούκας Αθαν. Κόνιτσα	2.000	Σουφλήρης Αποστ. Καλόβρυση	3.500
Κόντος Ευάγγ. Πηγή	6.000	Γουδέλης Αποστ. Γοργοπόταμος	2.000
Δήμου Ηλίας Πηγή	2.000	Κοτόπουλος Αθαν. Μελισσόπετρα	2.000
Λωλίδης Βασ. Τράπεζα	1.500		
Ράπτης Ανδρέας Τράπεζα	2.000		

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

ΜΑΡΤΙΟΣ

Ελαχ. θερμ. -5.8°

Μεγ. θερμ. 18.8°

Σχ, υγρ. 57%

Ύψος βροχής 41.8m.m.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

2°

27.4°

59%

47.6 m.m.

ΔΙΑΓΝΩΣΗ

ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ

ΕΛΕΥΘ. (ΚΛΑΙΡΗ) Α. ΔΕΣΚΑ - ΖΗΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΙΑΤΡΟΣ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΟΣ (ΒΙΟΠΑΘΟΛΟΓΟΣ)

ΜΕΤΕΚΠΑΙΔΕΥΘΗΣΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗ ΑΝΔΡΟΛΟΓΙΑ ΣΤ
ANDROLOGY DEPT. ΤΟΥ UNIVERSITY HOSPITAL OF GENT, BELGI
ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΜΙΚΡΟΒΙΟΛΟΓΙΚΕΣ, ΒΙΟΧΗΜΙΚΕΣ, ΟΡΜΟΝΙΚΕΣ
ΑΙΜΑΤΟΛΟΓΙΚΕΣ, ΑΝΟΣΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΝΕΤΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΑΝΔΡΙΚΗΣ ΓΟΝΙΜΟΤΗΤΑΣ

ΤΗΛ-FAX Ιατρείου: 47447
ΤΗΛ. Οικείας: 47124

ΔΩΔΩΝΗΣ 24, 41
ΙΩΑΝΝΙΝΑ (έναντι ΞΕ)

Π. ΤΣΙΟΥΡΗΣ - Χ. ΕΞΑΡΧΟΥ Ο.Ε.

Διαμερίσματα - Καταστήματα

Αντιπαροχαί

Καπλάνη 4-6

Ιωάννινα

Τηλ. 32989-33207

Fax 33207

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΡΕΝΤΖΟΣ

Χειρουργός Οδοντίατρος

ΚΟΡΑΗ 8

ΤΗΛ. ΙΑΤΡΕΙΟΥ 39817

ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΤΗΛ. ΣΠΙΤΙΟΥ 70153

Δέχεται καθημερινά: Πρωί 9.30 - 12 -- Απώγευμα 5.00 - 9.30

και Σάββατο 8.30 π.μ. - 1.30 μ.μ. με ραντί

**HOTEL "ΑΩΟΣ,,
RESTAURANT - BAR**

ΧΡΗΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΙΛΙΘΙΚΙΩΤΗΣ

ΛΜ. ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ — ΚΟΖΑΝΗΣ

ΚΟΝΙΤΣΑ — ΤΗΛ. (0655) 22079

ΜΙΧΑΗΛ ΒΑΣ. ΡΕΒΑΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΚΩΝ/ΠΟΛΕΩΣ 22

ΤΗΛ. 426.951

ΠΑΤΡΑ

ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Δημήτριος Ν. Καζαμιάς

Εμ. Μπενάκη 24

Τηλ. 3627 - 725

ΕΙΡΗΝΗ ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ - ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΔΥΤ. ΒΕΡΟΛΙΝΟΥ

ΕΠΙΣΤ. ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ "ΥΓΕΙΑ"

Ρ. ΘΕΜΙΔΟΣ 4 - 151 24 ΜΑΡΟΥΣΙ

ΙΑ ΦΛΟΙΑΣ 23 - 151 25 ΜΑΡΟΥΣΙ

Κ. ΔΕΥΤ., ΤΕΤ., ΠΕΜΠ. 6 - 8 Μ.Μ.

ΡΑΝΤΕΒΟΥ

ΤΗΛ. ΙΑΤΡ. 61 22 823

ΤΗΛ. "ΥΓΕΙΑ" 68 27 940

ΤΗΛ. ΑΝΑΓΚΗΣ 36 47 021

ΟΙΚΙΑ - FAX 61 22 908

ΤΗΛ. ΚΙΝΗΤΟ 094 392 273

ΙΑΤΡΕΙΟ: ΣΟΛΩΝΟΣ 66

(ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ)

ΤΗΛ. 3602 966 (106 80)

ΔΕΧΕΤΑΙ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ 5-8 Μ.Μ.

ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΟΙΚΙΑ ΚΑΣΑΝΔΡΑ

ΑΝΩ ΗΛΙΟΥΠΟΛΙΣ

ΤΗΛ. 9701 285

ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΕΛΕΤΩΝ & ΜΝΗΜΟΣΥΝΩΝ

ΤΣΙΡΩΝΗΣ

ΤΗΛ. 0655 - 22005 ΟΙΚΙΑΣ 22113

ΚΟΝΙΤΣΑ

Ενοικιαζόμενα δωμάτια με ατομικά
μπάνια και με ιδιωτικό πάρκιν

• Παραδοσιακό Στυλ

ΧΟΥΣΟΣ ΚΩΝ)ΝΟΣ

Τηλ. (0655) 23288

Κόνιτσα

ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΔΕΜΕΡΤΖΙΔΗΣ

ΚΟΝΙΤΣΑ

(Πάνω στον Εθνικό Δρόμο)

Τηλ. 0655/22867

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΣΥΝΕΡΓΕΙΟ
ΔΟΜΙΚΩΝ
ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ

ΜΠΟΥΛΤΟΖΕΣ - ΦΟΡΤΩΤΕΣ ΤΣΑΠΕΣ
ΚΟΜΠΡΕΣΕΡ - GRADAR - ΟΔΟΣΤΡΟΤΗΡΕΣ
ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΛΑΤΟΜΕΙΟΥ
ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ - ΣΥΓΚ/ΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΩΣ

ΣΩΤ. ΛΩΤΟΣ & Β. ΧΑΓΙΖΗΜΕΛΕΤΙΟΥ
ΑΝΤΙΓΩΝΗΣ 10 - ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΡΑΤΩΝΟΣ
ΤΗΛ 5138315